BIULETYN
ARCHIWUM
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Nr 25

WARSZAWA 1982

BIULETYN
ARCHIWUM POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Nr 25

Na prawach rękopisu

Warszawa 1982

Przygotowuje zespół pracowników Archiwum PAN
Redaktor: Zygmunt Kolankowski
Sekretarz Redakcji: Stanisław Chankowski
Adres Redakcji: Archiwum PAN, Warszawa, Nowy Świat 72

Warszawska Drukarnia Naukowa — Warszawa, Śniadeckich 8
Zam. 500/83 Nakład 300 egz.

OD REDAKCJI

Oddajemy do rąk czytelników 25 numer "Biuletynu Archiwum PAN". Ten skromny jubileusz skłania nas do wyrażenia nadziei, że wydawnictwo to, ukazujące się od 1959 roku, początkowo jako półrocznik, zaś od 1960 roku jako rocznik, stanowi dla badaczy pożyteczne źródło pogłębionej informacji o zasobie Archiwum PAN oraz o pracy i rozwoju tej placówki, ułatwiając wykorzystywanie zgromadzonych w niej materiałów do historii nauki polskiej.

Stanisław Chankowski
Warszawa

ŹRÓDŁA
DO DZIEJÓW MUZEUM NARODOWEGO POLSKIEGO W RAPPERSWILU
W ZBIORACH ZAGRANICZNYCH

1.

Opublikowany przeze mnie w r. 1980[1] przegląd źródeł do dziejów Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu obejmował przede wszystkim zbiory polskie; w niewielkim tylko stopniu uwzględniał materiały do interesującego nas zagadnienia znajdujące się w Bibliotece Polskiej w Paryżu. W niniejszym przeglądzie omówię je obszerniej, ze względu na to, iż podczas powtórnego mego pobytu we Francji wyniki kwerendy uległy znacznemu poszerzeniu. Pragnę też przedstawić materiały do dziejów Muzeum znajdujące się w Szwajcarii.

2.

Biblioteka Polska w Paryżu przechowuje materiały, które dla dziejów placówki rapperswilskiej mają bardzo duże znaczenie. Główny ich zrąb to ogromna korespondencja ludzi związanych w różny sposób z Muzeum. Jak wiadomo jego dyrektor od 1889 r. i najbliżsi doradcy czyli tzw. Delegacja Paryska

[1] "Biuletyn Archiwum Polskiej Akademii Nauk" nr 23, 1980 s. 3-26.

przebywali stale w Paryżu, członkowie Rady Zawiadowczej rozproszeni byli po różnych miastach Polski i Europy, pracownicy Muzeum natomiast spełniali swe czynności w Szwajcarii. Rezultatem takiej sytuacji była obfita korespondencja, którą z natury rzeczy trzeba było prowadzić, nawet w bieżących sprawach Muzeum. Wbrew pozorom, nie stwarzało to większych trudności w załatwianiu spraw, zważywszy że - jak świadczą daty listów i odpowiedzi na nie oraz stemple pocztowe - listy z Paryża do Rapperswilu, lub z Rapperswilu do Galicji dochodziły wówczas w ciągu 3-4 dni.

Korespondencja rapperswilska w Bibliotece Polskiej zgrupowana jest głównie w trzech wielkich zespołach: papierach Gałęzowskich, papierach Gierszyńskich oraz w spuściźnie Henryka Bukowskiego. Ten ostatni zespół wpłynął do Biblioteki stosunkowo niedawno i nie do wszystkich materiałów, wstępnie sygnalizowanych w poprzednim artykule, udało się autorowi jeszcze dotrzeć, mimo wielkiej życzliwości i ofiarności pracowników Biblioteki, przede wszystkim jej kustosza ś.p. pani Wandy Borkowskiej[2].

3.

W pierwszym z wymienionych zespołów - w papierach Gałęzowskich-sporą grupę korespondencji /14 sztuk/ stanowią listy długoletniego kustosza Muzeum Włodzimierza Rużyckiego de Rosenwerth /ok. 1838-1914/ do jego zwierzchnika i protektora Józefa Gałęzowskiego /1834-1916/, w zasadzie z 1908 r.,

[2] Długoletni kustosz Biblioteki, Wanda Borkowska zmarła w czerwcu 1982 roku.

/1 list z 1907 r./. W listach tych Rużycki zdawał mu sprawę ze swoich czynności.

Pozostałe listy pochodzą od różnych korespondentów: Władysława Ludwika Anczyca /1906/, Kazimierza Bogowolskiego /1907/, Agatona Gillera /4 listy z lat 1880-1881/, Wacława Karczewskiego /1908/, Zygmunta Laskowskiego /1912, 1916/, Karola Lewakowskiego /1908/, Władysława Platera /listy z lat 1873-1874/, Jana Nepomucena Rayskiego /1910/, Zygmunta Wasilewskiego /1907/, Konstantego Zmigrodzkiego /1910, 1919/, a więc w większości osób bądź w Muzeum pracujących, bądź wchodzących w skład jego Rady Zawiadowczej. Jest to niestety jedynie fragment trwającej wiele lat korespondencji, której zasadnicza część wraz z całością papierów Gałęzowskiego jako dyrektora Muzeum i prezesa jego Rady Zawiadowczej, przepadła razem ze zbiorami rapperswilskimi w Warszawie podczas wojny[3].

4.

Najobfitszy zbiór ważnej korespondencji osób bezpośrednio związanych z interesującą nas placówką zawierają papiery Henryka i Marii Gierszyńskich. Tak więc znalazło się tu kilkanaście listów /z lat 1890-1899/ H. Bukowskiego do jego szwagra, a zarazem przyjaciela, lekarza praktykującego we Francji w Ouerville Henryka Gierszyńskiego, z którym Bukowskiego łączyły zarówno poglądy społeczno-polityczne, jak i związany z tym w pewnym stopniu stosunek do spraw muzealnych, zwłaszcza że

3 A. Lewak i H. Więckowska: Zbiory Biblioteki Rapperswilskiej, t.II, Warszawa 1938; A. Lewak: Straty Biblioteki Rapperswilskiej w zbiorach rękopiśmiennych. W: Straty bibliotek i archiwów warszawskich w zakresie rękopiśmiennych źródeł historycznych. Warszawa 1955, t. III s. 102-122.

Bukowski był wiceprezesem Rady, Gierszyński zaś jej członkiem, i że obaj w tym gronie prowadzili wspólną politykę. Następną grupę stanowi około 60 listów Bukowskiego do bibliotekarza Muzeum Romualda Mielczarskiego pisanych w odpowiedzi na listy tegoż Bukowskiego w latach 1896-1900. Ta obustronna korespondencja stanowi ważne źródło do poznania stosunków panujących wewnątrz tej instytucji w okresie po odejściu z niej Stefana Żeromskiego.

Drugą grupę stanowią listy J. Gałęzowskiego: do H. Gierszyńskiego i jego żony z lat 1890-1903, do współpracownika i przyjaciela H. Bukowskiego, Jana Ławskiego /1901-1903/ oraz 20 listów tego ostatniego do H. Gierszyńskiego. Pochodzą one z lat 1900-1911, z okresu po śmierci Bukowskiego i wiążą się z realizacją przez szwagra Bukowskiego - H. Gierszyńskiego na forum Rady Muzealnej wskazań wybitnego antykwariusza dotyczących spraw muzealnych, a także z realizacją jego testamentu. Z Gierszyńskim korespondowali też inni członkowie Rady Zawiadowczej Muzem jak Z. Laskowski /2 listy 1895-1909/ K. Lewakowski /11 listów z lat 1900-1909/, kontroler Muzeum i zarazem członek Rady Zygmunt Miłkowski /Teodor Tomasz Jeż/ /ponad 30 listów z lat 1892-1902/, W. Rużycki de Rosenwerth /5 listów z lat 1890-1900/, Michał Sokolnicki /4 listy 1900 i 1911/. Listy te ukazują zróżnicowane stanowiska zajmowane wobec skomplikowanych spraw muzealnych przez szereg osób korespondujących z Henrykiem i Marią Gierszyńskimi. Warto także wymienić listy osób luźniej związanych z Muzeum, lecz zainteresowanych jego sprawami, bądź piszących w jakichś konkretnych sprawach: Wilhema Feldmana /1901/, Mieczysława Golberga /10 listów z lat 1903-1908/, Saturnina Kleczkowskiego /9 li-

stów z lat 1900-1903 i 1911/, Feliksa Kopery /2 listy z 1911 r./, Bolesława Limanowskiego /2 listy 1894, 1902/, Jana Lorentowicza /3 listy z 1896 r./, Franciszka Rawity Gawrońskiego /1911/, Antoniego Ryszarda i Stanisława Ryszarda /3 listy 1890, 1895/, Justyna Sokulskiego /1911/ Wacława Studnickiego /5 listów 1901-1911/, E. Szczawińskiego /1909/, Karli Turzyny /1903/, Teofila Witkowskiego /6 listów z lat 1899-1906/.

Tematyka większości listów pochodzących z lat 1910--1912 koncentruje się wokół tzw. "sprawy rapperswilskiej", czyli zarzutów dotyczących sposobu prowadzenia tej placówki przez dyrekcję i Radę oraz ich obronie przed zarzutami.

5.

W rozpoznanych dotychczas i udostępnionych partiach spuścizny H. Bukowskiego zachowało się kilka listów A. Gillera do H. Bukowskiego z lat 1875-1881, a więc z wcześniejszego, jeszcze, "platerowskiego" okresu dziejów Muzeum. Walor ich polega na tym, że Giller był najbliższym współpracownikiem Platera, a zarazem wysoko cenił sobie stosunki z Bukowskim; w listach przedstawiał mu więc swoje prace i działalność na rzecz placówki, opinie o ludziach z nią związanych, stosunki wewnętrzne i jej sytuację na zewnątrz.

W tejże spuściźnie znajduje się też ponad 30 listów J. Gałęzowskiego do H. Bukowskiego, niestety tylko z roku 1893. Do korespondencji z innych lat, a wiadomo, że taka była, nie udało się dotychczas autorowi dotrzeć. Jest to korespondencja istotna, omawia bowiem sprawy Muzeum, prace nad jego urządzeniem i sytuację wewnętrzną i zewnętrzną, działalność kie-

rownictwa, przy czym poglądy obu korespondentów na wiele spraw niejednokrotnie się różniły.

W spuściźnie H. Bukowskiego największy blok korespondencyjny tworzą listy bibliotekarza Muzeum Z. Wasilewskiego. Był on właściwie pierwszym pracownikiem tej instytucji przeznaczonym do pracy w bibliotece muzealnej, w odróżnieniu od jego poprzedników, którzy biblioteką zajmowali się na marginesie innych zajęć. Zaangażowany przez wiceprezesa Rady Zawiadowczej i kierownika wewnętrznego urządzenia placówki, znanego w Europie antykwariusza zamieszkałego stale w Sztokholmie Henryka Bukowskiego /1838-1900/, korespondował ze swym zwierzchnikiem w ciągu dwuletniego /1892-1894/ okresu pracy w Rapperswilu, a nawet - chociaż z natury rzeczy już znacznie rzadziej - po opuszczeniu tej placówki. Korespondencja ta, obejmująca lata 1891-1897, pozwala poznać codzienną pracę Wasilewskiego w bibliotece oraz panujące w Muzeum stosunki, zwłaszcza zaś współpracę korespondenta z jego miejscowym przełożonym, kustoszem W. Rużyckim de Rosenwerth, na którego postępowanie Wasilewski uskarżał się niejednokrotnie swemu dalekiemu zwierzchnikowi. Poruszana w listach Wasilewskiego do Bukowskiego tematyka znalazła następnie szersze odbicie w opublikowanej korespondencji jego pomocnika, a później następcy na stanowisku bibliotekarza - S. Żeromskiego[4]. W spuściźnie Bukowskiego znajduje się też około 60 listów następnego bibliotekarza Rapperswilu - R. Mielczarskiego do tegoż adresata z lat 1896-1900. Stanowią one kolejne ogniwo korespondencji bi-

---

[4] Stefan Żeromski. Listy do Henryka Bukowskiego. Tekst opracowała, wstępem i przypisami opatrzyła Władysława Wasilewska. Warszawa 1975 .

bliotekarzy z H. Bukowskim. Tematyka tych listów jest też podobna i odzwierciedla pewną trwałość sytuacji i stosunków, które panowały w Muzeum za rządów Rużyckiego; pozwala również prześledzić stosunek dyrekcji placówki do tych spraw.

W papierach Bukowskiego znajduje się również garść przeważnie pojedyńczych listów różnych osób związanych luźniej z Muzeum, niemniej interesujących się jego sprawami i wymieniających na jego temat uwagi z adresatem. Najwięcej listów w tej grupie pochodziło od Bolesława Dłuskiego z lat 1896-1899, mniej liczne, bądź zgoła pojedyńcze od W. L. Anczyca /1894/, Zygmunta Balickiego /1892-1899/, Stefana Buszczyńskiego /1889/ Aleksandra Czołowskiego /1897/, Ignacego Domagalskiego /dawnego pracownika Muzeum/, Wawrzyńca Benzelstjerny-Engeströma /1893-1896/, Karola Estreichera /1888-1889/ Jana Nepomucena Gniewosza /1889-1890/, Tadeusza Korzona /1895/ ks. Ignacego Polkowskiego /1885/.

6.

Poza wymienionymi trzema zespołami, które niemal w całości poświęcone są sprawom rapperswilskim, rozproszone materiały do tych zagadnień zawierają jeszcze tzw. "Papiery emigrantów". Zespół ten dotyczy w zasadzie emigracji polistopadowej, w niektórych partiach jednak obejmuje okres aż do lat 80-tych XIX wieku. Znajdują się tam również listy założyciela Muzeum, Wł. Platera /1808-1889/ do Artura Wołyńskiego z 1884 r. oraz jego "Odpowiedź na pismo z pięcioma podpisami" z 1884 r., poświęcona obronie przed zarzutami pod adresem Muzeum i jego osobiście /rps. 509/, 1 list kustosza Józefa Radomińskiego z 1882 r. i 3 listy kustosza Rużyckiego de Rosenwerth do A. Wołyńskiego z 1890 i 1892 r., listy J. Radomińskiego do Seweryny Duchińskiej z lat 1876-1896 /rpsy 466 i 511/ oraz list J. Gałęzowskiego do tegoż adresata z 1891 r. /rps. 466/.

7.

Fragmentaryczne dane do dziejów Rapperswilu znajdują się także w niektórych rękopisach Muzeum Adama Mickiewicza przechowywanych również w Bibliotece Polskiej w Paryżu. Tak np. w papierach Ignacego Domeyki /rps. 1018/ znajdują się skierowane doń 4 listy Wł. Platera z lat 1872-1873, w których informuje on adresata o postępach w rozwoju świeżo założonej placówki i zarazem nakłania go do zajęcia się jej propagowaniem oraz rozejrzeniem się za ewentualnymi eksponatami, które można by znaleźć wśród emigracji polskiej w Południowej Ameryce. Rękopis 1074 zawiera 14 listów A. Gillera do Wojnisława Kazimierza Lubicz-Zaleskiego z lat 1876-1880, a więc z okresu pobytu Gillera w Rapperswilu. Nadawca obszernie i szczegółowo informuje adresata o sprawach Muzeum, występuje przy tym z obroną założyciela placówki przed krytyką, podkreślając jego zasługi. Wreszcie rękopis 1109 - zbiór autografów listów i notat - zawiera m. in. list Platera do cesarza Napoleona III z 1870 r., w wyniku którego adresat polecił wyasygnować 1000 franków na rzecz nowo organizowanej instytucji /załączono akta sprawy/.

8.

W Bibliotece Polskiej w Paryżu znajdują się również zbiory różnych rapperswilskich pism ulotnych, w większości hektografowanych, zawierających statuty, regulaminy, odezwy, oświadczenia, sprawozdania, materiały do sprawozdań, protokoły zebrań, okólniki itp. Są to materiały istotne, a z reguły bardzo rzadkie, częściowo unikalne, toteż zebranie sporej ich grupy w jednym miejscu pozwoliło w dużym stopniu uzupełnić luki, jakie w analogicznych pozycjach występują w zbiorach krajowych.

9.

O ile materiały do dziejów Muzeum Rapperswilskiego przechowywane w Bibliotece Polskiej w Paryżu obrazują przede wszystkim jego sprawy "wewnętrzne", tj. sprawy dyrekcji, Rady, pracowników i Polaków związanych z Rapperswilem, o tyle materiały znajdujące się w archiwach i bibliotekach szwajcarskich ilustrują głównie sytuację tej placówki na gruncie szwajcarskim, w szczególności zaś stosunki założyciela Muzeum Władysława hr. Platera z władzami miejscowymi różnego szczebla.

Najwięcej źródeł tego typu przechowuje Stadtarchiv der Ortsgemeinde Rapperswil. W poszycie zatytułowanym "Museum" znajduje się 57 pism Platera z lat 1869-1888 adresowanych najczęściej do przewodniczącego gminy w najbardziej przyziemnych sprawach dotyczących warunków egzystencji tej placówki.

Plater porusza w nich sprawy remontu i zagospodarowania poszczególnych partii zamku rapperswilskiego i jego otoczenia, zabezpieczenia przed pożarem, odwodnienia terenu itp., a także sprawy bezpłatnych biletów wstępu do Muzeum przyznanych mieszkańcom miasta w dowód wdzięczności założyciela za udzielenie gościny założonej przezń placówce. Problemy Muzeum poruszane w tych pismach, niejednokrotnie w tonie grzecznie formułowanych pretensji pod adresem gminy, wraz z powoływaniem się nadawcy na umowę w sprawie 99-letniej dzierżawy zamku, znajdują swoje odzwierciedlenie w protokołach posiedzeń Rady gminy miasta Rapperswil.

Oprócz listów Platera we wspomnianym archiwum znajdują się też 2 listy inżynierów prowadzących restaurację zamku rapperswilskiego skierowane do władz gminy oraz 4 pisma dyrektora Muzeum Józefa Gałęzowskiego z lat 1900-1904 przesłane pod tenże adres w sprawach bieżących.

Ze względu na specyfikę ustroju szwajcarskiego, wyrażającego się w bardzo daleko posuniętej decentralizacji i szerokich uprawnieniach samorządu lokalnego, gros spraw Muzeum załatwiane było na szczeblu miejscowej gminy. Nic też dziwnego, że w zasobie Staatsarchiv des Kantons St. Gallen, kantonu, w którym położony jest Rapperswil, znajduje się mniej materiałów do dziejów interesującej nas instytucji, mają one jednak bardziej ogólny charakter. Jest to pismo Wł. Platera do prezydenta i rządu kantonu St. Gallen z 27 XII 1873 r. informujące o roli i zadaniach założonej przezeń placówki, sugerujące zarazem władzom kantonalnym roztoczenie nad nią opieki, 2 pisma przewodniczącego gminy Rapperswil C. A. Helblinga do władz kantonu w sprawach Muzeum z 1881 r., 1 pismo dotyczące

legatu na jego rzecz w testamencie Feliksa Michałowskiego, 3 pisma wymienione między centralnymi i kantonalnymi władzami szwajcarskimi z 1919 r. dotyczące sytuacji prawno-majątkowej placówki po I wojnie światowej i powstaniu Państwa Polskiego, wreszcie kilka pism władz gminnych i kantonalnych z lat 1923 i 1927, związanych z zamierzonym przewiezieniem zbiorów rapperswilskich do Polski.

Bardzo interesujące - choć niezbyt liczne - są dokumenty dotyczące Muzeum Rapperswilskiego w Schweizerisches Bundesarchiv w Bernie. Znajduje się tam 5 pism Platera do prezydenta Konfederacji Szwajcarskiej z lat 1870-1872. Informują one o celu i zadaniach nowo założonej placówki, świadczą też o zabiegach nadawcy o uzyskanie dla niej jakiegoś subsydium rządowego. Otrzymane przezeń odpowiedzi dowodzą wprawdzie życzliwego zainteresowania władz centralnych nową instytucją, uznają ją wszelako za zbyt świeżą jeszcze i nieokrzepłą na to, by mogła uzyskać jakieś rządowe świadczenia materialne.

W Staatsarchiv des Kantons Aargau znajduje się niewielka korespondencja Platera z władzami kantonalnymi w sprawie jego naturalizacji. Charakterystyczne jest tu oświadczenie wnioskodawcy, iż pragnąc otrzymać obywatelstwo szwajcarskie, zamierza jednocześnie zachować swą polską narodowość. W tymże archiwum zachował się też list Platera do bibliotekarza kantonalnego H. Brunnhofera z 9 IV 1875 r., w którym nadawca rekomenduje nowy system katalogowania księgozbioru, wypróbowany w Paryżu i zastosowany w bibliotece Muzeum Rapperswilskiego.

W Staatsarchiv des Kantons Zürich napotkać można tylko drobne wzmianki o działalności Wł. Platera w 1863 r. na rzecz

powstania styczniowego oraz - w aktach policyjnych - dane biograficzne o pierwszym kustoszu Muzeum, Józefie Radomińskim.

Zentral-und Universitätsbibliothek w Zürichu przechowuje 38 listów Władysława Platera do szwajcarskiego pisarza Conrada Ferdinanda Meyera i jego żony Betsy Meyer z lat 1870-1888. Jedynie w kilku z nich poruszono w sposób ogólny sprawy Muzeum Rapperswilskiego.

10.

Interesujące uzupełnienie źródeł do dziejów tej instytucji przechowywanych w archiwach i bibliotekach szwajcarskich stanowi lokalna prasa. Pozwala ona zorientować się w stosunku społeczeństwa szwajcarskiego, w szczególności obywateli miasta Rapperswil, do działającej na jego terenie polskiej placówki narodowej. Jak wiadomo Muzeum i jego pracownicy nie żyli w izolacji: przeciwnie, miało ono wśród Szwajcarów wielu przyjaciół, którzy pomagali mu w różnych sprawach, obywatele zaś mieli prawo do bezpłatnego zwiedzania jego wnętrz. Przedstawiciele władz byli też z reguły zapraszani na uroczyste obchody polskich rocznic narodowych organizowanych w Rapperswilu. Te właśnie zdarzenia stanowiły najczęściej powód do zamieszczania w "Rapperswiler Nachrichten"[5] odpowiednich, utrzymanych w życzliwym tonie notatek. W każdym z przejrzanych przez autora niniejszego przeglądu wybranych roczników pisma znajdowało się ich kilka. Zamieszczano też

[5] Tytuł pisma ulegał zmianom. Najdłużej wychodziło ono pod nazwą "Wochenblatt vom Seebezirk und Gaster". Zawsze jednak podtytuł, a od r. 1911 tytuł brzmiał: "Rapperswiler Nachrichten".

niekiedy obszerniejsze informacje o Muzeum. Z okazji uroczystości kościuszkowskich urządzanych w Rapperswilu w 1895 r. pismo to udostępniło swoje łamy ówczesnemu bibliotekarzowi Z. Wasilewskiemu, który poinformował miejscowych czytelników o roli Kościuszki w dziejach Polski oraz o sposobach uczczenia go przez polską placówkę.

11.

W zbiorach szwajcarskich znajduje się też nieco druków ulotnych dotyczących Muzeum Rapperswilskiego, jak "Einweihung des Polendenkmals in der Schweiz" z 23 VII 1868 r. "Discourt d'ouverture prononcé le 16 aout 1868 par le comte Ladislas Plater à l'inauguration du monument polonais à Rapperswil en Suisse", "Programm für die Enthüllungsfeier des Polen-Denkmals in Rapperswil" z września tegoż roku - wszystkie dotyczące uroczystości odsłonięcia tzw. kolumny barskiej nad jeziorem Zurychskim oraz "Grundung des polnischen historischen Museums in der Schweiz. Anruf an die Freunde Polens" z 1 II 1870 r. podpisany przez Wł. Platera.

12.

Warto wreszcie wspomnieć o kilku pozycjach bibliograficznych dotyczących Rapperswilu, w Polsce bardzo rzadkich lub zgoła niedostępnych. J. Amman w pracy pt. "Das Polenmuseum 1870-1927. Denkschrift zür Uberführung des Polnischen National Museums von Rapperswil nach Warschau". /Rapperswil 1927, ss. 31/ - zawarł skrót dziejów tej placówki, informacje

o jej znaczeniu i zbiorach oraz o ich przewiezieniu do Polski /w którym uczestniczył jako członek eskorty honorowej/, - wszystko utrzymane w bardzo życzliwym i przyjaznym tonie. W opublikowanym w 1940 r. wydawnictwie "Pro Polonia" dr J. Kaelin z Solothurn zamieścił rozdział pt. "Polnisches Nationalmuseum in Rapperswil. Erinnerungen", który zawiera wspomnienia autora o polskiej placówce z lat 1870-1927 wywołane zwiedzaniem przezeń w 1938 r. ówczesnego Muzeum Polski Współczesnej. Tej ostatniej ekspozycji poświęcony był też polski folder wydany w Szwajcarii w języku niemieckim w latach międzywojennych, zachęcający do zwiedzania naszej placówki w Rapperswilu. H.W.M. Caboga w opublikowanej w Rapperswilu w 1953 r. historii miejscowego zamku zamieścił również zwięzłą informację o istniejącym w nim niegdyś Muzeum Narodowym Polskim. Wreszcie artykuł autora, oznaczonego kryptonimem "B.L." w "Der Landbote und Tagblatt der Stadt Winterthur" nr 110 z 14 V 1958 r. pt. "Das Burggenmuseum im Schloss Rapperswil" /opublikowany także w odbitce/, poświęcony historii zamku rapperswilskiego, zawiera również wzmiankę o mieszczącej się w nim dawniej polskiej placówce, o wywiezieniu w 1927 r. jej zbiorów do Polski oraz następnych ekspozycjach polskich, stanowiących kontynuację tradycji pierwszej polskiej instytucji w Rapperswilu.

Wymienione publikacje, poza dostępnymi w Polsce wspomnieniami J. Ammana i J. Kaelina, nie mają oczywiście wartości źródeł, stanowią jednak ilustrację bardzo przyjaznego stosunku społeczeństwa szwajcarskiego do Polaków i ich narodowego Muzeum.

13.

Na zakończenie niniejszego przeglądu należy wspomnieć o kopii dwóch listów przechowywanych w zbiorach Muzeum Polskiego w Chicago, nadesłanych w 1869 i 1871 r. przez polskiego emigranta w Stanach Zjednoczonych W. Krzyżanowskiego do Wł. Platera w odpowiedzi na listy tegoż. Drugi z tych listów zawiera obietnicę poszukiwania przez nadawcę pamiątek dla Muzeum Rapperswilskiego wśród niezbyt licznej jeszcze wówczas Polonii amerykańskiej[6].

x

x x

Przegląd znajdujących się w zbiorach zagranicznych źródeł do dziejów Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu pozwala stwierdzić, iż stanowią one bardzo istotne i cenne uzupełnienie materiałów do interesującego nas zagadnienia przechowywanych w archiwach i bibliotekach polskich.

---

6 Są to kopie oryginałów, które znajdowały się w zbiorach Rapperswilskich. Por. A. Lewak i H. Więckowska. Zbiory Biblioteki Rapperswilskiej, t.II Warszawa 1938, rps. 2236 Odbitki kserograficzne tych kopii zawdzięczam uprzejmości p. prof. dr Dawida Fajnhauza, który nadesłał mi je z Chicago.

INWENTARZE ARCHIWALNE

W 25 numerze "Biuletynu Archiwum PAN" Redakcja publikuje dwa inwentarze spuścizn, które wiąże podobna specjalność ich twórców: medycyna i bakteriologia oraz fakt, że znaczne ich partie dotyczą okresu II wojny światowej i okupacji hitlerowskiej.

Materiały Władysława Dybowskiego /1892-1969/, lekarza i bakteriologa obejmują 70 jednostek wraz z trzema aneksami.

Materiały Ludwika Hirszfelda /1884-1954/, lekarza i bakteriologa oraz jego żony Hanny Hirszfeldowej /1884-1964/, lekarza pedistry, połączone wspólną sygnaturą zawierają 184 jednostki opatrzone 12 aneksami.

Obie spuścizny opracowała mgr Maria Wrzoskowa przy pomocy Łucji Litwowej.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY WYSTĘPUJĄCE W INWENTARZACH

b.d.	- bez daty
cz.	- część
Dz.mf.	- Dział Mikrofilmów
egz.	- egzemplarz
fot.	- fotografia
fotok.	- fotokopia
h.c.	- honoris causa
im.	- imienia
j.	- jednostka
j.a.	- język angielski

j.czes. - język czeski
j.duń. - język duński
j.franc. - język francuski
j.hebr. - język hebrajski
j.hiszp. - język hiszpański
j.niem. - język niemiecki
j.pol. - język polski
j.ros. - język rosyjski
j.rum. - język rumuński
j.serb. - język serbski
j.szwed. - język szwedzki
k. - karta
l. - list /w korespondencji/
l. - luźne
masz. - maszynopis
mb. - metr bieżący
MCK - Międzynarodowy Czerwony Krzyż
mf. - mikrofilm
ok. - około
PCK - Polski Czerwony Krzyż
powiel. - powielany
pt. - pod tytułem
PZWL - Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich
rkp. - rękopis, rękopiśmienny
s. - strona
sygn. - sygnatura
sz. - szyte
WHO - World Health Organisation
woj. - województwo
wygł. - wygłoszony
zob. - zobacz

Maria Wrzoskowa i Łucja Litwa
Warszawa

MATERIAŁY WŁADYSŁAWA DYBOWSKIEGO

Władysław Oulehla-Fuchs-Dybowski urodził sie 17 stycznia 1892 r. we Lwowie jako syn Franciszka Oulehla i Luizy Dolensky. Postanowieniem Sądu Krajowego w Krakowie z dnia 12 stycznia 1900 r. został adoptowany przez Jana Fuchsa, inżyniera zamieszkałego w Krakowie. Gimnazjum ukończył w 1910 r. we Lwowie, gdzie też studiował medycynę na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu. Dyplom doktorski uzyskał w czerwcu 1917 r.

W 1919 r. zawarł związek małżeński z Janiną Dybowską, doktorem medycyny, córką profesora Benedykta Dybowskiego, zaś w 1923 r., na podstawie zezwolenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, przyjął nazwisko Dybowski.

W dniu 1 lipca 1914 r. powołany został do służby w armii austro- węgierskiej i wysłany na front galicyjski, następnie włoski. W pierwszej połowie 1917 r. pracował w szpitalu garnizonowym we Lwowie, zaś po uzyskaniu dyplomu doktorskiego, już jako lekarz wojskowy w stopniu porucznika, skierowany został do szpitala garnizonowego w Ołomuńcu w celu zwalczania panującej tam czerwonki. Od 20 sierpnia 1917 r. do 1 lutego 1918 r. odbywał służbę jako lekarz dywizjonu artylerii górskiej przy armii bułgarsko-niemieckiej w Macedonii, Albanii i Dalmacji.

Do Wojska Polskiego wstąpił 23 listopada 1918 r. w stopniu podporucznika - lekarza. Początkowo pracował w Szpitalu Zapasowym nr 1 we Lwowie, następnie był referentem higieny przy Szefie Sanitarnym Dowództwa Frontu Galicyjskiego i dowódcą II Ruchomego Szpitala Zapasowego VI Armii. U swych przełożonych uzyskał opinię wybitnego organizatora, nadzwyczaj energicznego i obowiązkowego, nadającego się na stanowiska kierownicze. W październiku 1920 r. powierzono Wł. Dybowskiemu kierownictwo Pracowni Bakteriologicznej Szpitala Okręgowego w Chełmie, a następnie we Lwowie. W 1923 r. został ordynatorem Szpitala Okręgowego nr VI we Lwowie, zaś w 1928 r. starszym lekarzem pułku piechoty.

Jednocześnie pracował naukowo, ogłaszając kilka rozpraw, głównie z zakresu wychowania fizycznego i medycyny sportowej /m.in. "Doświadczenia oddechowe w narciarstwie", 1928 r./. Współpracował też z Katedrą Patologii Ogólnej i Doświadczalnej Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, gdzie w 1928 r. uzyskał tytuł docenta wychowania fizycznego. Pod koniec 1929 r. przeniesiony został do Warszawy. Z dniem 1 stycznia 1930 r. uzyskał awans na podpułkownika i nominację na profesora fizjologii w Centralnym Instytucie Wychowania Fizycznego. W latach 1931-1934 pełnił funkcję lekarza lotniczego, współpracując w badaniach naukowych z Centrum Badań Lotniczo-Lekarskich w Warszawie. Po wyjściu z bezpośredniej służby lotniczej /1934 r./ pracował nadal naukowo w tej dziedzinie, współpracując z Instytutem Badań Techniki Lotnictwa i Wydziałem Lotniczym Politechniki Lwowskiej. W 1937 r. wziął udział w Międzynarodowym Kongresie Lekarskim w Berlinie, na którym wygłosił dwa referaty z zakresu medycyny lotniczej.

W latach następnych prowadził wykłady z zakresu fizjologii i patologii pracy oraz medycyny sportowej w Szkole Podchorążych Sanitarnych w Warszawie.

Od grudnia 1936 r. do wybuchu II wojny światowej był wykładowcą w Centrum Wyszkolenia Sanitarnego w Warszawie. Pełnił też obowiązki sekretarza Komisji Lekarskiej Rady Naukowej Wychowania Fizycznego i Sportu. W lecie 1938 r. był komendantem Szpitala Sezonowego Ministerstwa Spraw Wojskowych w Ciechocinku, gdzie przeprowadzał eksperymentalne badania serca przy pomocy radia. Od września do grudnia 1938 r. wykłada fizjologię sportu na Uniwersytecie w Oxfordzie. W czasie Narciarskich Mistrzostw Świata FIS - 1939 w Zakopanem pełnił funkcję zastępcy przewodniczącego Komisji Sanitarno-Lekarskiej. Dobra znajomość języka angielskiego, niemieckiego i francuskiego ułatwiała mu kontakty z zagranicznymi uczonymi z dziedziny bakteriologii medycyny lotniczej i sportowej.

Z chwilą wybuchu II wojny światowej mianowany został komendantem mobilizowanych polowych jednostek chirurgicznych, następnie komendantem kolumn ewakuacyjnych dla rannych i chorych, wreszcie komendantem transportu kolejowego 2.500 żołnierzy do Tulcea w Rumunii. Przez 4 miesiące pełnił tam funkcje Szefa Służby Zdrowia w rejonie internowania w Tulcea -Babadag, następnie do września 1940 był szefem Służby Zdrowia jednostek Wojska Polskiego w Rumunii.

Pod koniec 1940 r. przyjechał do Palestyny jako uchodźca cywilny. Przez około 5 miesięcy pełnił funkcję lekarza naczelnego Delegatury Rządu Polskiego dla uchodźców polskich w Palestynie. Przeszedł wówczas kurs z zakresu medycyny tropikalnej w Szkole Lekarskiej Uniwersytetu w Jerozolimie.

1 maja 1941 r. powołany został do Armii Polskiej na Wschodzie bez etatowego przydziału. Zorganizował i przeprowadził w tym okresie kursy i wykłady dla polskich lekarzy i pielęgniarek z zakresu medycyny tropikalnej. Opracował skrypt z tego zakresu, wydany początkowo w formie maszynopisu, następnie jako druk /cz. I w 1942 r./. Pracował w pracowniach epidemiologii i bakteriologii prof. Klinglera i również Adlera oraz doc. J. Witenberga na Uniwersytecie w Jerozolimie. Współpracował jako konsultant naukowy przy wytwarzaniu szczepionki przeciwko czerwonce i durowi plamistemu dla uchodźców polskich na Bliskim Wschodzie i w Związku Radzieckim.

1 października 1942 r. powołany został do służby czynnej z przydziałem do Szefostwa Służby Zdrowia Dowództwa Armii Polskiej. W latach 1943-1945 był komendantem Polowej Pracowni Bakteriologiczno-Chemicznej II Korpusu Polskiego. Na stanowisku tym nadal prowadził szkolenie personelu lekarskiego i pomocniczego, opracowywał instrukcje sanitarne dla żołnierzy dotyczące zachowania się w klimacie tropikalnym, gromadził dane o stanie zdrowotności żołnierzy, o statystyce zachorowań, przebiegu leczenia, zgonach. Na przełomie 1943/1944 r. przeszedł wraz z II Korpusem na front włoski. Tutaj, w czasie bitwy o Monte Cassino, jako jeden z pierwszych polskich lekarzy zaczął stosować penicylinę, współpracując w tym zakresie z lekarzami kanadyjskimi. Zorganizował gromadzenie sprawozdawczości z przebiegu leczenia żołnierzy penicyliną. Za służbę w II Korpusie otrzymał Złoty Krzyż Zasługi z Mieczami. We Włoszech pozostał do 1947 r. Na Uniwersytecie w Bolonii prowadził wykłady z bakteriologii i fizjologii.

W 1947 r. wyjechał do Anglii, gdzie przeszedł do pracy w angielskiej służbie zdrowia. Prowadził ekipę transfuzji krwi na terenie Liverpoolu i Wolverhampton. W 1952 r. otworzył własną pracownię bakteriologiczną. Współpracował z brytyjskim Ministerstwem Lotnictwa w zakresie fizjologii pracy pilota. Jako specjalista chorób tropikalnych często wyjeżdżał do Afryki i do Paryża. Z Instytutem Pasteura w Paryżu utrzymywał kontakt od 1924 r. W 1956 r. przyjął obywatelstwo angielskie. W 1967 r. przeszedł na emeryturę, lecz w zmniejszonym zakresie pracował nadal w pracowni bakteriologicznej.

Władysław Dybowski zmarł 18 grudnia 1969 r. w Londynie w szpitalu Ealing. Prochy jego sprowadzone zostały do Polski i pochowane w grobie rodzinnym na warszawskich Powązkach.

Materiały naukowe Władysława Dybowskiego zakupiło Archiwum Polskiej Akademii Nauk od córki, Władysławy Dybowskiej w 1971 r. Rozmiary spuścizny wynoszą ok. 0,6 mb., co po uporządkowaniu stanowi 70 jednostek. Chronologicznie obejmuje ona lata 1939-1969, nie jest kompletna; stanowi tylko część materiałów, którą udało się rodzinie sprowadzić do kraju po śmierci ich twórcy, reszta papierów pozostała w Anglii. Niewielka część spuścizny - fotografie z Rumunii i Palestyny oraz część dokumentów - znajduje się w Dziale Dokumentacji Instytutu Zoologii PAN w Warszawie. W Centralnym Archiwum Wojskowym przechowywana jest teczka personalna ppłk. Władysława Dybowskiego, zawierająca dane o przebiegu jego służby wojskowej od 1914 do 1939 r.

Spuścizna uporządkowana została w 1977 r. przez mgr Marię Wrzoskową przy pomocy Łucji Litwowej. W trakcie porządkowania materiały podzielono na 5 grup. W grupie I, obej-

mującej materiały twórczości naukowej, umieszczono prace i artykuły, dzieląc je tematycznie na dotyczące: a/ medycyny, głównie tropikalnej, bakteriologii i higieny, b/ medycyny lotniczej, c/ budowy i zastosowania komputera bakteriologicznego, d/ polityczno-społeczne. Grupę tę uzupełniają dosyć obfite materiały warsztatowe. Znaczną partię w omawianej grupie stanowią materiały zebrane do nie zakończonej pracy z zakresu bakteriologii, higieny i epidemiologii. Zakończone opracowania cząstkowe zgromadzono w jednej jednostce, do której dołączono szkic wstępu lub przedmowy autora. Jednostkę tę umieszczono w podgrupie - prace i artykuły, pozostałe rękopiśmienne i maszynowe notatki z literatury, z doświadczeń laboratoryjnych, wzory i metody badań bakteriologicznych stosowanych w pracowniach prowadzonych przez twórcę spuścizny umieszczono w podgrupie obejmującej materiały warsztatowe.

W podgrupie prac i artykułów uwagę zwracają skrypty z wykładów prowadzonych w latach 1941-1942 przez Wł. Dybowskiego na Uniwersytecie w Jerozolimie dla polskich lekarzy z zakresu medycyny tropikalnej.

Wśród opracowań na temat medycyny lotniczej znajduje się artykuł z 1947 r. podpisany W. J. S. Dough. W dołączonym liście Wł. Dybowski wyjaśnił, że jest to pseudonim, którego zamierzał używać, współpracując z brytyjskim Ministerstwem Lotnictwa w zakresie fizjologii pracy pilota.

Spuścizna zawiera również kilka opracowań dotyczących budowy komputera bakteriologicznego, jego zastosowania w identyfikacji bakterii oraz w diagnozie medycznej. Wł. Dybowski był współautorem opracowania programu komputera /Elliott 803/ oraz opisu metod jego użycia.

Grupę II - materiały działalności organizacyjno-naukowej i społecznej - otwierają dokumenty z okresu pobytu twórcy spuścizny w Rumunii na przełomie roku 1939/1940. Jest to m.in. protokół przekazania w dniu 13 listopada 1940 r. Szefostwa Służby Zdrowia na terenie Rumunii przez Wł. Dybowskiego jego następcy oraz okólnik w sprawie pomocy lekarskiej dla przebywających w tym kraju uchodźców polskich.

Najwięcej zachowało się materiałów związanych z działalnością Wł. Dybowskiego w Palestynie w latach 1941-1943. Sprawozdania, materiały, instrukcje, notatki, wykazy - informują o organizowaniu przezeń pomocy zdrowotnej dla żołnierzy polskich i uchodźców na Bliskim i Środkowym Wschodzie. M. in. znajdujemy tu obszerny zarys akcji wyrobu pełnowartościowej szczepionki przeciw durowi plamistemu, sprawozdania i instrukcje w sprawie szczepień przeciwko czerwonce, dane o zdrowotności żołnierzy polskich znajdujących się w krajach o klimacie tropikalnym i o wynikających stąd zachorowaniach i zgonach.

Podjętą przez Wł. Dybowskiego szeroką akcję szkolenia polskiego personelu lekarskiego i pomocniczego w zakresie chorób tropikalnych obrazują: programy kursów, zaświadczenia o odbytym przeszkoleniu, sprawozdanie o przeprowadzonych wykładach z medycyny tropikalnej w Sarafandzie, Latroumie i Jerozolimie, wniosek o konieczności dalszego 2-tygodniowego przeszkolenia wszystkich lekarzy na kursach na Uniwersytecie w Jerozolimie pod kierunkiem Wł. Dybowskiego i doc. J. Witenberga, następnie projekt wykładów dla dowódców i oficerów sztabowych na temat ochrony oddziałów wojskowych przed stratami z powodu chorób zakaźnych w krajach Środkowego Wschodu.

O działalności służby zdrowia w II Korpusie Polskim mówią zachowane w spuściźnie akta Polowej Pracowni Bakteriologiczno-Chemicznej II Korpusu, której kierownikiem był Wł. Dybowski. Zachowały się częściowo sprawozdania z działalności Pracowni, akta dotyczące spraw personalnych, aparatury i transportu, 3 meldunki przesyłane Szefowi Służby Zdrowia, Biuletyn Informacyjny Pracowni nr 4 z 1944 r. i nr 5 z r. 1945, 2 instrukcje techniczne Szefa Służby Zdrowia Armii Polskiej na Wschodzie z 1943 r. i 1945 r., opracowania Wł. Dybowskiego na temat chorób zakaźnych na Środkowym i Bliskim Wschodzie oraz malarii - dołączone jako wnioski do rozkazów dziennych.

Uwagę zwraca j. 56 zawierająca kopie 3 listów twórcy spuścizny, których treścią jest sprawa wysłania drogą zrzutu lotniczego penicyliny i innych lekarstw dla ludności i żołnierzy powstańczej Warszawy, jako daru służby zdrowia II Korpusu. Jednostka 57 zawiera obszerną /172 karty/ dokumentację zebraną przez Wł. Dybowskiego dotyczącą wyników leczenia rannych i chorych żołnierzy, uzyskanych przez zastosowanie po raz pierwszy penicyliny. Są to zarządzenia wysyłane do szpitali i punktów sanitarnych w sprawie sporządzania sprawozdawczości w tym zakresie, sprawozdanie i wykazy imienne leczonych żołnierzy, dane o formie leczenia i skutkach, następnie wnioski dotyczące postępowania przy leczeniu penicyliną.

Materiały działalności zamyka niewielka grupa akt związanych z wyjazdami twórcy spuścizny na kongresy naukowe i delegacje w latach 1955-1965. Akta te są bardzo fragmentaryczne i nie odtwarzają szerokich kontaktów jakie Wł. Dybowski utrzymywał z zagranicznym środowiskiem naukowym, a także

częstych wyjazdów zagranicznych w celach naukowych.

Grupa III - materiały biograficzne - zawiera dokumenty osobiste: świadectwa urodzenia, adopcji, ślubu, przyjęcia obywatelstwa angielskiego oraz dokumenty dotyczące przebiegu służby wojskowej z lat 1939-1946 jak: powołanie, zaświadczenia, pisma i podania o powołanie do służby w Wojsku Polskim z lat 1940-1941, dane personalne, podziękowania, odznaczenia, legitymacje i paszporty.

W korespondencji stanowiącej grupę IV zachowała się niewielka liczba listów, tylko z lat 1941-1957. Spośród korespondentów wymienić należy nazwiska: Kazimierz Bazarnik z Instytutu Medycyny Lotniczej RAF, Dennis E. Westervelt z Amerykańskiego Uniwersytetu w Bejrucie, Jerzy Witenberg z Uniwersytetu w Jerozolimie, H. S. Sheehan z Uniwersytetu w Liverpool, Stuart G. Dunlop z Uniwersytetu w Colorado.

Spuściznę zamyka grupa V - materiały rodzinne. Są to dokumenty biograficzne żony Władysława, dr Janiny Dybowskiej /1892-1965/, zasłużonego lekarza - społecznika, niosącej pomoc dzieciom i młodzieży w środowisku chłopskim i robotniczym. Materiały te zawierają: dyplom doktorski z Uniwersytetu Lwowskiego z 1917 r., ankietę personalną z 1950 r., legitymacje, zaświadczenia, nekrolog.

Inwentarz materiałów Władysława Dybowskiego uzupełniają 3 aneksy. Materiały otrzymały w Archiwum PAN sygnaturę III-196.

ŹRÓDŁA i BIBLIOGRAFIA

1. Materiały biograficzne - zob. niżej j. 64-66
2. Relacje córki - Władysławy Dybowskiej
3. Centralne Archiwum Wojskowe - akta personalne, sygn. D - 3471
4. S. Łoza - Czy wiesz kto to jest? Warszawa 1938 s. 157.

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	Pozycja inwentarza		
I. Materiały twórczości naukowej	1-44		
1. Prace i artykuły		1-34	
a. Medycyna, głównie tropikalna oraz bakteriologia i higiena			1-23
b. Medycyna lotnicza			24-29
c. Budowa i zastosowania komputera bakteriologicznego			30-33
d. Zagadnienia polityczno-społeczne			34
2. Materiały warsztatowe		35-44	
II. Materiały działalności organizacyjno-naukowej i społecznej	45-63		
1. W Rumunii		45	
2. W Palestynie i we Włoszech		46-59	
3. Kongresy i wyjazdy naukowe		60-63	
III. Materiały biograficzne	64-67		
IV. Korespondencja	68-69		
V. Materiały rodzinne	70		

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

1. Prace i artykuły

a. Medycyna, głównie tropikalna oraz bakteriologia i higiena

1. Unification de la fiche physiologique du contrôle médical d'éducation physique et de sport

   Referat wygłoszony na: Congrès International d'Education Physique et de Sport, Amsterdam 1-4 sierpnia 1928

   1928, j. franc., 15 fotokopii, Dz. Mikrof. APAN

2. Medycyna tropikalna i subtropikalna ze specjalnym uwzględnieniem Palestyny i Egiptu

   Skrypt z wykładów wygłoszonych na Uniwersytecie w Jerozolimie w 1941 r.

   Zeszyt I i II

   1941-1942, masz., sz., k. 159 /1-159/

3. J.w.

   J.w. - Zeszyt III - V

   1941-1942, masz., sz., k. 157 /160-316/

4. J.w.

   Ilustracje do skryptu z wykładów

   1941-1942, masz., i fot., l., k.11

5. Medycyna tropikalna - cz. I.

   Skrypt z wykładów na temat medycyny tropikalnej wygłoszonych na Uniwersytecie w Jerozolimie w 1941 r.

   1942, druk., cz., s.133

6. Czerwonki

Skrypt z wykładów na temat medycyny tropikalnej, wygłoszonych na Uniwersytecie w Jerozolimie w 1941 r.

1942, druk., sz., s.73

7. Leczenie czerwonki bakcylarnej sulfaguanidyną

Opracowanie i list do PCK w Jerozolimie

1942, masz., l., k.7

8. The preservation of red cell suspensions for blood transfusion work by the use of Sodium Azide

Opracowanie

Po 1945, rkp. i masz., j. ang., l., k.12+6

9. Culturing under increased carbon dioxide content

Opracowanie

Po 1945, masz., j. ang., l., k.33

10. Mutations variants

Artykuł

Po 1945, masz., j. ang., l., k.9

11. Ecology

Opracowanie

Po 1948, rkp i 3 egz. masz., j.ang., l., k.5+4+4

12. Pattern for investigations of the genito-urinary tract.

Opracowanie

Po 1950, masz., j. ang., l., k.20+10

13. Clinical bacteriology

2 wersje opracowania

Po 1950, masz., j. ang., l., k.21+23

14. Viruses

Artykuł

Po 1950, 2 egz. masz., j. ang., l., k.14+13

15. Food poisoning in England.

Artykuł oraz notatki i wypisy

Po 1954, masz., l., k.8+8

16. Sonne dysentery in England and Wales

Artykuł

1956, 2 egz. masz., j. ang., l., k.5

17. Przedmowa i obszerne fragmenty nie ukończonej pracy z zakresu bakteriologii

Ok. 1960-1969, masz., j. ang., l., k.200

18. Opracowanie o sposobach i wynikach leczenia antybiotykami, głównie gruźlicy

Po 1945 i po 1957, masz., j. pol. i ang., l., k.52

19. Drobne opracowania o chorobach wirusowych i metodach ich rozpoznania

Po 1957, masz., l., k.17

20. Szkice opracowań z zakresu fizjologii człowieka

Ok. 1957 i b.d., masz., l., k.40

21. Artykuły bez tytułu na temat walki z tyfusem plamistym w Polsce w 1919-1920 r.

Po 1960, rkp., l., k.20

22. Drobne artykuły i opracowania z zakresu medycyny, głównie bakteriologii

1956, 1961 i b.d., rkp. i masz., j. ang., l., k.146

zob. aneks 1

23. Opracowanie o witaminach i ich oddziaływaniu na organizmy ludzkie

1964, masz., l., k.22

b. Medycyna lotnicza

24. Opracowanie na temat fizjologii pracy pilota, jego pola widzenia i rozmieszczenia w nim zegarów i wskaźników oraz list do Kazimierza Bazarnika

1947, masz., l., k.6

25. Physiological and psychotechnical criteria for the arrangement of dials and clocks in the pilot's cockpit

Artykuł

1960, 2 egz., masz., j. ang., l., k.9+8

26. Physiological arrangement of dials and clocks in the cockpit or on a factory panel

2 wersje artykułu

Ok. 1960, 3 egz. masz., j. ang., l., k.9

27. Physiological order for dials in the pilot's cockpit or on faktory panels

Referat wygłoszony na V Europejskim Kongresie Medycyny Lotniczej, Londyn 29 VIII - 2 IX 1960

oraz ilustracje

1960, 5 egz. masz., j. ang., l., k.29+2 i fot.24+6 zob. też j. 61

28. J.w.

Dalsze egz. referatu wygłoszonego na V Europejskim Kongresie Medycyny Lotniczej, Londyn 29 VII - 2 IX 1960

1960, 1962, 2 egz masz. powiel. i 7 egz. fotokopii, j. ang., k.8+34

29. Ordre physiologique pour placer les cadrans et les montres dans le cockpit ou les panneaux d'usine

Streszczenie w j. franc. referatu wygłoszonego na V Europejskim Kongresie Medycyny Lotniczej, Londyn 29 VIII-2 IX 1960

1960, j. franc., l., 3 fotokopie, Dz. Mikrof. APAN

c. Budowa i zastosowanie komputera bakteriologicznego

30. The Computer - Assisted Identification of Bacteria from Observations and Tests

Opracowanie napisane przez W.D. i D.A. Franklin'a, korekta drukarska oraz streszczenie

Po 1945, 2 egz. masz. powiel. i masz., j. ang. sz. i l. k.37+39+2

31. Conditional Probability and the Identification of Bacteria: A Pilot Study

Praca napisana przez W.D. i D.A. Franklin'a

1968, 1 egz. masz. i 4 egz. druk., j. ang., sz., k.29 + 32

32. Opis programu komputera /Elliott 803/ pomocniczego dla identyfikacji bakterii oraz skrócony opis metod jego użycia

Ok. 1961-1963, 3 egz. masz. powiel., j. ang., l., k.20+19+12

33. Drobne opracowania i notatki na temat zastosowania komputera w diagnozie bakteriologicznej i medycznej

1963 i b.d., masz., j. ang., l., k.29

d. Zagadnienia polityczno-społeczne

34. Szkice artykułów bez tytułów na tematy polityczne i socjalne

Po 1945, rkp. i masz., j. ang., l., k.39

2. Materiały warsztatowe

35. Wykresy, fotografie, rysunki do skryptów z wykładów o medycynie tropikalnej

1942, rkp., druk. i fot., l., k.84+fot.77

36. Wypisy, notatki i rysunki na tematy chorób tropikalnych i zakaźnych oraz ich geograficznego rozmieszczenia.
Na odwrocie fragment opracowania na temat malarii.

Ok. 1947, rkp. i masz., l., k.84

37. Materiały warsztatowe do opracowań na temat bakteriologii i chorób zakaźnych

Rysunki, fotografie

Po 1945, rys. i fot., l., k.22

38. Fragmenty rękopiśmienne wstępnych opracowań nie dokończonej pracy z zakresu bakteriologii

Ok. 1956-1969, rkp., j. ang., l., k.277

39. J.w.

Ok. 1956-1969, masz., j. ang., l., k.163

40. Materiały warsztatowe do pracy z zakresu bakteriologii.
Bibliografia, notatki i wypisy z literatury medycznej metody /wzory/ przeprowadzania doświadczeń laboratoryjnych

Ok. 1956-1969, rkp. i masz., j. ang., l., k.246

41. Materiały pomocnicze związane z opracowaniem programu komputera bakteriologicznego

Notatki, wypisy, karty z wynikami badań

Ok. 1961-1964, masz., j. ang., l., k.92

42. Fotografie z badań lotników w Centrum Badań Lotniczo-Lekarskich w Warszawie

Przed 1939, 12 sztuk fotokopii w Bz. Mikrof. APAN

43. Warsztatowe ilustracje do opracowań na temat fizjologii pracy pilota

Ok. 1947-1960, rys., fot. i druk., l., k.60+18 fot.

44. Materiały warsztatowe do prac z zakresu medycyny lotniczej
Broszury wydane przez Elliott Automation Limited oraz The Bendix Corporation i wypisy

1965, 1968, rkp., masz. powiel. i druk., sz., l., k.87

II. Materiały działalności organizacyjno-naukowej i społecznej

1. W Rumunii

45. Materiały sprawozdawcze dotyczące działalności W.D. jako Szefa Służby Zdrowia na terenie Rumunii

1940, masz. i masz. powiel., l., k.9

2. W Palestynie i we Włoszech

46. Materiały związane z organizacją pomocy lekarskiej dla uchodźców polskich w Palestynie m.in. sprawozdania W.D. z prac przeprowadzonych na terenie Palestyny, memorandum w sprawie powołania Komisji Zdrowotności
1941-1942, masz., l., k.19

47. Sprawy organizowania przez W. D. kursów dla lekarzy z zakresu medycyny tropikalnej i diagnostyki w malariologii oraz z zakresu higieny dla pielęgniarek
1941-1944, rkp. i masz., l., k.26

48. Materiały dotyczące sprawy wyrobu szczepionki przeciw tyfusowi plamistemu dla uchodźców polskich w Związku Radzieckim oraz dla żołnierzy polskich, prowadzone pod nadzorem W. D.
Korespondencja, upoważnienia, instrukcje, klasyfikacja w/g Megav's, memoranda, rozliczenia
1942-1944, masz., l., k.88

49. Sprawa szczepień ochronnych przeciw czerwonce
Memorandum, instrukcje, sprawozdania, listy L. Olidzkiego, notatki
1942-1944, rkp. i masz., l., k.19

50. Materiały z obserwacji i badań nad stanem zdrowotności żołnierzy, m.in. wykazy zgonów, zachorowań na malarię, przepisy dotyczące leczenia, spisy pożywek
1942-1943, rkp. i masz., l., k.57

51. Polowa Pracownia Bakteriologiczno-Chemiczna II Korpusu
Sprawy organizacyjne, m.in. sprawozdanie z działalności sprawy personalne, rozkazy wyjazdu, sprawy transportu i aparatury
1943-1945, rkp., i masz., l., k.52

52. J.w.
Meldunek W. D. do Szefa Służby Zdrowia:
1/ z pobytu w Bagdadzie w dniu 19 V 1943
2/ z odprawy kierowników pracowni 6-8 XII 1943
3/ z wyniku badań wody w m. Fermo 28 VI 1945
1943, 1945, rkp. i masz., l., k.7

53. J.w.
Rozkazy dzienne oraz wnioski do rozkazów na temat:
1/ znaczenie wojskowe chorób zakaźnych na Środkowym i Bliskim Wschodzie
2/ malaria quartana - zimnica czwartaczkowa
1943-1945, rkp. i masz. powiel., l., k.14

54. J.w.
Instrukcje techniczne Szefa Służby Zdrowia Armii Polskiej na Wschodzie /VI 1943 i VIII 1945/ oraz dodatek do instrukcji kwatermistrzowskiej /X 1943/
1943-1945, masz. powiel., sz. i l., k.9

55. J.w.
„Biuletyn Informacyjny": karta tytułowa z czerwca 1944, 2 egz. nr 4 z 1944 r., 2 egz. nr 5 z 1945 oraz luźne notatki
1944-1945, masz. i masz. powiel., l., sz., k.49

56. Polowa Pracownia Bakteriologiczno-Chemiczna II Korpusu
Kopie listów W. D. w sprawie wysłania penicyliny i innych lekarstw dla powstańczej Warszawy jako pomocy ze strony służby zdrowia II Korpusu
1944, masz., l., k.3

57. J.w.
Materiały badań nad wynikami leczenia penicyliną rannych i chorych żołnierzy. Zarządzenia, sprawozdania, wykazy imienne oraz wnioski W. D.
1944-1945, rkp. i masz., j. pol. i ang., l., k.172

58. Współpraca lekarsko-instruktorska w wychowaniu fizycznym i sporcie
Wytyczne W.D. do instrukcji technicznej Szefa Służby Zdrowia II Korpusu z 2 VIII 1945 r.
1945, 1946, 4 egz. masz., l., k.16

59. Kliniczna Pracownia Bakteriologiczno-Chemiczna
Projekt regulaminu Pracowni oraz wniosek do rozkazu w związku z narastaniem epidemii: "poliomyelitis anterior" i notatki W. D.
1947, rkp. i masz., l., k.31

3. Kongresy i wyjazdy naukowe

60. Raport W. D. z dwutygodniowego pobytu w Instytucie Pasteura w Paryżu 3-17 VI 1955 r.
1955, masz., j. ang., l., k.16

61. V Europejski Kongres Medycyny Lotniczej "Human Problems of Supersonic and Hypersonic Flight",
Londyn, 29 VIII - 2 IX 1960
Program kongresu, notatki
1960, rkp. i druk., j. ang., sz., k.20
zob. też j. 27-29

62. Conference on Microbial Classification. Laval University, Quebec City, August 30 - September 5 1964
Program, sprawozdanie, abstrakty i korespondencja
1964, masz. i masz. powiel., j. ang., l., k.40

63. "Balpa" Symposium 1965 - Flight Deck Displays
Komunikaty, notatki
1965, rkp. i masz. powiel., l., k.12

III Materiały biograficzne

64. Dokumenty osobiste, m.in. świadectwa urodzenia, adopcji, ślubu, przyjęcia obywatelstwa angielskiego
1899-1956, rkp., masz. i druk., j. pol., ang. i łac., l., k.9

65. Dokumenty dotyczące przebiegu służby: powołania, zaświadczenia, podziękowania
1939-1946, rkp. i masz., j. pol., ang. i rum., l., k. 40

66. Legitymacje i paszporty
1935-1951, druk., sz. szt.9

67. Rozliczenia finansowe dotyczące wydania podręcznika pt. "Medycyna tropikalna"
1941-1942, rkp. i masz., l., k.6

IV. Korespondencja

68. Korespondencja wychodząca A-Z
1943-1956, rkp. i masz., j. pol. i ang., l., k.15
Zob. aneks 2

69. Korespondencja wpływająca A-Z
1941-1956, rkp. i masz., j. pol. i ang., l., k.23
Zob. aneks 3

V. Materiały rodzinne

70. Materiały biograficzne żony, Janiny Dybowskiej
Legitymacje, dyplom, ankieta personalna, zaświadczenia, nekrolog
1917-1965, masz. i druk., l., k.25

A N E K S 1

J. 22 Drobne artykuły i opracowania z zakresu medycyny, głównie bakteriologii

1. Aseptic Meningitis. Virus investigations
2. Asthma children
3. Bacteriological methods for the diagnosis of escherichia coli gastro-enteritis
4. Bacteriological methods helpful in the diagnosis of gastro-intestinal disorders in man
5. Diseases of the psittacosis-ornithosis group
6. Epidemiological and bacteriological situation
7. The fight against the resistant Staphylococcus
8. Fluorescent staining

9. For the Public Education program
10. The investigations for Coryne bacterium dyphtheriae
11. Laboratory brief. - Wzory listów do laboratoriów współpracujących z W. D.
12. Laboratory helps in Candida albicans infestions
13. Mycobacteria
14. Penetration of microorganism into the body
15. Points for preventive medicine officer
16. T. B. C. - Pasteur, Darzins /szkic artykułu/
17. Typhus memorandum
18. Opracowanie bez tytułu na temat peptonów
19. Fragment opracowania dotyczącego bakteriologii
20. Tekst wystąpienia W. D. na konferencji naukowej na temat eksperymentów na zwierzętach
21. Uwagi W. D. do regulaminu higieniczno-sanitarnego lotnictwa angielskiego

A N E K S 2

J. 68 Korespondencja wychodząca A-Z

Baird and Tatlock Ltd.i inni
Po 1945, l., 1

Bazarnik Kazimierz
1948, l.5

Dennis E. Westervelt
1943, l.1

Dunlop Stuart G.
1956, l.1

Sawyer M. H.
1956, l.1

Sheehan H. L.
1947, l.2

Williams
Po 1945, l.1

A N E K S 3

J. 69 Korespondencja wpływająca A-Z

Aschner M.

1943, l.1

Bazarnik Kazimierz

1947-1948, l.4

Bujwid Michał

1941, l.1

Czarnecki Tadeusz

1941, l.1

Dennis E. Westervelt

1943, l.3

Dunlop Stuart G.

1956, l.1

Gliksman Hilary

1942, l.1

Koch Walter

1943, l.1

Lapage S. P.

1956, l.1

Sheehan H. L.

1947, l.2

Witenberg Jerzy

1943-1947, l.5

Maria Wrzoskowa, Łucja Litwa

Warszawa

Materiały Ludwika Hirszfelda

i Hanny Hirszfeldowej

Ludwik Hirszfeld urodził się 5 sierpnia 1884 r. w Warszawie jako syn Stanisława i Jenny. Gimnazjum ukończył w 1902 r. w Łodzi. Medycynę studiował na Uniwersytecie w Würzburgu i w Berlinie, uzyskując w 1907 r. stopień doktora. W latach 1907-1911 był asystentem w Instytucie Badania Raka w Heidelbergu. W oddziale serologicznym, kierowanym przez prof. Emila von Dungern'a, prowadził badania nad zagadnieniem zróżnicowania grupowego krwi. Następnie w jesieni 1911 r. przeniósł się do Zurychu, gdzie rozpoczął pracę dydaktyczną jako asystent uniwersyteckiego Zakładu Higieny. Habilitował się w 1914 r. na podstawie prac nad związkiem zjawisk odpornościowych i krzepliwości krwi. W 1913 r. brał udział w zjeździe mikrobiologów w Berlinie, a w 1914 r. w zjeździe internistów w Wiesbaden.

W 1915 r. na wieść o wybuchu epidemii duru plamistego w Serbii wyjechał tam wraz z żoną, Hanną Hirszfeldową, aby jako lekarz-bakteriolog organizować walkę z epidemiami chorób zakaźnych, najpierw duru plamistego, następnie zimnicy, cholery i czerwonki. Założył centralną pracownię bakteriolo-

giczną armii serbskiej, w której szkolił bakteriologów dla przyszłej służby higienicznej w Jugosławii. Wprowadził szczepienia ochronne i pierwsze transfuzje krwi u żołnierzy chorych na zimnicę. Wykrył nowy zarazek paratyfusu C, nazwany jego nazwiskiem. W wyniku badań prowadzonych wraz z żoną nad grupami krwi różnych ras i narodów stwierdził dziedziczność cech grupowych krwi.

W styczniu 1920 r. L. Hirszfeld powrócił do Polski, i przystąpił do organizowania polskiej służby bakteriologicznej. Zorganizował i prowadził Państwowy Zakład Badania Surowic. Po połączeniu tego Zakładu z Państwowym Zakładem Epidemiologicznym i powstaniu Państwowego Zakładu Higieny, objął funkcję dyrektora działu bakteriologii i medycyny doświadczalnej. W latach 1926-1933 był też zastępcą dyrektora Państwowego Zakładu Higieny. Wspólnie z Z. Szymanowskim i M. Kacprzakiem założył i wydawał czasopismo lekarskie pt."Medycyna Doświadczalna i Społeczna".

W 1925 r. objął Katedrę Immunologii Wolnej Wszechnicy Polskiej. Docenturę Uniwersytetu Warszawskiego uzyskał w 1926 r., tytuł profesora tytularnego Wydziału Lekarskiego U.W. w 1929 r. Wykłady z immunologii prowadził na Wydziale Lekarskim, zaś z mikrobiologii na Wydziale Farmaceutycznym.

W pierwszym okresie okupacji L. Hirszfeld pozbawiony został swojego warsztatu pracy. Z pracy naukowej jednak nie zrezygnował. W okresie od końca 1939 r. do chwili przesiedlenia go wraz z żoną i córką do getta warszawskiego, tj. 26 lutego 1941 r., opracował podręcznik immunologii ogólnej. Rękopis pracy, przechowany przez okres okupacji przez przyjaciół profesora, uzupełniony następnie po 1945 r., opublikowany został w 1948 i 1949 r.

W getcie nie zaprzestał swej działalności na polu naukowym i zawodowym. Stanął na czele Rady Zdrowia, której głównym zadaniem było zorganizowanie służby zdrowia w getcie i walka z szerzącymi się tam epidemiami. W zorganizowanej i kierowanej przez siebie pracowni bakteriologicznej prowadził badania, głównie nad durem plamistym. Wraz ze współpracownikami odkrył zjawisko uroprecypitacji, opisał przejściowe postacie grupy C. Prace te zostały zachowane i po wojnie ogłoszone drukiem. Prowadził też odczyty i wykłady z zakresu medycyny. Pod pozorem dokształcania lekarzy i farmaceutów zorganizował wykłady i zajęcia, początkowo z zakresu I i II roku studiów medycznych i farmaceutycznych, następnie z lat starszych.

W lecie 1942 r. wyszedł potajemnie z getta wraz z rodziną. Do końca okupacji przebywał w ukryciu. Napisał w tym okresie autobiograficzną powieść pt. "Historia jednego życia"

Po wyzwoleniu części Polski w 1944 r., L. Hirszfeld został mianowany profesorem i prorektorem Uniwersytetu im. Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie. Objął tam kierownictwo Katedry Immunologii. Stanął też na czele państwowych zakładów higieny, organizowanych na wyzwolonych terenach. W 1945 r. delegowany został do Wrocławia w celu utworzenia Wydziału Lekarskiego na Uniwersytecie Wrocławskim. Objął funkcje profesora i dziekana Katedry Mikrobiologii Lekarskiej. Uniwersyteckim Zakładem Mikrobiologii Lekarskiej kierował do końca życia. Dzięki podjętym przez niego staraniom, po powołaniu Polskiej Akademii Nauk w 1952 r., Zakład przekształcony został w Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN.

Od 1921 r. reprezentował naukę polską na licznych międzynarodowych zjazdach i konferencjach naukowych. Jako członek d/s Komisji Standaryzacji Surowic brał udział w posiedzeniach Komitetu Higieny Ligi Narodów. W 1927 r. uczestniczył w Międzynarodowym Zjeździe Antropologów w Amsterdamie, w 1930 r. w Międzynarodowym Zjeździe Mikrobiologów w Paryżu, w 1935 r. w Międzynarodowym Zjeździe Transfuzji Krwi w Rzymie i w 1937 r. w Paryżu, w 1938 r. w Międzynarodowym Zjeździe Rakowym w Brukseli, w 1939 r. w Międzynarodowym Zjeździe Patologii Ogólnej w Rzymie. Po II wojnie światowej nadal utrzymywał kontakt z międzynarodową nauką, uczestnicząc w międzynarodowych konferencjach hematologów i biologów. W 1953 r. uczestniczył w Światowym Kongresie Medycyny w Wiedniu.

Należał do wielu towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych. M. in. był członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Polskiej Akademii Nauk, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Francuskiego Towarzystwa Alergistów, Akademii Nauk w Nowym Jorku, Towarzystwa Biologów w Wiedniu. Stał na czele Polskiego Towarzystwa Biologicznego oraz Towarzystwa Mikrobiologów Polskich. Współpracował z urzędami i instytucjami m.in. był członkiem rady naukowej przy Ministerstwie Zdrowia, przy Instytucie Hematologii oraz przy Państwowym Zakładzie Higieny.

Był współredaktorem wielu czasopism naukowych krajowych i zagranicznych z zakresu medycyny i biologii.

Należał do czynnych obrońców pokoju po II wojnie światowej, uczestniczył w kongresach poświęconych sprawie pokoju.

Był autorem około 300 publikacji naukowych, kilku prac monograficznych i podręczników. Należał do grona uczonych, których prace i odkrycia miały pierwszorzędne znaczenie dla biologii i medycyny. Niektóre z nich zapoczątkowały nowe kierunki nauki. Jego badania nad dziedzinami cech grupowych krwi wprowadziły naukę o grupach krwi do genetyki i umożliwiły dochodzenie ojcostwa na podstawie badań serologicznych. Poprzez badania grup krwi różnych ras i narodów, prowadzone wraz z żoną w 1918 r. w Serbii stwierdził, że cechy grupowe są dziedziczne. Powstała stąd nowa gałąź wiedzy, tzw. seroantropologia. Pierwszy przewidział możliwość konfliktu serologicznego między matką a płodem oraz jego konsekwencje biologiczne i społeczne. Prace L. Hirszfelda w dziedzinie serologii gruźlicy i nowotworów doprowadziły do wykazania swoistości serologicznej procesów wstecznych i stworzenia pojęcia antygenów. W bakteriologii L. Hirszfeld znany jest jako odkrywca szczepu duru rzekomego "salmonella hirszfeldi". Interesowało go ponadto nauczanie higieny i kształcenie lekarzy. Dążył do gruntownej reformy nauczania higieny, które powinno objąć profilaktykę.

Ludwik Hirszfeld zmarł 7 marca 1954 r. we Wrocławiu.

Za zasługi na polu naukowym i społecznym otrzymał liczne odznaczenia krajowe i zagraniczne. W 1950 r. wyróżniony został państwową nagrodą naukową I stopnia, odznaczony był Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Tytuł doktora honoris causa otrzymał od Uniwersytetów w Zurychu i w Pradze.

Hanna Hirszfeldowa z domu Kasman urodziła się 17 lipca 1884 r.w Wilczkowicach k. Warszawy. Gimnazjum ukończyła w Łodzi. Studiowała medycynę w Montpellier, Paryżu i Berlinie.

W 1908 r. uzyskała doktorat medycyny i opublikowała pierwszą pracę naukową. Asystenturę odbywała w Heidelbergu, w klinice chorób wewnętrznych i klinice neurologicznej, a następnie w klinikach pediatrycznych w Heidelbergu i Zurychu.

W czasie I wojny światowej udała się wraz z mężem, Ludwikiem Hirszfeldem do Serbii, by zwalczać epidemie szerzące się w armii serbskiej. W czasie wojny zdała egzamin dyplomowy włoski i uzyskała doktorat medycyny w Neapolu. W 1920 r. H. Hirszfeldowa wróciła do Polski. Osiedliła się wraz z mężem w Warszawie, gdzie przez 18 lat pracowała jako lekarz w uniwersyteckiej Klinice Pediatrycznej oraz w Ubezpieczalni Społecznej. W czasie okupacji, w getcie pełniła funkcje ordynatora w tamtejszym szpitalu zakaźnym. Po ucieczce z getta warszawskiego, przebywała w ukryciu na wsi.

Po wyzwoleniu w 1944 r. rozpoczęła pracę na Uniwersytecie im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, uzyskując tam najpierw tytuł docenta, a następnie w lipcu 1945 r. nominację na profesora nadzwyczajnego z zakresu pediatrii. W październiku 1945 r. przeniosła się do Wrocławia, gdzie objęła funkcję dyrektora Miejskiego Szpitala dla Dzieci. Równocześnie jako profesor nadzwyczajny pediatrii prowadziła wykłady i zajęcia, początkowo na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Wrocławskiego, następnie na Akademii Medycznej oraz kierowała Kliniką Pediatryczną, Kliniką Diagnostyki Dzieci, a także Kliniką Terapii AM.

We wrześniu 1949 r. mianowana została profesorem zwyczajnym. Z dniem 1 października 1963 r. odeszła na emeryturę. Była autorką ponad 100 prac naukowych, głównie z zakresu pediatrii, jakkolwiek szereg jej prac ma powiązanie również z

takimi kierunkami jak: hematologia, serologia, immunologia i genetyka, eugenika, farmakologia. Wspólnie z Ludwikiem Hirszfeldem prowadziła badania nad grupami krwi różnych ras i narodów. Szereg swych prac poświęciła konfliktowi serologicznemu, badaniom nad losem dzieci skazanych na poronienie, a uratowanych za pomocą środków przeciwalergicznych. Na terenie międzynarodowym działała w Komisji Międzynarodowej Pomocy Dzieciom, m.in. w 1947 r. była reprezentantem Europy Wschodniej dla zbadania zdrowia i potrzeb dzieci na terenie Czechosłowacji, Austrii, Jugosławii i Włoch. Brała udział w międzynarodowych zjazdach pediatrycznych. W 1948 r. zorganizowała w Paryżu Międzynarodowy Kurs Pediatrii Społecznej, w którym wzięło udział ponad 100 słuchaczy, wśród nich 14 Polaków. Działała w organizacjach naukowych, związanych głównie z pediatrią. Była członkiem Międzynarodowego Towarzystwa Pediatrycznego, Towarzystwa Pediatrycznego Paryskiego, Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego oraz prezesem Oddziału Wrocławskiego tegoż Towarzystwa. Była również członkiem Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego oraz Międzynarodowego Towarzystwa Hematologów.

Za zasługi na polu naukowym i społecznym odznaczona była Orderem Sztandaru Pracy, Krzyżem Komandorskim i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Państwową Nagrodą II stopnia, odznaką "Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia", serbskim orderem Św. Sawy oraz francuskim Złotym Medalem Epidemicznym.

Hanna Hirszfeldowa zmarła 20 lutego 1964 roku we Wrocławiu.

Materiały Ludwika i Hanny Hirszfeldów zakupione zostały przez Archiwum PAN w Warszawie 1966 r. w ilości około 2 mb. Po uporządkowaniu materiały te zawarte zostały w 184 jednostkach.

Prace nad uporządkowaniem spuścizny przeprowadzone zostały przez mgr Marię Wrzoskową i Łucję Litwową w ciągu 1981 r. i pierwszego kwartału 1982 r. W wyniku wstępnej segregacji ustalono, że zespół składa się z 3 członów tworzących następujące podzespoły: A - spuścizny Ludwika Hirszfelda, B - spuścizny Hanny Hirszfeldowej, C - materiałów rodzinnych i obcych. W stosunku do podzespołów A i B zastosowano podział na grupy zgodnie z obowiązującą w Archiwum PAN instrukcją porządkowania materiałów rękopiśmiennych. W stosunku do podzespołu C nie było to konieczne ze względu na niewielką ilość materiałów oraz ich jednorodność.

Najliczniej reprezentowana jest spuścizna Ludwika Hirszfelda zawarta w podzespole A, obejmującym 116 jednostek. Podzespół ten podzielony został w czasie porządkowania na 5 podstawowych grup akt.

Pierwsza grupa, obejmująca materiały twórczości naukowej, składa się z następujących części: 1 - prace, artykuły, referaty, 2 - wykłady, 3 - recenzje i opinie, 4 - materiały warsztatowe. W ramach podgrup materiały ułożone zostały chronologicznie. Prace, artykuły i referaty, komunikaty naukowe zawarte w podgrupie pierwszej, pod względem chronologicznym dotyczą głównie okresu powojennego, jakkolwiek 3 pozycje pochodzą sprzed 1939 r. oraz 1 z okresu okupacji. Jest to maszynopis odczytu wygłoszonego w dniu 29 maja 1942 r. w szpitalu na Czystem pt. "Opis metod badań bakteriologicznych i serologicznych dotyczących wczesnego rozpoznania duru plamistego w getcie warszawskim". Do tego tematu nawiązuje artykuł napisany już po wyzwoleniu pt. "Ze wspomnień epidemiologa o zwalczaniu duru plamistego podczas okupacji niemieckiej". Tematycznie,

zachowane opracowania związane są przede wszystkim z badaniami nad grupami krwi. Ponadto wspomnieć należy o opracowaniach na temat historii i perspektyw rozwoju polskiej mikrobiologii i higieny /j. 11, 15, 19/. W podgrupie wykładów umieszczono skrypty z zakresu immunologii ogólnej, spisane przez twórcę spuścizny w początkowym okresie okupacji, poprzedzającym przesiedlenie go do getta.

Szeroko rozwiniętą działalność L. Hirszfelda na polu organizacyjno-naukowym oraz zawodowo-społecznym reprezentują dziś liczne, chociaż na pewno niekompletne materiały grupy II. Podzielone one zostały na podgrupę akt związanych z działalnością w towarzystwach i instytucjach zagranicznych i krajowych oraz na podgrupę akt związanych z działalnością zawodowo-społeczną.

Z materiałów dotyczących działalności na terenie międzynarodowym z okresu przedwojennego zachowała się teczka akt związana z udziałem L. Hirszfelda w Komisji d/s standaryzacji biologicznej przy Lidze Narodów za lata 1932-1935. Akta z okresu powojennego dotyczą uczestnictwa L. Hirszfelda w międzynarodowych zjazdach i konferencjach, głównie z zakresu mikrobiologii i hematologii. Kolejna pozycja dotyczy wyjazdu L. Hirszfelda i jego żony do St. Zjednoczonych w 1946 r. oraz starań o wyjazd do Jugosławii w 1947 r. Następna podgrupa wiąże się z działalnością L. Hirszfelda po 1949 r. na terenie instytucji i towarzystw krajowych. Szczególną uwagę zwracają dość dobrze zachowane akta odzwierciedlające prace L. H. w Radzie Naukowej przy Ministerstwie Zdrowia w latach 1951-1953, a także w Radzie Naukowej Instytutu Hematologicznego. Usilne starania L. Hirszfelda o powołanie do życia przy

Polskiej Akademii Nauk Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej we Wrocławiu znajdują swe odbicie w dokumentacji ujętej w j. 64. Niewątpliwie najcenniejszą pozycją podgrupy akt związanej z działalnością zawodowo-społeczną są akta dotyczące działalności L. Hirszfelda jako przewodniczącego Rady Zdrowia w getcie warszawskim. Obejmują one m.in. sprawozdanie z działalności Rady i porządek posiedzeń plenarnych za okres 15 IX 1941 - 15 IV 1942, przepisy w sprawie utrzymania czystości i opieki nad zdrowiem ludności w dzielnicy żydowskiej, przepisy w sprawie zwalczania tyfusu plamistego i metod jego zwalczania w Polsce w okresie międzywojennym w getcie warszawskim w latach 1940-1941. Również ważne są akta związane z organizowaniem i prowadzeniem w getcie szkolnictwa głównie z zakresu medycyny i farmacji, takie jak: programy, sprawozdania. Działalność społeczną L. Hirszfelda w okresie po 1945 r. reprezentują fragmentarycznie zachowane akta Polskiego Komitetu Obrońców Pokoju, Światowego Ruchu Pokoju, Międzynarodowego Komitetu Uczczenia Pamięci Lwowskich Pracowników Nauki, jak również przemówienia okolicznościowe wygłoszone przez twórcę spuścizny z okazji rocznic, jubileuszów, zebrań.

Grupa III zawiera bogate materiały biograficzne. Otwiera je partia akt związana z autobiograficzną powieścią zatytułowaną "Historia jednego życia". Zachowane jest tłumaczenie powieści na język niemiecki w dwóch wersjach, jak również fragmenty tych tłumaczeń zebrane w osobnej jednostce, fragmenty w języku angielskim, maszynopis zakończenia napisany już po 1946 r. pt. "Dalsze losy autora tej książki", korespondencja w sprawie tłumaczenia i wydania zagranicą "Historii jednego życia" oraz jej wydania w kraju przez Spółdzielnię

Wydawniczą "Czytelnik". Najbardziej istotną częścią tych materiałów są zebrane w j. 90 recenzje i opinie dotyczące książki oraz w j. 91 i 92 listy do Ludwika i Hanny Hirszfeldów pisane przez czytelników "Historii jednego życia" w latach 1946-1958.

W recenzjach znajduje się obszerna opinia pióra Szymona Starkiewicza oraz wyciągi z recenzji drukowanych w prasie polskiej i zagranicznej po ukazaniu się I wydania książki w języku polskim w 1946 r. Listy nadsyłane z kraju i z zagranicy pisane przez czytelników, zarówno ludzi prostych jak i wykształconych, zawierają nie tylko pozytywne opinie i krytyczne uwagi, lecz również opisy osobistych wspomnień i przeżyć okupacyjnych i jako takie mogą stanowić źródło do historii ludności żydowskiej w okupowanej Polsce. W grupie materiałów biograficznych umieszczono wycinki prasowe zawierające wywiady i wypowiedzi udzielane przez L. H. przedstawicielom prasy. Ponadto: własne życiorysy i bibliografie, dokumenty dotyczące przebiegu pracy zawodowej i naukowej, zaświadczenia, powołania, nominacje, dokumenty dotyczące spraw majątkowych, mieszkaniowych, gratulacje i przemówienia z okazji nadania doktoratu honoris causa przez Uniwersytet im. Karola w Pradze oraz otrzymanie Państwowej Nagrody Naukowej w 1950 r. Z bardziej interesujących dokumentów biograficznych wymienić należy: list - testament sporządzony przez L. Hirszfelda 16 grudnia 1941 r., zawierający dyspozycje i wskazówki co do sposobu postępowania z jego pracami naukowymi w przypadku jego śmierci, jak również kopia pisma okupacyjnych władz niemieckich z datą 3 marca 1941 r., nakazująca przekazanie zbiorów prywatnej biblioteki L. i H. Hirszfeldów do

Instytutu Higieny w Warszawie. Zachowane rachunki i korespondencja finansowa mówią o pokrywaniu przez L. Hirszfelda z własnych funduszów wydatków Zakładu Mikrobiologii, jak też o ufundowaniu stypendium im. Marii Hirszfeld - jedynej jego córki zmarłej w okresie okupacji.

Zachowana w spuściźnie korespondencja jest bogata, liczy ok. 2000 listów. Zarówno listy wychodzące, jak i wpływające pochodzą w zasadzie z okresu po 1945 r. Z lat przedwojennych zachowało się zaledwie kilka. Wśród korespondentów występują takie nazwiska jak Artur i Ellen Coca, Robert A. Debré, Ludwik Fleck, Marcin Kacprzak, Henryk Makower, Feliks Milgrom, Ludwik Paszkiewicz, Feliks Przesmycki, Gaston Ramon, Hugo Steinhaus, Zygmunt Szymanowski, Tadeusz Tempka, A. J. Weil, Fritz Verżar. Korespondencję podzielono na wychodzącą i wpływającą i ułożono alfabetycznie wg adresatów i nadawców. Weszła ona w skład 11 jednostek zbiorczych, do których sporządzono 2 aneksy alfabetyczne.

W grupie V, materiałów twórcy spuścizny, znajdują się życiorysy, bibliografie, wycinki prasowe z artykułami o działalności L. Hirszfelda, wspomnienia drukowane w prasie krajowej i zagranicznej, przemówienia pogrzebowe, nekrologi. Ponadto wycinki z prasy i wydawnictw zagranicznych zawierające recenzje pracy uczonego pt. "Probleme der Blutgruppen-forschung".

Materiały spuścizny Hanny Hirszfeldowej stanowiące podzespół B, nie są tak liczne jak materiały podzespołu A; po uporządkowaniu zawierają 61 jednostek. Wszystkie pochodzą z okresu po 1945 r. W wyniku prac porządkowych podzielono je na 5 grup.

W grupie I, materiałów twórczości naukowej, wyodrębniono podgrupy: 1 - artykuły, referaty, odczyty; 2 - wykłady; 3 - recenzje i opinie; 4 - materiały warsztatowe. W ramach podgrup zastosowano układ chronologiczny. Opracowania naukowe zawarte w podgrupie pierwszej dotyczą chorób dzieci i ich profilaktyki. Kilka z nich związane jest z badaniami nad chorobą gośćcową u dzieci oraz z badaniami nad immunologią siary i mleka kobiecego. Niektóre jednostki tej grupy oprócz tekstu opracowania zawierają również materiały pomocnicze związane z jego powstaniem. Są to różnego typu notatki, jak i wypisy z literatury krajowej i zagranicznej, wywiady z chorymi, karty chorobowe, wyniki obserwacji chorych. Uwagę zwraca artykuł napisany po wojnie, lecz na podstawie notatek z obserwacji i badań przeprowadzonych w getcie warszawskim, dotyczących sytuacji wywołanych stanem głodowym u dzieci i młodzieży. Niewątpliwie cenną partią materiałów są zachowane w spuściźnie teksty wykładów oraz związanych z nimi materiałów warsztatowych. Wykłady z zakresu pediatrii prowadzone były przez Hannę Hirszfeldową dla studentów IV i V roku medycyny, najpierw Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Wrocławskiego, następnie, od 1950 r., Akademii Medycznej we Wrocławiu w latach 1945/1946 - 1962/1963. Grupa II, obejmująca materiały działalności, podzielona została na podgrupę papierów związanych z działalnością organizacyjno-naukową, zagraniczną i krajową, następnie podgrupę związaną z dydaktyką i podgrupę odnoszącą się do działalności wydawniczej. Działalność organizacyjno-naukowa H. Hirszfeldowej związana z zagranicą znajduje swoje odbicie w j. 153. Zebrano w niej zaproszenia, programy i korespondencję dotyczącą międzynarodowych zjazdów i konfe-

rencji z zakresu pediatrii, na które zapraszana była Hanna Hirszfeldowa w latach 1956-1960. Ponadto akta tej podgrupy obrazują jej współpracę z Międzynarodowym Funduszem Pomocy Dzieciom w 1947 r. oraz z Komitetem Ekspertów Światowej Organizacji Zdrowia w sprawach zdrowia matki i dziecka. Materiały działalności krajowej otwierają fragmentarycznie zachowane akta z 1946 r. związane z udziałem H. Hirszfeldowej w pracach Komitetu Opieki Społecznej we Wrocławiu, następnie akta z lat 1946-1947 dotyczące pełnionej przez nią funkcji dyrektora Miejskiego Szpitala Dziecięcego we Wrocławiu. Stanowią one mały przyczynek do historii życia społecznego w odbudowującym się ze zniszczeń wojennych Wrocławiu. Pierwsze lata działalności Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu obrazują dokumenty nadsyłane H. Hirszfeldowej jako członkowi Rady Naukowej Instytutu.

Działalność dydaktyczna reprezentowana jest w spuściźnie skromnie, zachowały się fragmenty akt Komisji d/s habilitacji przy Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Wrocławskiego i trochę akt związanych z egzaminowaniem studentów. Akta te pochodzą również z lat 1946-1947.

Działalność wydawnicza H. Hirszfeldowej koncentrowała się głównie na sprawie pośmiertnej publikacji prac jej męża prof. Ludwika Hirszfelda. Ta właśnie sprawa znajduje swe odbicie w zachowanych aktach, głównie w korespondencji z wydawcami i tłumaczami prowadzonej w latach 1954-1962.

W grupie II obejmującej materiały biograficzne, umieszczono własne życiorysy, bibliografie, dyplomy, zaświadczenia związane z pracą zawodową, dokumenty zebrane przy staraniach o rentę wdowią w 1954 r., dokumentację dotyczącą zdrowia jak: karty chorobowe, klisze i wyniki badań radiologicznych.

Korespondencja zebrana w grupie IV nie jest tak bogata jak w spuściźnie Ludwika Hirszfelda. Korespondencji wychodzącej jest mało, przychodząca natomiast jest dosyć obszerna, liczy bowiem 461 listów. Najwięcej listów pochodzi od osób związanych z domem Hirszfeldów więzami towarzysko-rodzinnymi jak np. Artur i Ellen Coca, Andrzej Kelus, Joanna Kiełbasińska, Feliks Milgrom, Jacek Prentki, Kosta Teodorovitsch. Korespondencję uporządkowano podobnie jak w podzespole Ludwika Hirszfelda. Uzupełniają ją alfabetyczne aneksy.

Materiały grupy V, o twórcy spuścizny, zawierają oceny dorobku naukowego i organizacyjnego oraz bibliografię opracowaną w 1948 r., nekrologi i wspomnienia pośmiertne.

Podzespół C gromadzi materiały rodzinne i obce. Materiały rodzinne dotyczą osoby Bolesława Hirszfelda, stryja Ludwika, działacza politycznego, społecznego i oświatowego, żyjącego w latach 1859-1899. Są one ujęte w jednej teczce i stanowią wycinki prasowe z 1938 r. dokumentujące uroczystości związane z odsłonięciem portretu Bolesława Hirszfelda w Filii Biblioteki Publicznej jego imienia w Warszawie w dniu 3 grudnia 1938 r.

W materiałach obcych umieszczono opracowania naukowe z zakresu medycyny pióra uczniów i znajomych, a także wydawnictwa i czasopisma medyczne, głównie zagraniczne. Sporządzono do nich aneksy alfabetyczne wg autorów. Zespół Ludwika i Hanny Hirszfeldów otrzymał w Archiwum Polskiej Akademii Nauk sygnaturę III-157. Inwentarz obejmuje 184 jednostki i opatrzony został 12 aneksami.

ŹRÓDŁA I BIBLIOGRAFIA

1. Materiały Ludwika i Hanny Hirszfeldów, Archiwum PAN, III-157 j.87, 95, 96, 114, 168, 176, 177.
2. L. Hirszfeld: Historia jednego życia, Warszawa, 1956.
3. Brokman H.: Prof. dr med. Hanna Hirszfeldowa. "Pediatria Polska", t. XXXIII, 1958, nr 1, s.1-8.
4. Kulczyński S.: Ludwik Hirszfeld prof. dr med. /Wspomnienie pośmiertne/."Przegląd Antropologiczny", t. XXI: 1955, nr 1, s. 498-499.
5. Nowakowski T.: Przemówienie z okazji jubileuszu 50-lecia pracy naukowej prof. dr H. Hirszfeldowej, W: Spis wykładów Akademii Medycznej we Wrocławiu w r. akad. 1959/1960. Wrocław, 1959, s. 30-32.
6. Szymanowski Z.: Ogólna charakterystyka twórczości naukowej i społecznej L. Hirszfelda, W: H. Hirszfeldowa, A. Kelus, F. Milgrom; Ludwik Hirszfeld, Wrocław, 1956, s. 54-56.
7. Szyszko E.: Prof. dr L. Hirszfeld /Wspomnienie pośmiertne/ "Farmacja Polska", R.X: 1954, nr 4, s.115-116.
8. Szyszkowicz-Lille S.: Prof. dr med. L. Hirszfeld /wspomnienie pośmiertne/. "Polski Tygodnik Lekarski" R.IX: 1954 nr 18, s. 545-546.
9. Trawiński A.: Zgon prof. L. Hirszfelda. "Medycyna Weterynaryjna", R.X: 1954, nr 3, s.175.
10. Wenenka J.: Po zgonie L. Hirszfelda. "Archiwum Immunologii i Terapii Doświadczalnej", t. III, 1956, s. 6-7.
11. Wierzbicki W.: Po zgonie L. Hirszfelda. "Archiwum Immunologii i Terapii Doświadczalnej", t.III, 1956, s.45.
12. PSB, t.IX, s.532-535.

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

A. Materiały Ludwika Hirszfelda 1-116

			Pozycja inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej			1-39
1. Prace, artykuły, referaty		1-34	
2. Wykłady		35-37	
3. Recenzje i opinie		38	
4. Materiały warsztatowe		39	
II. Materiały działalności organizacyjno-naukowej i zawodowo-społecznej			40-76
1. Działalność organizacyjno-naukowa		40-67	
a. Instytucje i towarzystwa naukowe zagraniczne	40-50		
b. Instytucje i towarzystwa naukowe krajowe	51-67		
2. Działalność zawodowo-społeczna		68-76	
III. Materiały biograficzne			77-103
IV. Korespondencja			104-113
1. Wychodząca		104-108	
2. Wpływająca		109-113	
V. Materiały o twórcy spuścizny			114-116

B. Materiały Hanny Hirszfeldowej 117-178

I. Materiały twórczości naukowej 117-149
1. Artykuły, referaty, odczyty 117-131
2. Wykłady 132-144
3. Recenzje i opinie 145
4. Materiały warsztatowe 146-149

II. Materiały działalności organizacyjno-naukowej i zawodowej, dydaktycznej i wydawniczej 150-168
1. Działalność organizacyjno-naukowa i zawodowa 150-159
a. Instytucje zagraniczne 150-154
b. Instytucje krajowe 155-159
2. Działalność dydaktyczna 160-161
3. Działalność wydawnicza 162-168

III. Materiały biograficzne 169-171

IV. Korespondencja 172-176
1. Wychodząca 172
2. Wpływająca 173-176

V. Materiały o twórcy spuścizny 177-178

C. Materiały rodzinne i obce 179-184

A. Materiały Ludwika Hirszfelda

I. Materiały twórczości naukowej

1. Prace, artykuły, referaty

1. Biologiczne podstawy przetaczania krwi
   Artykuł
   Ok. 1934, druk., l., k.5

2. Grupy krwi w zastosowaniu do biologii, medycyny i prawa
   Praca wydana w j. pol. w 1934 r. oraz w j. franc., w 1938 r.
   1934-1938, masz., z poprawkami, sz., k.203

3. J.w.
   Fragmenty pracy i uzupełnienia
   Po 1938, masz., l., k.55

4. Konstytucja, rasa i odporność
   Praca /brak zakończenia/
   Przed 1939, masz., l., k.29

5. Opis metod badań bakteriologicznych i serologicznych dotyczących wczesnego rozpoznania duru plamistego w getcie warszawskim
   Odczyt wygłoszony 29 V 1942 r. w szpitalu na Czystem w Warszawie.
   1942, 2 egz. masz., l., k.8

6. Ze wspomnień epidemiologa o zwalczaniu duru plamistego podczas okupacji niemieckiej
   Artykuł
   Po 1945, masz., l., k.26

7. L. H. i Róża Amzel: O postaciach przejściowych / podgrupach/ w obrębie grupy O.

Doniesienie tymczasowe

1946, rkp. i masz., j. pol. i franc., l., k.11

8. L. H. i M. Szeynman: W sprawie szczepień przeciwko durowi plamistemu

Artykuł

1946, rkp. i masz., j.pol., ang. i franc., l., k.45

9. Dochodzenie ojcostwa w świetle badań immunologicznych dla lekarzy, prawników i biologów

Praca

1947, masz., l., k.81

10. Nauka autonomiczna, czy nauka kierowana

Artykuł

1948, druk., l., k.4

11. Wkład polskiej mikrobiologii do nauki światowej i perspektywy jej dalszego rozwoju

Artykuł

1948, masz., l., k.6

12. L. H. i I. Lille-Szyszkowicz: Badania nad immunologią siary

Doniesienie tymczasowe

1948, 4 egz. masz. i druk., j.pol. i ang., l., i sz., k.13

13. Rola uczonych w walce o pokój

Artykuł

Po 1948, rkp. w j. franc. i 2 wersje masz. w j. pol., l., k.19

14. Problemy biologiczne i osiągnięcia społeczne nauki o grupach krwi

Referat programowy wygłoszony na I Zjeździe Hematologów Polskich w Krakowie 27 V 1950 r.

1950, masz., l., k.14

15. XXX-lecie Państwowego Zakładu Higieny

Artykuł

1950, masz., l., k.17

16. Opracowania na temat historii i działalności Zakładu Mikrobiologii Lekarskiej we Wrocławiu w latach 1945-1953

1950-1953, masz., l., k.74

17. Kongres narodów w Wiedniu

Opracowanie

Ok. 1951, 2 egz. masz., l., k.18

18. Genetyka konfliktów serologicznych między matką a płodem

Referat wygłoszony na Międzynarodowym Zjeździe Alergistów w Zurychu

1951, masz., j.pol i franc., l., k.26

19. L. H., H. Liberska, J. Maresz, M. Osińska, K. Stochowa: W sprawie przydatności nowych cech grupowych w dochodzeniu ojcostwa

Artykuł, list do redakcji, tabele, komentarz H. Steinhausa

1951, 5 egz.,masz., l., k.68

20. Patologia ciąży w świetle nauki o grupach krwi

Referat wygłoszony na Zjeździe Ginekologów Polskich we Wrocławiu 15 XI 1952 oraz notatka do dyskusji i referat nieustalonego autora

1952, 3 egz. masz., i druk. l., k.70

21. 50-lecie badań nad grupami krwi
Referat wygłoszony na Zjeździe Hematologów w Gdańsku 1 VII 1952 r.
1952, 3 egz. masz., l., k.48

22. L. H. i A. Kelus: Serologische Strukturen der zum Abstossen bestimmten Früchte
1952, masz., l., k.20

23. A "New" Blood Group character relsted to the ABO system
Informacyjna notatka : "The Lancet" z 25 X 1952 r
1952, druk., l., k.2

24. Wege und Ausblicke der Blutgruppenforschung für die Feststellung der Vaterschaft
Artykuły tabele, streszczenie
1952, 3 egz. masz., j. pol. i niem., l., k.90

25. L. H. i St. Dubiski: Untersuchungen über die Struktur der inkompletten Antikörper
Artykuł i referat wygłoszony na Kongresie Hematologów w Amsterdamie 8 - 12 IX 1953 r.
1953, masz., j. niem. l., k.23

26. Probleme der Blutgruppenforschung
Praca
Ok. 1953, masz., j. niem., l., k.227+fot.30

27. J.w.
J.w. I egz. niekompletny
Ok. 1953, masz., j. niem., l., k.138+fot.26

28. Probleme der Blutgruppenforschung
Praca II egz. niekompletny
Ok. 1953, masz., j. niem., l., k.138

29. J.w.
J.w. fragmenty innej wersji
Ok. 1953, masz., j. niem., l., k.84

30. Wojna i etyka lekarska
Artykuł
1953, masz. i druk., j. pol., franc. i niem., l. i sz.
s. 12+ k.65

31. Współczesna problematyka grup krwi w zastosowaniu do antropologii, medycyny, biologii i zootechniki
Artykuł
1954, 2 egz. masz., l., k.67

32. Psychologia pracy dydaktycznej
Artykuł
1954, masz., l., k.20

33. Tabele i rysunki do prac o grupach krwi
B.d., rys., l., k.77

34. Rysunki do prac i wykładów o genetyce
B.d., rys., l., k.15

2. Wykłady

35. Immunologia ogólna
Skrypt z wykładów: przedmowa, wykład I-XX i XXIX-XLII
1939-1941, 1947, masz. i masz. powiel., l., k.343

36. Immunologia ogólna

II t. skryptu, wykład XXII-XXXIX

1947, masz., sz., k.285

37. J.w.

Fragmenty skryptu; wykład XVII, XVIII, XXXIX, XL-XLII oraz uzupełnienia wykładów

1947, rkp. i masz., l., k.106

3. Recenzje i opinie

38. Oceny prac i opinie o działalności naukowej

1948-1951, rkp. i masz., l., k.42. Zob. aneks 1

4. Materiały warsztatowe

39. Wypisy z literatury, notatki bibliograficzne, notatki z obserwacji, zestawienia statystyczne

1945-1954, rkp. i masz., l. i sz., k.74

II. Materiały działalności organizacyjno-naukowej i zawodowo-społecznej

1. Działalność organizacyjno-naukowa

a. Instytucje i towarzystwa naukowe zagraniczne

40. Komisja do spraw standaryzacji biologicznej przy Lidze Narodów

Raporty, memoriały

1932-1935, masz. i masz. powiel., j. pol., ang. i franc. l., k.84

41. Międzynarodowe Kongresy Mikrobiologów:

III-N. Jork, 2-9 IX 1939 r.

IV - Kopenhaga, 20-26 VII 1947 r.

V - Rio de Janeiro, 17-24 VIII 1950 r.

Zaproszenia, programy, korespondencja

1939, 1947, 1950, masz., l., k.10

42. Międzynarodowa Konferencja Hematologów, Dallas, 15 XI 1946 r. i Kongres Transfuzji Krwi, Meksyk, 17 - 23 XI 1946 r.

Zaproszenie, korespondencja

1946, masz., l., k.14

43. II Międzynarodowy Kongres Hematologów, Montreux, 15-17 IX 1949 r.

Zaproszenie, program

1949, masz., l., k.16

44. IV Międzynarodowy Kongres Hematologów, Argentyna, 21-26 IX 1952 r.

Zaproszenie, program , korespondencja

1951-1952, masz., l., k.19

45. IV Europejski Kongres Hematologów, Amesterdam, 8-12 IX 1953 r.

Zaproszenie, program, korespondencja

1953, masz. i druk., l., k.48

46. V Międzynarodowy Kongres Hematologów, Paryż, 6 IX 1954 r.

Zaproszenie, program, korespondencja, sprawozdanie

1953-1955, masz., l., k.24 + s. 24 + s.12

47. V Kongres Światowy Patologii Porównawczej w Konstantynopolu

Zaproszenie, program

1949, masz. i druk., l., k.4

48. Międzynarodowe Towarzystwo Transfuzji Krwi

Statut, korespondencja

1950, masz. i masz. powiel., l., k.16

49. Światowy Kongres Medycyny w Wiedniu

Notatki L. H. z obrad

1953, rkp., l., k.12

50. Wyjazdy L. H. za granicę

Sprawozdanie, upoważnienie i list dotyczący pobytu L. H. w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie w V-VII 1946 r., korespondencja dotycząca wyjazdu do Jugosławi w 1947 r.

1946, 1947, masz., l., k.32

b. Instytucje i towarzystwa naukowe krajowe

51. Państwowy Zakład Higieny

J. Rosenblatt, A. Pruszczyński, E. Pros: Funktionelle und morfologische Veränderungen in den endocrinen Drüsen nach totale Unternsextirpation beim Kainchen - opracowanie napisane pod kierunkiem L. Hirszfelda i L. Paszkiewicza w I miesiącu okupacji

1939, rkp., j. niem., l., k.14

52. Państwowy Zakład Higieny - Rada Naukowa

Regulamin, protokóły z posiedzeń

1948-1949, masz., l., k.37

53. J.w.

Materiały dotyczące spraw organizacyjnych, personalnych, wydawniczych

1949, 1954, masz., l., k.42

54. Instytut Lekarski Naukowo-Wydawniczy

Materiały dotyczące wznowienia wydawnictw lekarskich po zakończeniu II wojny światowej

1945, 1948, masz., l., k.8

55. Zakład Mikrobiologii Lekarskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, następnie Akademii Medycznej

Korespondencja, głównie w sprawach personalnych pracowników Zakładu

1945-1954, masz., l., k.97

56. J.w.

Programy nauczania mikrobiologii dla wydziałów lekarskich Akademii Medycznych

Ok. 1950, masz. powiel., j. pol. i franc., l., k.10

57. Wojskowy Instytut Techniczny

Umowy i korespondencja w sprawie współpracy

1948-1949, masz., l., k.31

58. Polskie Towarzystwo Hematologiczne

Programy zjazdów, korespondencja, głównie z prof. Julianem Aleksandrowiczem

1948-1952, masz., l., k.69

59. Rada Naukowa PCK dla spraw przetaczania krwi
Tematy prac Rady Naukowej i ankieta w sprawie używalności krwi konserwowej
1949, masz., l., k.41

60. I Kongres Nauki Polskiej - Sekcja Nauk Lekarskich
Fragmenty przemówienia w sprawie światopoglądu uczonego, uwagi L. H. do referatu Sekcji Nauk Lekarskich, uwagi o organizacji Podsekcji Podstawowych Nauk Lekarskich, projekt listu do Prezydenta RP
1951, masz., l., k.45

61. Rada Naukowa przy Ministrze Zdrowia
Skład Rady, zaproszenia i materiały na posiedzenia, korespondencja
1951, masz. i masz. powiel., l., k.169

62. J.w.
Zaproszenia i materiały na Radę, korespondencja
1952, masz., l., k.111

63. J.w.
Zaproszenia i materiały na Radę, korespondencja
1953, masz., l., k.56

64. Instytut Hematologii - Rada Naukowa
Zaproszenia, protokóły, korespondencja
1951-1953, masz., l., k.89

65. Korespondencja dotycząca badań L.H. nad grupami krwi oraz jego kontaktów w tym zakresie z Instytutem Hematologii
1952, masz., l., k.75

66. Memoriał i tezy w sprawie organizacji, planowania i kontroli nauki w środowisku wrocławskim
1952, masz., l., k.26

67. Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN
Statut i korespondencja w sprawie powołania Instytutu
1952-1954, masz., l., k.43

2. Działalność zawodowo-społeczna

68. Rada Zdrowia w getcie warszawskim
Sprawozdanie z działalności Rady Zdrowia od 15 IX 1941 r. do 15 IV 1942 r., porządek posiedzeń plenarnych Rady, wyciąg z protokółu z 13 XI 1941 r.
1941-1942, masz., l., k.20

69. J.w.
Przepisy dotyczące opieki nad zdrowiem ludności dzielnicy żydowskiej, utrzymania czystości, zaopatrzenia
1941, masz., l., k.25

70. J.w.
Sprawy szkolnictwa specjalnego, programy i sprawozdania z kursów dokształcających lekarzy oraz studentów szpitala "Czyste"
1941-1942, masz. i masz. powiel., l., k.15

71. J.w.
Memoriały dotyczące epidemii tyfusu plamistego i metod jego zwalczania w Polsce w okresie międzywojennym i w getcie warszawskim w latach 1940-1941. Przepisy w sprawie zwalczania tyfusu plamistego, plan wystawy: "Dur plamisty w świetle nauki i życia"
1940-1941, masz. i masz. powiel., j. niem., l., k.53

72. Rada Zdrowia w getcie warszawskim
Zeznania L. H. na procesie zbrodniarzy hitlerowskich dotyczące tyfusu plamistego w getcie warszawskim
1947, masz., druk., l., k.2

73. J.w.
Referat sprawozdawczy biologicznej kontroli dezynfekcji 1 X 1941 – 1 X 1942, opr. Marian German
1942, 3 egz. masz., l., k.26

74. Polski Komitet Obrońców Pokoju, Światowy Ruch Pokoju
Korespondencja, referaty, druki
1948, 1950–1952, masz. i masz. powiel., druk., l., k.35

75. Międzymaszelniany Komitet Uczczenia Pamięci Lwowskich Pracowników Nauki
Przemówienie L. H., odezwa
Ok. 1953, masz. i druk., l., k.10

76. Przemówienia okolicznościowe L. H.
1938, 1946–1953, i b.d., masz. i druk., l., k.117. Zob. aneks 2

III Materiały biograficzne

77. Die Geschichte eines Lebens
Powieść autobiograficzna, I wersja tłumaczenia na jęz. niem.
1943–1944, masz., j. niem., sz. i l., k.444

78. Die Geschichte eines Lebens
J.w. II wersja tłumaczenia na j. niem.
1943–1944, masz., j. niem., sz., k.391

79. J.w.
J.w.
1943–1944, masz., j. niem., sz., k.240

80. J.w.
J.w. egz. niekompletny z rkp. poprawkami
1943–1944, rkp. i masz., j. niem., l., k.290

81. J.w.
J.w.
1943–1944, rkp. i masz., j. niem., l., k.279

82. J.w.
J.w.
1943–1944, masz., j. niem., l., k.262

83. J.w.
J.w. Fragmenty tłumaczenia na j. niem. I i II wersji
1943–1944, masz., j. niem., l., k.58

84. J.w.
J.w. Dwa ostatnie rozdziały I wersji tłumaczenia na j. niem.
1943–1944, masz., j. niem., l., i sz. k.158

85. Historia jednego życia
Powieść autobiograficzna, fragmenty tłumaczenia na j. ang.
ok. 1946–1947, masz., j. ang., l., k.136

86. Historia jednego życia

Streszczenie pracy

Ok. 1946-1947, masz., j.pol., ang. i franc., l., k.58

87. Dalsze losy autora tej książki

Zakończenie "Historii jednego życia"

Po 1946, masz., l., k.17

88. Korespondencja w sprawie tłumaczenia i wydania za granicą "Historii jednego życia"

1945-1949, rkp., i masz., j. pol., ang. i franc., l./ k.77

89. Korespondencja ze Spółdzielnią Wydawniczą "Czytelnik" dotycząca wydania "Historii jednego życia" i "Immunologii"

1945-1950, masz., l., k.111

90. Recenzje i opinie dotyczące "Historii jednego życia"

1947-1950, masz., l., k.56

91. Listy do Ludwika i Hanny Hirszfeldów od czytelników "Historii jednego życia". A-O

1946-1958, rkp. i masz., j. pol. i niem., l., k. 123. Zob. aneks 3

92. J.w. P-Z

1946-1958, rkp. i masz., j. pol., niem. i serb., l., k.154. Zob. aneks 3

93. Notatki osobiste pt. "W poszukiwaniu prawdy". Zbiór myśli pt. "Z wędrówek po bezdrożach", odpisy wierszy

1943-1945, 1956, masz. i druk., j. pol. i niem., l., k. 64

94. Wypowiedzi, wywiady, notatki do prasy

1949-1954, masz. i druk., l., k.88

95. Własne życiorysy i bibliografia za lata 1906-1947. Odpis listu dotyczącego stosunku L. i H. Hirszfeldów do Róży Amzel w okresie okupacji

1940-1954, rkp. i masz., l., k.58

96. Dokumenty dotyczące przebiegu pracy: powołania, nominacje dyplomy, zaświadczenia

1908-1954, rkp. i masz., l., k.161

97. Korespondencja i przemówienie związane z nadaniem doktoratu h.c. Uniwersytetu im. Karola w Pradze

1950, masz. i druk., l. i sz., k.33

98. Powinszowania z okazji przyznania państwowej nagrody naukowej i nadania doktoratu h.c. Uniwersytetu im. Karola w Pradze

1950, rkp. i masz., l., k.45

99. Dokumenty dotyczące spraw majątkowych, m.in. pismo-testament z 16 XII 1940 dotyczące pośmiertnego wydania prac L. H., pisma dotyczące stypendium im. Marii Hirszfeld i nagrody ufundowanej przez L. H.

1940-1941, 1948-1950, masz., l., k.14

100. Dokumenty dotyczące spraw mieszkaniowych

1946-1949, masz., l., k.10

101. Rachunki, głównie za wydatki społeczne opłacone przez L. H.

1948-1953, rkp. i masz., l., k.75

102. Wyniki badań lekarskich, elektrokardiogramy, wyniki analiz, karty chorobowe

1953-1954, rkp. i druk., l., k.79

103. Maska pośmiertna

1954, rys., l., k.13

IV Korespondencja

1. Wychodząca

104. Korespondencja wychodząca. Osoby i instytucje A-F.

1945-1952, masz., j. pol., ang., franc. i niem., l., k.157. Zob. aneks 4

105. J.w. Osoby i instytucje G-K.

1946-1954, masz., j. pol., ang., franc. i niem., l., k.121. Zob. aneks 4

106. J.w. Osoby i instytucje L-M.

1946-1954, masz., j. pol., ang., franc. i niem., l., k.147. Zob. aneks 4

107. J.w. Osoby i instytucje N-R.

1945-1953, masz., j. pol., ang., franc. i niem., l., k.129. Zob. aneks 4

108. J.w. Osoby i instytucje S-Ż.

1945-1953, rkp. i masz., j. pol., ang., franc. i niem. l., k.156. Zob. aneks 4

2. Wpływająca

109. Korespondencja wpływająca. Osoby i instytucje A-F.

1938-1954, rkp. i masz., j. pol., ang., czes., franc., niem.i niem. i włos., l., k.156. Zob. anks 5

110. Osoby i instytucje G-L.

1941-1954, rkp. i masz., j. pol., ang., czeski, franc. niem.i serb., l., k.175. Zob. aneks 5

111. J.w. Osoby i instytucje Ł-P.

1937-1954, rkp. i masz., j. pol., ang., czes., franc., niem. i ros., l., k.207, Zob. aneks 5

112. J.w. Osoby i instytucje R-S.

1939, 1946-1953, rkp. i masz., j. pol., ang., czes., franc. i niem., l., k.158. Zob. aneks 5

113. J.w. Osoby i instytucje T-Ż.

1946-1952, rkp. i masz., j. pol., ang., franc. i niem. l., k.166. Zob. aneks 5

V Materiały o twórcy spuścizny

114. Życiorysy i bibliografia, artykuły prasowe dotyczące działalności L. H., wspomnienia pośmiertne, nekrologi, mowy pogrzebowe, zaproszenia na posiedzenie naukowe ku czci L. H.

1947-1963, masz. i druk., j. pol., ang., franc., niem. i ros., l., k.90

115. Hanna Woszczanowa, Po szlakach niewydeptanych. Opowieść o Ludwiku Hirszfeldzie.

Konspekt opracowania. Fragment I rozdziału.

Po 1954, masz., l., k.18

116. Wycinki z prasy zawierające recenzje pracy L. H. pt. "Probleme der Blutgruppenforschung", Jena 1960 r.
1960-1962, druk., j. ang., czes., duń., hebr., hiszp., niem. i włos., l., k.48

B Materiały Hanny Hirszfeldowej

I Materiały twórczości naukowej

1. Artykuły, referaty, odczyty

117. Hunger states in children and youth during the German occupation in Warsaw
Artykuł
Po 1945, masz., j. ang., l., k.8

118. Drobne artykuły i referaty z zakresu pediatrii i opieki nad dzieckiem oraz notatki
1945-1956 i b.d., masz. i druk., j. pol. i ang., l., k.73. Zob. aneks 6

119. Alergia
Odczyt H. H., artykuł A. Coca w j. ang. i tłumaczenie H. H., notatki, wypisy, wyniki z obserwacji chorych.
1947, rkp. i masz., j. pol. i ang., l., k.48

120. H. H. i inni autorzy: opracowania na temat badań nad immunologią siary i mleka kobiecego
Artykuły i notatki
1948-1953, masz. i druk., j. pol. i franc., l. i sz., k.32

121. Krztusiec. Rozdział do podręcznika pt. Ostre choroby zakaźne.
Tekst, notatki i wypisy, list i plan wydawnictwa
1949, masz., masz. powiel. i druk., l. i sz., k.72

122. Les avortemens au point de vue biologique et social.
Referat
1949, rkp. i masz., j. franc., l., k.13

123. Choroby gośćcowe u dzieci
Odczyt wygłoszony 29 X 1950 r. na kursie dokształcającym dla lekarzy Ubezpieczalni Społecznej, zaproszenie i notatki.
1950, masz., l., k.5 + 4

124. H. H. i J. Słomka: Odczyn uroprecypitacyjny w chorobie gośćcowej
Doniesienie tymczasowe oraz opracowania zawierające wyniki dalszych badań
1950-1952, masz. i druk., l. i sz., k.38

125. H. H., B. Blochówna, C. Koziorowski, J. Sassówa i R. Wąsik: Dalsze badania nad odczynem uroprecypitacyjnym w chorobie reumatycznej u dzieci.
Artykuł
Po 1959, masz., j. pol. i franc., l., k.42

126. H. H., B. Bloch, C. Koziorowski, J. Sass i R. Wąsik: La réaction d'uroprécipitation dans la maladie de Bouillaud
Artykuł
Po 1959, masz., j. pol. i franc., l., k.11

127. Die Uropräzipitationsreaktion beim Morbus rheumaticus der Kinder
Artykuł
Po 1959, 2 egz. masz., j. niem., l., k.43

128. Odczyn uroprecipitacyjny w chorobie gośćcowej u dzieci
Artykuł, wypisy, notatki, wyniki obserwacji chorych
Po 1959, rkp. i masz., l., k.36

129. H. H. i T. Nowakowski: Organizacja ochrony zdrowia matki i dziecka w PRL
Artykuł
Ok. 1959, masz., j. pol. i franc., l., k.48

130. Z zagadnień niezgodności serologicznej między matką a dzieckiem
Artykuł
Ok. 1960, rkp. i masz., j. pol. i ros., l., k.26

131. Influence de l'âge et de la sérogenèse sur la production des immunoanticorps
Artykuł
B.d., 2 egz. masz., j. franc., l., k.10

2. Wykłady

132. Wykłady dla pielęgniarek
Tekst, tezy, pytania egzaminacyjne
Po 1945, rkp. i masz., l., k.17

133. Ochrona matki i dziecka w 10-lecie Polski Ludowej
Wykład inauguracyjny na otwarcie Oddziału Pediatrycznego Akademii Medycznej we Wrocławiu
Ok. 1955, masz., l., k.9

134. Pediatria - wykłady wstępne
Tekst i materiały
1948, 1950-1951, rkp. i masz., l., k.95

135. Pediatria - odżywianie i zaburzenia trawienia
Tekst i materiały
1950-1951, rkp. i masz., l., k.108

136. Pediatria - witaminy i awitaminozy; krzywica i tężyczka
Tekst i materiały
1955-1956, masz. i druk., l. i sz., k.43+ s. 32

137. Pediatria - schorzenia górnych dróg oddechowych
Tekst i materiały
1955-1956, masz., l., k.57

138. Pediatria - choroby noworodków
Tekst i materiały
1957, 1960-1961, masz. i druk., l. i sz., k.258

139. Pediatria - choroby krwi i narządów krwiotwórczych. Skazy krwotoczne.
Tekst i materiały
1957, 1961, masz., l., k.181

140. Pediatria - choroby układu moczowego, nerek, układu trawiennego, układu ruchowego
Tekst i materiały
1958-1960, masz., l., k.190

141. Pediatria - choroby serca i układu krążenia
Tekst i materiały
1958, 1960-1961, rkp. i masz., l., k.133+ s.90

142. Pediatria - choroba reumatyczna
Tekst i materiały
1959-1961, rkp. masz. i druk., l. i sz., k.59+ s.6

143. Pediatria - gruźlica, rzeżączka, kiła
Tekst i materiały
1960, masz., l., k.125

144. Pediatria - endokrynologia
Tekst i materiały
1960-1961, masz., l., k.166

3. Recenzje i opinie

145. Oceny prac i opinie o działalności naukowej
1946-1962, masz., l., k.6. Zob. aneks 7

4. Materiały warsztatowe

146. Wypisy z literatury medycznej, zapisy z obserwacji i badań klinicznych, zestawienia statystyczne dotyczące grup krwi i czynnika Rh
1945-1951, rkp. i masz., l., k.86

147. Notatki z literatury, karty i historie chorób z zakresu pediatrii
1946, rkp. i masz., l., k.40

148. Materiały i notatki dotyczące obserwacji, wypisy z literatury, artykuły obce dotyczące chorób gośćcowych.
1951-1958, rkp., masz. i druk., l. i sz., k.253+ s. 67

149. Zapiski bibliograficzne z zakresu medycyny
B.d., rkp. i masz., l., k.17

II. Materiały działalności organizacyjno-naukowej i zawodowej, dydaktycznej i wydawniczej.

1. Działalność organizacyjno-naukowa i zawodowa

a. Instytucje zagraniczne

150. Międzynarodowy Fundusz Pomocy Dzieciom
Programy i sprawozdania z podróży po Polsce, Czechosłowacji, Jugosławii i Austrii, listy i notatki.
1946-1947, rkp. i masz., j. pol., ang. i czes., l. i sz., k.95

151. Komitet Ekspertów Światowej Organizacji Zdrowia /WHO/ w sprawach zdrowia matki i dziecka /MCH/.
Sprawozdania z działalności i posiedzeń
1948, masz. i masz. powiel., j. ang., l., k.133

152. J.w.
J.w.
1949, masz. i masz. powiel., j. pol. i ang., l., k.79

153. Zjazdy i kongresy pediatryczne
Zaproszenia, programy, sprawozdania, korespondencja
1956-1962, rkp., masz. i druk., j. pol., ang., franc., niem., serb., l. i sz.,k.176. Zob. aneks 8

154. Centre Internationale de l'Enfance
Materiały z seminarium naukowego, Paryż 19-21 X 1959
1959, masz. i masz. powiel., j. franc., l. i sz., k. 138 + s.45

b. Instytucje krajowe

155. Komitet Opieki Społecznej we Wrocławiu
Skład osobowy, notatki dotyczące działalności
1946, rkp. i masz. l., k.4

156. Miejski Szpital Dziecięcy we Wrocławiu
Notatki i listy dotyczące niedociągnięć administracyjnych i zaopatrzeniowych szpitala, przemówienia okolicznościowe H. H.
1946-1947, masz., l., k.17

157. Wrocławski Ośrodek Badań Patologii Ciąży
Komunikaty i notatki na konferencje naukowe 15 X 1952 i 30 VI 1954
1951-1954, rkp. i masz., l., k.18

158. Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN
Zaproszenia i materiały na Radę Naukową, sprawozdania za lata 1954-1957, historia Instytutu
1954-1957, 1961, masz., masz. powiel. i druk., l., k.131

159. Zjazd terenowy lekarzy w Bielsku 29 XI 1961 r.
Teksty odczytów H. H. i innych autorów
1961, masz., l., k.93

2. Działalność dydaktyczna

160. Komisja d/s habilitacji przy Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Wrocławskiego
Notatki, listy, opinie dotyczące: Jana Bogdanowicza, Witolda Klepackiego, Wilhelma Knappe, Jana Raszek-Rosenbuscha, Marii Wierzbowskiej
1946-1948, 1962, rkp. i masz., l., k.74

161. Wydział Lekarski Uniwersytetu Wrocławskiego
Pytania egzaminacyjne, plany wykładów, pisma
1946, rkp. i masz., l., k.74

3. Działalność wydawnicza

162. Korespondencja wydawnicza i umowy z Państwowym Zakładem Wydawnictw Lekarskich dotyczące głównie pracy zbiorowej pt. "Patologia ciąży"
1954-1956, masz., l., k.139

163. Umowy i rozliczenia finansowe z PZWL za pracę L. H. pt. "Grupy krwi"
1954-1958, masz. i masz. powiel., l., k.41

164. Korespondencja i umowy dotyczące II wydania "Historii jednego życia"
1955-1959, masz., l., k.47

165. Korespondencja w sprawie wydania w j. ang., niem. i szwedz. "Historii jednego życia"
1960-1961, masz., j. pol., ang., franc. i niem., l., k.47

166. Korespondencja związana z tłumaczeniem i wydaniem w j. niem. i ang. pracy L. H. pt. "Probleme der Blutgruppenforschung"
1958-1960, rkp. i masz., j. pol., ang. i niem., l., k.63

167. Korespondencja z Państwowym Wydawnictwem Naukowym i z A. Kelusem w sprawie wydania wybranych dzieł L. H. w j.ang.
1958-1960, masz., l., k.6

168. Korespondencja z Zakładem Narodowym im. Ossolińskich w sprawie pośmiertnego wydania "Myśli" L.H.
1962, masz., l., k.31

III Materiały biograficzne

169. Życiorysy własne i notatki biograficzne, bibliografia
1950-1952, masz., l., k.12

170. Zaświadczenia, dyplom za 51-letnią pracę w służbie zdrowia, korespondencja dotycząca m. in. wyjazdów zagranicznych w l. 1946-1947, przyznania tytułu członka honorowego Czechosłowackiego Towarzystwa Lekarskiego
1946-1962, rkp. i masz., l., k.33

171. Dokumenty dotyczące renty wdowiej, rachunki, klisze i wyniki badań radiologicznych, karty chorobowe
1954-1960, rkp. i masz., l., k.20 + 4 klisze

IV Korespondencja

1. Wychodząca

172. Korespondencja wychodząca. Osoby i instytucje A-Ż.
1945-1963, rkp. i masz., j. pol., ang., franc. i niem. l., k.36. Zob. aneks 9.

2. Wpływająca

173. Korespondencja wpływająca. Osoby i instytucje A-J.
1947-1964, rkp. i masz., j. pol., ang., franc. i niem. l., k.160. Zob. aneks 10

174. J.w. Osoby i instytucje K.
1947-1963, rkp. i masz., j. pol., ang., franc. i niem. l., k.252. Zob. aneks 10

175. J.w. Osoby i instytucje L-P
1946-1963, rkp. i masz., j. pol., ang., franc. i niem. l., k.123. Zob. aneks 10

176. J.w. Osoby i instytucje R-Ż.
1946-1964, rkp. i masz., j. pol., ang., franc. i niem. l., k.145. Zob. aneks 10.

V Materiały o twórcy spuścizny

177. Ocena dorobku naukowego i pracy organizacyjnej oraz wykaz prac za lata 1908-1948
1944-1948, masz., l., k.27

178. Nekrologi, wspomnienia pośmiertne
1964, masz. i druk., l., k.8

C. Materiały rodzinne i obce

179. Bolesław Hirszfeld /1859-1899/
Wspomnienie Teodory Mączkowskiej pt. Mieliśmy szczęście widzieć go pośród siebie. W: "Epoka" nr 35 z 1938 r. Przemówienie Teodory Mączkowskiej wygłoszone 3 XII

1938 r. Wycinek prasowy z 7 XII 1938 r.
1938, masz. i druk., l. i sz., k.13

180. Zdjęcia rodzinne
Ok. 1950-1960, l., fot. szt. 10

181. Opracowania autorów obcych A-Ł
1924-1959, masz. i druk., l. i sz., k.266. Zob. aneks 11

182. J.w. M-R
1930-1962, masz. i masz. powiel., l. i sz., k.97+ 100
Zob. aneks 11

183. J.w. S-Ż.
1946-1963, masz. i masz. powiel., l. i sz., k. 194.
Zob. aneks 11

184. Wydawnictwa i czasopisma medyczne
1945-1962, masz. powiel. i druk., sz., egz. 9. Zob. aneks 12.

A N E K S 1

J. 38. Oceny prac i opinie o działalności naukowej

Bystrzanowska - uwagi do odczytu b.d.

Dobrowolski Lucjan - opinia o działalności naukowej 1954

Hoffman Bogdan - recenzja pracy doktorskiej pt. "Izoantagonizm pałeczki okrężnicy" 1950

Kleczeński A. - ocena pracy habilitacyjnej pt. "Mechanizm leukocytozy w świetle badań nad czynnością krwiotwórczą szpiku w niedocukrzeniu poinsulinowym" oraz opinia o działalności naukowej 1951

Knappe Willhelm - opinia o działalności we Wrocławskim Towarzystwie Lekarskim 1949

Kotleba Ryszard - ocena pracy doktorskiej pt. "Wpływ wód krynickich na bakterie in vivo" 1951

Kowarzyk Zofia - ocena działalności naukowej i pracy habilitacyjnej 1951

Kwapiński Jerzy - ocena pracy pt. "Zaraźliwość pomieszczeń chorych na gruźlicę płuc" 1949

Lesiński Janusz - ocena pracy doktorskiej pt. "Służba zdrowia ziemi kłodzkiej 1950

Neuman Zofia - ocena pracy doktorskiej pt. "Rozważania nad istotą zaburzeń opadania krwinek czerwonych" 1950

Nowakowski Tadeusz - ocena pracy doktorskiej pt. "Krytyczna ocena leczenia nagminnego zapalenia opon mózgowych sulfamidami" b.d.

Raton-Łobodzińska Maria - ocena pracy magisterskiej pt. "Rozprzestrzenienie zarazka choroby Weila w przyrodzie ze szczególnym uwzględnieniem zwierząt" 1951

Sobolewska Maria - ocena pracy magisterskiej pt. "Rozprzestrzenienie zarazka gorączki błotnej /Leptospira grippotyphosa/ w przyrodzie ze szczególnym uwzględnieniem zwierząt" 1951

Szniolis Aleksander - ocena pracy doktorskiej pt. "Zagadnienie stałej dezynfekcji wody w studniach kopanych" 1950

Wiza Józef - dane biograficzne /oceny brak/ 1948

A N E K S 2

J. 76. Przemówienia okolicznościowe L. H.

1. Na uroczystości rozdania matur w Gimnazjum Szachtmajerowej w Warszawie 22 V 1938 1938
2. Na otwarciu Rady Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Wrocławskiego 12 I 1946 1946
3. Z okazji jubileuszu 50-lecia swej pracy 25 X 1947 1947
4. Pożegnalne z okazji wydzielenia Wydziału Lekarskiego z Uniwersytetu Wrocławskiego 14 I 1950 1950
5. Z okazji 30-lecia Państwowego Zakładu Higieny 1950
6. Z okazji 75-lecia Zygmunta Szymanowskiego 1950

7. W Zurychu z okazji otrzymania doktoratu honorowego Wydziału Lekarskiego tamtejszego Uniwersytetu 1951
8. Na konferencji w sprawie Komitetu Lekarskiego PAN 25 II 1952 1952
9. W sprawie wojny bakteriologicznej, wygłoszone na Zjeździe Mikrobiologów w Łodzi - XI 1952 1952
10. Na posiedzeniu plenarnym Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia 12 I 1953 1953
11. Na akademii żałobnej dla uczczenia pamięci J. Stalina 1953
12. Rola dydaktyki w życiu i twórczości uczonego - wygłoszone na zebraniu Sekcji Pracowników Naukowych ZNP we Wrocławiu 28 III 1953, druk. w 1955 1953
13. Związane z powołaniem Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej 1953/?/
14. Uwagi o młodzieży i doborze kadr. Uwagi w sprawie prowadzenia zakładów naukowo-dydaktycznych - fragmenty przemówienia b.d.
15. Przemówienie w j. franc. dotyczące:
    1/ skutków postępowania okupanta wobec uczonych i ludności żydowskiej w Polsce, wygłoszone na nieustalonym kongresie b.d.

2/ Zagadnienia mikrobiologii b.d.

16. Przemówienie w j. łac. w związku z uzyskaniem doktoratu przez Helenę Bohatyrowicz-Kwitową b.d.

A N E K S 3

Listy do Ludwika i Hanny Hirszfeldów od czytelników "Historii jednego życia"

J. 91. Adamiecka-Karłowska Regina
1946, l.1

Bem Janina
1946, l.1

Bincerowa Janina
1947, l.1

Bukowicz Aleksander
1949, l.1

Bursiewicz Antoni, ks.
b.d., l.

Casanova-Lutosławska Zofia
1948, l.1

Chylewski Władysław
1949, l.1+ zał.-wycinek z gazety szwajcarskiej "Die Tat"

Ciężkowska Halina
1963, l.1

Cyankiewicz Henryk
1951, l.1

Czajkowski Bronisław
1949, l.1

Czarnecki Antoni, ks.
1947, l.1

Czosnowska Krystyna
1948, l.1

Czubalski Franciszek
1947, l.1

Dłużniewski Jan
1947, l.1

Ettinger J.
1948, l.1

Flassen Julian
1948, l.1

Franciszkiewicz Janina
1958, l.1

Gąsiorowska Jadwiga
1947, l.1

Gliksman-Glimet H.
1947, l.1

Godlewska Janina
1952, l.1

Gołębski Jerzy
1958, l.1

Grabkowska J.
1947, l.1

Grabowska Stefania
1947, l.1

Grabski Jan
1947, l.1

Grumbach A.
1947, l.1

Grzegorzewski Edward
1946, l.1

Grzelak Kamilla
1948, l.1

Grzesińska Maria
1948, l.1

Grzywo-Dąbrowski Wiktor
1947, l.1

Horn Halina
1948, l.1

Jakóbkiewicz J.
1947, l.4

Jeglińska Joanna
1953, l.1

Jędrzejkowski Antoni
1948, l.1

Juszczakowski Kazimierz
1947, l.1

Kacprzak Marcin
1946, l.1

Kaczyński H.
1949, l.1

Kalinowska Celina
1948, l.1

Kamieńska Alina
1947, l.1

Kawczak Andrzej
1956, l.1

Kielanowski Jan
1947, l.1

Krajewska Alina
1947, l.1

Krasicka Jadwiga
1948, l.1

Krzyżanowska Helena
1956, l.1

Krzyżanowski Jerzy
1948, l.1

Kuczamer Anna
1949, l.1

Kuta Helena
b.d., l.1

Kwaskowska Maria
1948, l.1

Lautner Klara
1947, l.1 + kopia odpowiedzi L.H.

Lemańska Halina
1947, l.1 + zał.1

Letki Maria
1947, l.1

Liberman Bronisława
1947, l.1

Lipińska Hanna
1947, l.1

Lipkowska Jadwiga
1948, l.1

Lubecka Irena
b.d., l.1

Lukas Wacława
1949, l.1

Łabujewski Witold
1951, l.1

Łagowska Aleksandra
1948, l.1

Łęczycka Maria
1947, l.2

Łosiowa Zofia
1948, l.1 + zał.1

Łoziński J.
1950, l.1

Matulowa Joanna
1949, l.2

Meisel Henryk
1946, l.1

Mikoszowa Irena
1950, l.1

Moszyński Józef
1948, l.1

Mościcki Mieczysław i Marta
1948, l.1

Mycielska G.
1951, l.1

Nally J.
1947, l.2

Olpińska Z.
1948, l.1

Orłosiowa I.
1946, l.1

Osiński Piotr
1948, l.1

Osten-Ostschiewicz Ewa
1948, l.1

J. 92. Paczoski Władysław
1950, l.1

Państwowe Liceum Pedagogiczne w Gliwicach
1947, l.1+ kopia odpowiedzi L.H.

Parnas Józef
1947, l.2

Pauszer-Klonowska Gabriela
1947, l.1

Październiak Wanda
1950, l.1

Październiska Stefania i Iwona
1948, l.6

Piątek Bolesław
1950, l.1

Pietkiewicz Kamila
1949, l.1

Pniewski Tadeusz
1947, l.1

Pnińska Helena
1947, l.1

Połomska G.
b.d., l.1

Posselt Irena
1947, l.1

Prentki Jacek
1947, l.1

Przewóska-Minkiewiczowa Aleksandra
1950, l.1

Radecki Ładysław
1947, l.1

Radlińska Helena
1947, l.1

Radomska-Strzemecka Helena
1947, l.1

Rajska Teresa
1950, l.1

Rękas Michał, ks.
1948, l.1

Rogacki Kamil
1947, l.1

Rosenman Doris
1948, l.1

Rufeisen Daniel Maria, ks.
b.d., l.1

Ruśkiewiczowa Helena
1947, l.1

Sanetra Helena
1950, l.1

Sawicki Jakub
1946, 1.1

Scheffs Antoni
1956, 1.1

Schweiger Ludwik
1947, 1.1

Sękowska
b.d., 1.1

Sikora Jadwiga
1947, 1.1

Skowroński Bolesław
1950, 1.1

Sowińska Natalia
1948, 1.1

Stangel Maria
1952, 1.1

Starkiewiczowie Szymon
i Wanda
1947, 1.1

Stein Stefania
1948, 1.1+ zał.2

Stępowski Tadeusz
1948, 1.2

Stubla Antoni
1947, 1.1

Szaleska Stefania
1947, 1.1

Szenwic Emilia
b.d., 1.1

Szwalbe Stanisław
1947, 1.1

Szymanowski Zygmunt
1946, 1.1

Świątczak Helena
1948, 1.1

Świechowska Zofia
1956, 1.1

Świętyńscy Józef
i Władysława
1947-1948, 1.3

Tarnowska Krystyna
1947, 1.1

Teodorowicz Kosta
1947, 1.1

Till Maria
1949, 1.1

Todtleben-Narbutowicz
Barbara
1947, 1.1

Tołwiński Stanisław
1947, 1.1

Tomaszewska H.
1947, 1.1

Turbacki Adam
1948, 1.1

Tymowska Celina
1947, 1.1

Tysz Władysław
1952, 1.1

Uniwersytet w Zurychu
1952, 1.3 + tłumaczenie
1 listu na j. pol.

Voit W.
1946, 1.1

Wąsowska
1947, 1.1

Weissberg Roland
1947, 1.1

Weissowa Wiktoria
1947, 1.1

Węstow Eleonora
1948, 1.1

Winawerowa Felicja
1947, 1.1

Wołyńska Janina
1948, 1.2

Wójcicka-Chylewska Zofia
1949, 1.1

Wyporek Józef
1947, 1.1

Wyszyńska Zofia
1947, 1.1

Zapart Wanda
1950, 1.1

Zdanowicz T.
1947, 1.1

Listy od nierozpoznanych
nadawców
1947-1950, 1.19

A N E K S 4

J. 104. Korespondencja wychodząca. Osoby i instytucje

Abramowicz Ignacy
1950, 1.1

Academy of Sciences, New York
1949, 1.1

Adamski Jan
1951, 1.1

Akademia Lekarska, później Akademia Medyczna we Wrocławiu
1950-1952, 1.10

Aleksandrowicz Julian
1949-1950, 1.3

The American Association of Immunologists
1949, 1.1

American College of Allergists, New York
1946, 1.1

American Public Health Association, New York
1949, 1.1

Anczykowski
1951, 1.1

Anderson P.H.
1949, 1.1

Anigstein Ludwik
1947, 1.1

Army Medical Library, Washington
1948, 1.1

l'Attaché militaire de France, Warszawa
1949, 1.1

Bacon A. E.
1949, 1.1

Balicki
1947, 1.1

Bamatter Fred
1950, 1.1

Barański E.
1950, 1.1

Barrett W. P.
1948, 1.1

Barski Jerzy
1949, 1.1

Bassalik Kazimierz
1950, 1.1

Bauer J. H.
1947, 1.1

Bayer Krzysztof
1950, 1.1

Ber Artur
1952, 1.1

Bermann Fischer, Querido Verlag - Amsterdam
1948, 1.1

Bessis M.
1947-1953, 1.10

Beynar Lech pseud. Paweł Jasienica
1952-1954, 1.3

Bidwell C. George
1948-1949, 1.2

The Biological Abstracts University of Pensylvania
1947-1949, 1.3

Birenowajg H.
1949, 1.1

Biuro Komisji Organizacyjnej Polskiej Akademii Nauk
1951, 1.1

Blaškovič Dionizy
1949, 1.2

Bogdanowicz Jan
1952, 1.1

Boivin André
1946, 1.1

Borejsza Jerzy
1945-1949, 1.5

Borman Earle K.
1947, 1.1

Bornstein Maurycy
1949, 1.1

Bossert Otto
1950, 1.1

Brooks John
1947, 1.1

Brown James Oliver
1947, 1.3

Buczkowski Tadeusz
1952, 1.1

Buczkowski Zenon
1951, 1.1

Časopis Lékaru Českych
1948, 1.1

Centrala Handlowa Przemysłu Mięsnego
1951, 1.1

Centre d'Entré-Aide International Geneve
1947, 1.1

Chevallier Paul
1948, 1.2

Chrempiński Stanisław
1950, 1.1

CIBA- Societé Anonyme, Bazylea
1949-1952, 1.4

Coca Artur i Ellen
1946, 1.1

Coons Albert H.
1947-1948, 1.2

Correa - Wydawnictwo, Paryż
1947, 1.3

Cruikshenk Robert
1947, 1.1

J. 105. Czubalski Franciszek
1949, 1.1

Czyżewicz Adam
1950-1951, 1.3

Dalldorf Gilbert
1949, 1.2

Debré Robert Anzelm
1947-1948, 1.8

Dembowski Jan
1949-1953, 1.4

Demianowski Adrian
1949, 1.1

Dijk H., van
1947, 1.1

Dmochowski Leontyn
1948-1950, 1.5

Doerr R.
1947, 1.1

Donhaiser A.
1950, 1.1

Dzierżkowa Wanda
1949-1951, 1.3

Eberhardt M.
1951, 1.2

Elkeles G.
1948, 1.1

Ettinger J. E.
1949, 1.4

Faragó Franciszek
1948-1950, 1.4

Felix Artur
1947-1948, 1.7 + zał.1

Fleck Ludwik
1951, 1.1

Formentano Vittorio
1947-1948, 1.2

Frąckowiak Witold
1949, 1.1

Freund Jules
b.d., 1.1

J. 105. Gallia
1948, 1.1

Garbicz Olga
1951, 1.1

Gautier R.
1948, 1.1

Gerheim Eare B.
1949, 1.1

Gerwel Hanna
1950, 1.1

Gibiński Kornel
1949, 1.1

Gigon Alfred
1949, 1.1

Gilbert B.
1947, 1.1

Golachowski
1949, 1.1

Gołębiowski Chaim
1947, 1.1

Grinston Michael
1948, 1.1

Grosz Wiktor
1950, 1.1

Grumbach
1950, 1.1

Grzeczyńska Barbara
1949, 1.1

Grzegorzewski Edward
1950, 1.1

Grzybowski Marian
1949, 1.1

Grzywo-Dąbrowski Wiktor
1952, 1.3

Gut W.
1952, 1.1

Guthe T.
1948-1949, 1.3 + zał.1

Guzik Władysława
1949, 1.1

Haberman Sol
1950, 1.1

Haines
1947, 1.1

Hanicki Zygmunt
1951, 1.2

Hanke Janina
1949, 1.1

Hano Józef
1949, 1.1

Harward Medical School, Boston,
1948, 1.1

Haudoroy
1947, 1.2

Hausmanowa Irena
1954, 1.1

Havas
1949, 1.1

Heidelberger Michael
1947-1949, 1.4

Heins William A.
1946-1947, 1.2

Herndon C.Nash
1950, 1.1

Herszenhorn
1947, 1.1

Hill Joseph M.
1947-1950, 1.6

Horn Selda
1949, 1.1

Instytut Ochrony Zdrowia, Sofia
1949, 1.1

International Association of Microbiologists
1947, 1.1

Izba Farmaceutyczna, Warszawa
1949, 1.1

Jakubkiewicz J.
1947-1951, 1.2

Jakubowski Jerzy
1954, 1.2

Janiak
1949, 1.2

Janusowa Janina
1949, 1.1

Januszkiewicz Jerzy
1949, 1.1

Jasienica Paweł zob. Beynar Lech

Jastrzębski W.
1950, 1.1

Jones Dorothea B.
1948-1949, 1.2

Jonscher
1949, 1.1

Jus Andrzej
1950, 1.1

Kacprzak Marcin
1949-1954, 1.8

Kalhous Rudolf
1949, 1.1

Kaplan Martin M.
1948, 1.1

Karger S.
1951, 1.1

Karrer R.
1952, 1.1

Kauffmann F.
1947, 1.1

Kherumian R.
1951, 1.1

Klen Rudolf
1950, 1.1

Kolczyński Wacław
1950, 1.1

Koło Medyków we Wrocławiu
1950, 1.1

Komisja Odbudowy Nauki Polskiej przy Prezydium Rady Ministrów
1949, 1.1

Komitet Nagrody Nobla, Sztokholm
1952, 1.1

Komitet Organizacyjny I Zjazdu Endokrynologów
1950, 1.1

Konferencja Naukowa dla Biologów, Agrobiologów i Medyków
1950, 1.1

I Kongres Nauki Polskiej
1951, 1.1

Koniavitis Achilles
1947, 1.1

Konopka Stanisław
1946-1949, 1.2

Konsulat Brytyjski w Warszawie
1948-1949, 1.2

Konsulat Polski w Mediolanie
1949, 1.1

Koprowski Hilary
1949, 1.3

Korolewicz Irena
1950, 1.1

Koronczewski S. J.
1949, 1.1

Kowarzyk Hugon
1949, 1.1

Kozłowska Aniela
1949-1950, 1.2

Kozłowski Włodzimierz
1949-1950, 1.2

Krzyszkowska Anna
1951, 1.1

Krzysztoporski Stanisław
1949-1953, 1.5

Kuczamer Anna
b.d., 1.1

Kuligowski Zygmunt
1950, 1.1

Kunicki-Goldfinger Władysław
1950, 1.1

Kurdybacha Łukasz
1949, 1.2

J. 106. Lambert R.A.
1947-1949, 1.4

Landau
b.d., tel. 1

Lauer A.
1948-1950, 1.3

Leské Chauncey D.
1947, 1.1

Lecznica Ministerstwa Zdrowia, Warszawa
1950-1951, 1.5

Leder Lili
1950, 1.1

Legeżyński Stanisław
1950, 1.1

Levine Samuel
1948, 1.1

Lévy - Solal
1949, 1.1

Lode James
1949, 1.1

Loghem J. J., van
1948-1949, 1.4

Loghem-Langereis P. E. van
1950, 1.1

Lubelskie Towarzystwo Lekarskie
1950, 1.1

Łowiński Józef
1949, 1.1

Łozińska Zdzisława
1951, 1.1

Łukasiewicz Alfred Kazimierz
1949, 1.1 + zał.1

Łukaszczyk F.
1950, 1.1

Madsen Teobald
1947, 1.2

Magowski Władysław
1948, 1.1

Majdański Walenty
1950, 1.1

Makarczyk Hanna
1950, 1.1

Makower Henryk
1952-1954, 1.2

Manfred Ernst Fred
1949, 1.1

Mański Władysław
1949-1950, 1.2

Marwin R. M.
1947, 1.2

Masson M. M. - Wydawnictwo Medyczne, Paryż
1948-1949, 1.6

Matthews P.
1948, 1.1

Medical Research Council
1950, 1.1

Meisel Henryk
1950, 1.1

Mendel
1946, 1.1

Michajłow Włodzimierz
1949-1953, 1.3

Miejska Rada Narodowa we Wrocławiu
1951, 1.1

Mierzecki Henryk
1949, 1.1

Milgrom Feliks
1950, 1.4

Military Government Liaison and Security Office US Army
1947, 1.1

Ministerstwo Oświaty
1946-1950, 1.6

Ministerstwo Szkół Wyższych i Nauki
1950-1952, 1.3

Ministerstwo Zdrowia
1948-1954, 1.48 + tel.1 + zał. 1

Minkowski Mieczysław
1948-1954, 1.4

Miodoński Jan
1949, 1.2

Mirek Stanisław, ks.
1948, 1.1

Morawiecki Jerzy
1949, 1.2

Morgan
1948, 1.1

Morzycki Jerzy
1948-1949, 1.2

J. 107. The National Foundation for Infantile Paralysis, New York
1949, 1.1

Needham Josef
1947, 1.1

Nieder M.
1949, 1.1

Nowakówna Irena
1949, 1.1

Oberholzer Maria
b.d., 1.1

Moszczeński
1949, 1.1

Moullec J.
1949, 1.1

Moureau
1949, 1.1

Muttermilch S.
1950, 1.1

Mycielski Stanisław
1949-1952, 1.3

Oliver Wade
1949, 1.3

Opieka Społeczna we Wrocławiu
1950, 1.1

Oprecht Emil
1946, 1.1

Pakuła Roman
1952, 1.1

Państwowe Zakłady Tele- i Radiotechniczne, Warszawa
1947, 1.1

Państwowy Zakład Higieny
1947-1952, 1.3

Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, Warszawa
1951, 1.3

Parnas Józef
1945-1951, 1.11

Paszkiewicz Ludwik
1945-1953, 1.8

Pawlak Jan
1949, 1.1

Październiak Wanda
1950, 1.1

Penson Jakub
1951, 1.3

Petrusewicz Kazimierz
1951, 1.1

Pietkiewicz Kamila
1949, 1.1

Polska Agencja Prasowa
1949, 1.1

Polski Instytut Przeciwgruźliczy
1950, 1.1

Polski Komitet Obrońców Pokoju
1951, 1.1

Polskie Linie Lotnicze "LOT"
1951, 1.1

Polskie Radio
1949-1951, 1.7

Polskie Towarzystwo Lekarskie
1952, 1.1

Polskie Towarzystwo Mikrobiologów
1951, 1.3

Popiel-Popiołek J.
1951, 1.1

Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
1951, 1.2

Prezydium Rady Ministrów
1950, 1.2

Prior W. F. - Company, Wydawnictwo w Hagerstown
1948, 1.1

Przesmycki Feliks
1945-1953, 1.8 + tel. 1

Przybyłkiewicz Zdzisław
1948, 1.1

Przyłęcki
1951, 1.1

Race Robert R.
1949-1951, 1.3

Radlińska Halina
1948, 1.1

Rajchman Ludwik
1949, 1.2

Ramon Gaston
1947-1950, 1.8+ zał.1

Raška Karel
1948-1950, 1.4+ tel.1

Redakcja "Dziś i Jutro"
1949-1950, 1.3

Redakcja "Minerwa Polska"
1948, 1.1

Redakcja "Polski Tygodnik Lekarski"
1950-1951, 1.2

Redakcja "Problemy"
1949, 1.2

Redakcja "Słowo Polskie"
1949, 1.1

Redakcja "Trybuna Ludu"
1951, 1.1

Redakcja "Życie Nauki"
1950, 1.1+ zał.1

Redaktion der Schweizer Medizinische Wochenschrift
1950, 1.1

Rencontres Internationales de Genéve
1947-1950, 1.2

Renkonen O.
1949, 1.1

Rex-Kiss B.
1949, 1.1

Rivière Dujario, de la
1949, 1.1

Rosenkilde og Bagger's Forlag
1948-1949, 1.2

Roszkowski Ireneusz
1949-1954, 1.2

Rousseau J.
1949, 1.1

Rowiński Ksawery
1950-1951, 1.3

J. 108. Schmidt William
1947, 1.1

Sedlák
1950, 1.1

Seidenberg S.
1947, 1.1

Sembrat Kazimierz
1952, 1.1

Sierpiński Wacław
1950, 1.1

Silberschmidt Paul
1952, 1.1

Simse Jarosław
1951, 1.1

Skibińska
1949, 1.1

Skiba Irena i Franciszek
1949, 1.1

Skolimowska Maria
1951, 1.1

Skwarczyńska Stefania
1949, 1.1

Słonimski Antoni
1948-1949, 1.2

Słonimski Piotr
1949, 1.2

Słotwiński J.
1951, 1.1

Słowikowski Jan
1953, 1.1

Society of American Bacteriologists, Washington
1946, 1.1

Society for Experimental Biology and Medicine, New York
1948-1949, 1.2

Sokołowska Julia
1952, 1.1

Sokołowska Stanisława
1950, 1.1

Sowiński Wilhelm
1950, 1.2

Spółdzielnia Wydawnicza "Czytelnik"
1949-1950, 1.7

Srebrny Jan
1948, 1.1

Steinhaus Hugon
1951, 1.2

Stetkiewicz B.
1950, 1.1

Stojałowski K.
1949, 1.1

Stopnicka M.
1949, 1.1

Stopnicki Józef
1948, 1.1

Stowarzyszenie Autorów, Kompozytorów i Wydawców "ZAIKS"
1949-1951, 1.5

Struthers
1947-1949, 1.3

Suchanek J.
1949, 1.1

Supniewski Janusz
1951, 1.1

Swinarska M.
1949, 1.1

Szenberg Aleksander
1953, 1.1

Szpunar J.
1948, 1.1

Szymanowski Zygmunt
1949-1953, 1.7

Szyszkowicz-Lille Irena
1949-1953, 1.12+ tel.1

Śląskie Towarzystwo Lekarskie
1948, 1.1

Ślebodzińscy
1950, 1.1

Taube M.
1949, 1.1

Teichman Jan, ks.
1950, 1.1

Tempka Tadeusz
1947, 1.1

Towarzystwo Naukowe Warszawskie
1949, 1.1

Towarzystwo Śląsko-Dąbrowskie
1948, 1.1

Traczyk Zdzisław
1949, 1.1

Trawiński Alfred
1950, 1.1

Treuenfels Rudi
1947, 1.1

Unitarian Service Comittee, Boston
1948, 1.1

Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie - Wydział Lekarski
1945, 1.1

Uniwersytet Poznański - Wydział Lekarski
1950, 1.1

Uniwersytet Warszawski - Wydział Lekarski
1949, 1.1

Uniwersytet Wrocławski
1946-1951, 1.7

Verzár Fritz
1947-1949, 1.4

Wadsworth August
1947, 1.1

Walter Franciszek
1946, 1.1

Weil A. J.
1948-1949, 1.5

Weil E.
1949, 1.1

Wende Jan Karol
1951-1952, 1.2

Wiener Aleksander S.
1947-1948, 1.2

Wilson G. S.
1949, 1.1

Winawer Felicja
1949, 1.1

Winiarska Wanda
1949, 1.1

Witebsky Ernest
1948-1950, 1.5

Wodziańska Halina
1949-1951, 1.3+ tel.1

Wojewódzki Komitet Obrońców Pokoju we Wrocławiu
1951, 1.1

Wojewódzka Rada Narodowa, Komisja Lokalowa we Wrocławiu
1946-1951, 1.2

Wojewódzki Wydział Zdrowia we Wrocławiu
1949-1951, 1.3

Wolniewicz K.
1949, 1.2

Wolski Ryszard
1949-1950, 1.2

Zakład Opiekuńczy O.O. Bonifratrów w Poświętnym
1950, 1.1

Zalewski
1952, 1.1+ zał.1

Załęska Jadwiga
1949, 1.1

Zapart Wanda
1950, 1.1

Zarząd Miejski w Warszawie
1945, 1.1

Zarząd Miejski we Wrocławiu
1949-1952, 1.2

Zellweger H.
1950, 1.1

Zrzeszenie Przyrodników - Marksistów
1950-1951, 1.3

Listy do nierozpoznanych adresatów
1947-1950, 1.8

A N E K S 5

J. 109. Korespondencja wpływająca. Osoby i instytucje.

Adamski Jan
1950, 1.1

Agencja Prasowo-Informacyjna
1949, 1.1+ zał.1

Akademia Lekarska, w Gdańsku
1947, 1.1

Akademia Lekarska, później Akademia Medyczna w Krakowie
1951-1952, 1.3

Akademia Lekarska we Wrocławiu
1950, 1.1

Akademia Medyczna w Warszawie
1951, 1.1

Aleksandrowicz Julian
1946, 1.1

Alkiewicz Jan
1951, 1.1

The American Association of Immunologists
1948, 1.1+ zał.1

The American Public Health Association, New York
1949, 1.1+ zał.1

Anigstein Ludwik
1947, 1.1

Army Medical Library, Washington
1947-1948, 1.2

Augustynowicz M.
1949, 1.1

Balicki A.
1949, 1.1

Bamatter Fred
1950, 1.1

Barski Jerzy
1949, 1.1

Bayer Krzysztof
1950, 1.1

Beck Walter
1947, 1.2

Beckerkunst Adam
1950, 1.1

Ben Turia Adam
1952, 1.1

Berger Edward
1950, 1.1

Bermann - Fischer Querido Verlag, Amsterdam
1948, 1.1

Bessis M.
1947-1950, 1.7

Beynar Lech, pseud. Paweł Jasienica
1952-1954, 1.5

Biblioteka Watykańska
1938, 1.1

Bidwell C. George
1949, 1.1

"Biological Abstracts" - Union of American Biological Societies, Filadelfia
1946-1950, 1.5+ zał.2

Biroń Zdzisław
1949, 1.2

Biuro Komisji Organizacyjnej Polskiej Akademii Nauk
1951, 1.1

Blaud-Sutton Institute of Pathology Middlesex Hospital
1946, 1.1

Blaškovič Dionizy
1948-1949, 1.3

Bordet Jules
1951, 1.1

Borman Earle K.
1947, 1.1

Brylewska Barbara
b.d., 1.1

Bukowski Tadeusz
1951, 1.1

Bureau of Human Heredity, London
1945, 1.1

Bychowski Gustaw
1948, 1.1

Časopis Lékarů Českych, Praga
1948, 1.1

Centre d'Entre-Aide Internationale, Genewa
1947, 1.1

Centre d'Etudes des Anatoxines et des Vaccinations Anatoxiques
b.d., 1.1

Chałasiński Józef
1953, 1.2

Chevallier Paul
1948, 1.2

Chrempiński Stanisław
1950, 1.1+ zał.1

CIBA - Société Anonyme, Bazylea
1949-1951, 1.8+zał.2

Coca Artur i Ellen
1938-1947, 1.5

Coons Albert H.
1947-1948, 1.3

Cooper J. B.
1946, 1.1

Cruikshenk Robert
1947, 1.2

Czarnecki Antoni, ks.
1947, 1.1

Czubalski Franciszek
1949, 1.1

Dalldorf Gilbert
1948-1949, 1.2

Debré Robert Anzelm
1946-1948, 1.3

Dijk H., van
1947, 1.1

Dmochowski Leontyn
1946-1949, 1.2

Doerr R.
1947, 1.1

Dzierżkowa Wanda
1947, 1.1

Ebernhardt M.
1951, 1.1

Elkeles G.
1948, 1.1

Ettinger J.
1948-1949, 1.5

Fabiańczyk Stanisława
1949, 1.1

Fanconi Guido
1952, 1.1

Faragó Franciszek
1948-1949, 1.3

Felix Artur
1948-1950, 1.6

Fidelski R.
1949, 1.1

Fijałkowski Grzegorz
1950, 1.1

Fischer Ernst
1946, 1.1

Fleck Ludwik
1945-1954, 1.3

Formaggio Tiziano G.
1949, 1.2

Formentano Vittorio
1947, 1.1

Fox T. F.
1952, 1.1

Fraenkel E. M.
1947, 1.1

Frégner Petr
1949, 1.1

Franceschetti Adolphe
1947, 1.1

Frankowska Maria
1952, 1.1

Frąckowiak Witold
1949, 1.1

J. 11o. Gadomski Edward
1949, 1.1

Gates R. Ruggles
1953, 1.1

Gautier R.
1948, 1.1

Gerheim Earle B.
1947, 1.2

Gerwelowa Hanna
1950, 1.1

Gesenius H.
1950, 1.1+ zał.1

Gilbert B.
1947, 1.2

Golachowski
1949, 1.1

Gold E. R.
1950, 1.1

Gonzenbach, von
1949, 1.1

Gowschmied Aleksander
1946, 1.1

Grabkowscy Ludwika i Adam
1947-1950, 1.7 +zał.1

Grabkowska Maria
1950, 1.1

Grinston Michael
1947, 1.1

Grubb Rune
1949, 1.1

Grzegorzewski Edward
1946-1947, 1.2

Grzybowski Marian
1949, 1.1

Grzywo-Dąbrowski Wiktor
1948-1952, 1.7

Guthe T.
1948-1949, 1.3+zał.1

Haberman Sol
1947-1949, 1.3+ zał.1

Haldane John Burdon Sanderson
1946, 1.1

Hanke Janina
1949, 1.1

Heidelberger Michael
1948-1950, 1.2

Herszenhorn
1947, 1.1

Hill Joseph M.
1947-1950, 1.5+ zał.1
/na odwrociu listu z X 1950 odpowiedź L.H./

Horn Selda
1949, 1.1

Huxley Julian
1949, 1.1

Instytut Hematologii w Warszawie
1952, 1.1

Instytut Radowy im. M. Skłodowskiej-Curie w Warszawie
1950, 1.2

Iwanovics G.
1950, 1.1

Jabłońska Stefania
1953, 1.1

Jakóbkiewicz J.
1948, 1.2

Jakubowski Jerzy
1948-1954, 1.3

Janusowa Janina
1949-1950, 1.2

Jasienica Paweł zob. Beynar Lech

Jasiński Stefan
1949, 1.1

Jastrzębska Jadwiga
1951, 1.1

Jurgielewicz Helena
1952, 1.1

Jus Andrzej
1950-1953, 1.2

Kacprzak Marcin
1948-1953, 1.3

Kolhous Rudolf
1949, 1.1

Kaplan Martin M.
1948, 1.1

Karger S.
1951, 1.1

Kasperski Stanisław i Satora Stanisława
1952, 1.4+ zał.1

Kauffmann F.
1946-1947, 1.2

Kaufmann Klara
1952, 1.1

Kazal Louis A.
1947, 1.1

Kelus Andrzej
1952-1953, 1.2

Kirchmayer
1950, 1.1

Klen Rudolf
1950, 1.1

Knappe Janina
b.d., 1.1

Kolczyński Wacław
1950, 1.1

Koło Medyków Uniwersytetu we Wrocławiu
1949, 1.1

Komisja Dewizowa
1952, 1.2

Komitet Organizacyjny Gromadzkiej Orkiestry w Kocinie
1952, 1.1

Koniavitis Achilles
1947, 1.1

Konsulat Brytyjski w Warszawie
1948-1949, 1.4+ zał.2

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Mediolanie
1949, 1.1

Koprowski Hilary
1949, 1.2+ zał.1

Kordić Dragan i Zanija
1941, 1.1

Koronczewski S. J.
1949, 1.1

Kowarzyk Hugon
1952, 1.1

Kozłowska Aniela
1947-1949, 1.2+ zał.1

Kozłowski Wojciech
1952, 1.1

Krakowskie Towarzystwo Lekarskie
1948-1949, 1.5

Krasicka J.
1953, 1.1

Krzyszkowska Anna
1959, 1.1

Krzysztoporski Stanisław
1953, 1.2

Księgarnia w Kopenhadze Andr. Fred Höst and Sön
1948, 1.1+ zał.1

Kubiczek Mieczysław
1953, 1.1

Kulczyńska Maria
1949, 1.1

Kuligowski Zygmunt W.
1950, 1.1

Kunicki-Goldfinger Władysław
1949, 1.1

Kuryluk Karol
1947, 1.1

Kuryłowicz W.
1950, 1.1

Kwapiński Jerzy
1949-1950, 1.6

Lachert Maria
1949, 1.1

J. 111. Łaska Wanda
1947, 1.1

Ławkowicz Włodzimierz
1951, 1.1

Łozińska Zdzisława
1951, 1.1

Łagosz Kazimierz, bp.
1948, 1.1

Lauer A.
1948-1950, 1.4

Leaké Chaunčey D.
1947, 1.1

Legeżyński Stanisław
1949, 1.1

Liszka Oskar
1952, 1.1

Lode James
1949, 1.1

Loghem J. J., van
1948-1950, 1.6

Lundman Bertil
1950, 1.1

Łukasiewicz Alfred Kazimierz
1949, 1.1

Magowski Władysław
1948, 1.1

Mainwaring M. R.
1948, 1.1

Majdan Stanisław
1949, 1.1

Majdański Walenty
1950, 1.1

Makarczyk Hanna
1950, 1.1

Makower Henryk
1949-1953, 1.5

Manfred Ernst Fred
1949, 1.1

Mański Władysław
1949, 1.2

Margasiński Zbigniew
1950, 1.2

Martin Nicholas H.
1946, 1.2

Marshall T. S.
1947, 1.1

Marwin R. M.
1947, 1.1

Masson M. M. - Wydawnictwo Medyczne, Paryż
1937-1949, 1.7+ zał.1

Matulowa Joanna
1949, 1.1

Mayer Maurice
1951, 1.1

Mayer R. L.
1948, 1.1

Medical Research Council, London
1949, 1.1

Meisel Henryk
1950, 1.1

Milgrom Feliks
1950, 1.2

Military Government Liaison and Security Office U. S. Army
1947, 1.1

Millet M.
1947-1948, 1.2

Mińkiewiczowa Halina
1953, 1.2

Ministerstwo Oświaty
1947-1950, 1.4+ zał.2

Ministerstwo Szkół Wyższych i Nauki
1950-1952, 1.3+ zał.1

Ministerstwo Zdrowia
1945-1952, 1.17+ zał.1

Ministerstwo Zdrowia ZSRR
b.d., 1.1

Ministerstwo Ziem Odzyskanych
1948, 1.1

Mirek Stanisław, ks.
1948, 1.1+ zał.1

Modulewska Maria
1952, 1.1

Morawiecki Jerzy
1950, 1.1

Morzycki Jerzy
1948-1953, 1.3

Moulieo J.
1949, 1.1

Mourant A. E.
1948, 1.2

Muttermilch S.
1950, 1.1

Mycielski Stanisław
1949-1953, 1.6

Mydlarski Jan
1952, 1.1

Naczelna Izba Aptekarska
1949, 1.1

Nature - Wydawnictwo, Londyn
1950, 1.1

Nederlandsche Roode Kruis, Amsterdam
1950, 1.1

New York Academy of Sciences
1948, 1.2

Niedźwiecka I.
1950, 1.1

Nobel R. E.
1949, 1.1

Nowakówna Irena
1949, 1.1

Olitzki Leo
b.d., 1.1

Olszewski M.
1953, 1.1

Omnia Medica, Omnia Therapeutica - Instytut Wydawniczy w Pizie
1950, 1.1

Opieńska-Blaut Janina
1951, 1.1

Opoczyński K.
1950, 1.1

Osiński Tadeusz
1948–1952, 1.3

Pakuła Roman
1951–1952, 1.2

Pałys Jan, ks.
1949, 1.1

Państwowy Zakład Higieny
1945–1949, 1.3

Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich
1954, 1.2

Parnas Józef
1945–1953, 1.11+ zał.1

Paszkiewicz Ludwik
1949–1954, 1.5

Patočka Franciszek
1950, 1.1

Pawlak Jan
1949, 1.1

Penson Jakub
1951, 1.1

Petzelt K.
1948, 1.1

Pieńkowski Stefan
1948, 1.1

Pierwszy Kongres Nauki Polskiej
1951, 1.1

Płońska Bronisława
1947, 1.1

Płucer-Sarna Tadeusz
1954, 1.1

Pogonowski Jerzy
1950, 1.1

Politechnika Wrocławska
1950, 1.1

Polska Agencja Prasowa
1949, 1.1

Polskie Radio, później Centralny Urząd Radiofonii
1949–1951, 1.6

Polskie Towarzystwo Lekarskie
1952, 1.1

Polskie Towarzystwo Mikrobiologów
1951–1952, 1.3

Polski Instytut Przeciwgruźliczy
1949–1950, 1.3

Polski Tygodnik Lekarski
1945–1946, 1949, 1.5

Pomorska Akademia Medyczna
1951, 1.1

Pondman A.
1947, 1.2

Popiel-Popiołek J.
1951, 1.1

Poselstwo Rzeczypospolitej Polskiej w Bernie
1951, 1.1

Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
1948–1951, 1.2

Prawocheński Roman
1954, 1.1

Prior W. F. Company – Wydawnictwo w Hagerstown
1948, 1.1

Prentki Jacek
1947, 1.3+ zał.1

Prentki Maria
1950, 1.1

Przesmycki Feliks
1945–1954, 1.7

Przybyłkiewicz Zdzisław
1949–1954, 1.2

Puszek Edward
1949, 1.1

J. 112.

Race Robert R.
1946–1951, 1.6+ zał.1

Ramon Gaston
1939–1950, 1.5

Raška Karel
1948–1950, 1.4

Rdzanek Jerzy
1953, 1.1

Redakcja "Balneologia Polska"
1950, 1.1

Redakcja "Dziś i Jutro"
1950, 1.2

Redakcja "Medycyna Weterynaryjna"
1946, 1.1

Redakcja "Polski Tygodni Lekarski"
1949, l.1

Redakcja "Po-prostu"
1951, l.1

Redakcja "Problemy"
1949-1950, l.3+ zał.1

Redakcja "Revue d'Hematologie"
1948-1949, l.2

Redakcja "Trybuna Ludu"
1951, l.1

Redakcja "Życie Nauki"
1950-1951, l.2

Renoontres Internationales de Genève the Rockefeller Foundation
1946-1951, l.12+ zał.6

Renkonen O.
1949, l.1

Rosenberg J.
1947, l.1

Rosenkilde og Baggers Forlag
1948, l.2

Roszkowski Ireneusz
1953, l.1

Roussesu J.
1949, l.1

Ryan Francis J.
1952, l.1

Rybicka J.
1950, l.1

Sahlgrenska Sjukhuset, Göteborg
1946, l.1

Satora Stanisława zob. Kasperski Stanisław i Satora Stanisława

Sawicki L.
1949, l.1

Schmidt William
1947, l.1

Scholtens R. Th.
1950, l.1

Sembrat Kazimierz
1952, l.1

Servico de Transfusao de Sangue, Bahia
1949, l.1

Severin Eugeniusz
1951, l.1

Silberschmidt Paul
1952, l.1

Siwik Barbara
1953, l.1

Skarżyński Bolesław
1951, l.1

Skiba Irena i Franciszek
1949, l.1

Skolimowska Maria
1950, l.1

Słonimski Piotr
1949-1951, l.4+ 1 tel.

Sobczyk Piotr
1949, l.1

Sobolewska Zofia
1948, l.1

Society of American Bacteriologists
1946, l.1+ zał.1

Society for Experimental Biology and Medicine
1947-1949, l.5
/na odwrociu listu z 31 VIII 1948 odpowiedź L.H./

Sokołowska Julia
1952, l.2

Sokołowska Stanisława
1950, l.1

Solak Janina
1949, l.1

Sowiński Wilhelm
1949, l. 1

Spałek Bernard
1950, l.1

Spółdzielnia Wydawnicza "Czytelnik"
1948, l.1

Srebrny Jan
1948, l.1

Starkiewicz Szymon
1953, l.1+ zał.1

Steinhaus Hugo
1951-1952, l.5

Stieber Władysław
1952, l.1+ zał.1

Stopnicki Józef
1948, l.1

Stowarzyszenie Autorów, Kompozytorów i Wydawców "ZAIKS"
1949-1951, l.5

Stryjecki Tadeusz
1949, 1.1

Strykowski-Selman
b.d., 1.1

Supniewski Janusz
1952, 1.1

Szalewska Stefania
1949, 1.1

Szulc Franciszek
1949, 1.1

Szumowski Władysław
1950, 1.1

J. 113. Taube M.
1949, 1.1

Taylor Aleksandra
1949, 1.1

Teichman Jan, ks.
1950, 1.1

Tempka Tadeusz
1947, 1.1

Teodorowicz Kosta
1949-1952, 1.2

Thibault D. P.
1946, 1.1

Tislow Richard
1947, 1.1

Szymanowski Zygmunt
1948-1953, 1.13+ zał.1

Szyszkowicz-Lille Irena
1949-1953, 1.10

Śląskie Towarzystwo Lekarskie
1948, 1.1

Śląsko-Dąbrowskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
1948, 1.1

Świniarska Melania
1948, 1.1

Towarzystwo Chirurgów Polskich
1951-1952, 1.3

Towarzystwo Naukowe Warszawskie
1949-1951, 1.6

Towarzystwo Wiedzy Powszechnej, Warszawa
1950-1951, 1.2

Traczyk Zdzisław
1949, 1.1

Trawiński Alfred
1950, 1.2

Turyna Eugeniusz
1950, 1.1

Unitarian Service Committee, Boston
1948, 1.1

United Nations - Personnel Bureau
1948, 1.1

Uniwersytet im. M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie - Wydział Lekarski
1949-1951, 1.3

Uniwersytet Poznański - Wydział Lekarski
1950, 1.1

Uniwersytet w Turynie
1950, 1.1

Uniwersytet Wrocławski
1947-1951, 1.4

Verzár Fritz
1947, 1.1

Walsh R. J.
1950, 1.1

Walter Franciszek
1946, 1.1

Warszawskie Towarzystwo Ginekologiczne
1950, 1.2

Weigl Rudolf
1949, 1.1

Weil A. J.
1946-1948, 1.4

Weil E.
1948-1949, 1.2

Wiener Aleksander
1947-1948, 1.2

Wilczyński Jan
1949, 1.1

Wilson G. S.
1949, 1.1+ zał.1

Winawer Felicja
1949, 1.1

Winiarska Wanda
1949, 1.1

Witebsky Ernest
1946-1950, 1.6+ zał.2

Wodzińska Halina
1949, 1.1

Wojciechowski A.
b.d., 1.1

Wojewódzki Komitet Obrońców Pokoju we Wrocławiu
1950, 1.1

Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego we Wrocławiu - Wydział Zdrowia
1949, 1.1

Wojewódzki Zakład Higieny Weterynaryjnej we Wrocławiu
1950, 1.1

Wolańska Julia
1952, 1.1

Wolff - Bissner Elle
1949, 1.1

Wolniewicz K.
1949, 1.1

Wydział Zdrowia Wojewódzkiej Rady Narodowej we Wrocławiu
1950, 1.1

Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu
1951, 1.2

Załęska Jadwiga
1949, 1.1

Zawartka Teofil, ks.
1946, 1.1

Zellwerger H.
1950, 1.1

Zhukova I. M.
1947, 1.1

Zrzeszenie Przyrodników - Marksistów
1951, 1.1

Zrzeszenie Studentów Polskich Akademii Medycznej we Wrocławiu
1951, 1.1

Związek Literatów Polskich
1950, 1.4

Związek Nauczycielstwa Polskiego
1952, 1.1

Listy od nierozpoznanych osób
1947-1953, 1.20

Telegramy i zaproszenia
1950-1951, i b.d., k.11

Karty z podziękowaniem za publikacje
1947-1950, k.24

A N E K S 6

J. 118. Drobne artykuły i referaty z zakresu pediatrii i opieki nad dzieckiem oraz notatki

1. Dziecko w Polsce w czasie wojny. Artykuł w j. pol. i ang. 1945
2. Choroba, śmierć i płeć. Odczyt Po 1945
3. Wpływ czynników zewnętrznych na rozwój fizyczny. Odczyt Po 1945
4. Nowe zdobycze pediatrii. Artykuł Ok. 1948
5. Morbus haemolyticus neonatorum. Odczyt 1952
6. H. H., M. Wierzbowska i W. Mański: Wyleczenie wstrząsu potransfuzyjnego przez zastosowanie chemicznie oczyszczonej substancji grupowej. Artykuł 1953
7. H. H., D. Drakowa i O. Podolak: Przeciwciała w pokarmie matki jako przyczyna żółtaczki hemolitycznej niemowlęcia. Artykuł Po 1955
8. Katamneza dzieci konfliktowych. Referat na Ogólnokrajową Naradę Roboczą w Instytucie Matki i Dziecka 18 I 1956 zaproszenie i notatki 1955-1956

9. Co nauka polska wniosła do walki o zdrowie dziecka. Artykuł b.d.

10. Zasady epidemiologii i immunologii chorób zakaźnych. Artykuł /brak zakończenia/. b.d.

11. Artykuł bez tytułu na temat postępowania serologicznego w leczeniu krwią b.d.

A N E K S 7

J. 145. Oceny prac i opinie o działalności naukowej

Bohatyrowicz-Kwitowa H. - opinia o pracy doktorskiej "Odczyn Biernackiego u noworodków donoszonych" 1946

Morawska /?/ - uwagi do pracy "Wpływ nerczycy na wydolność kory nadnerczy i wpływ na nie długotrwałego leczenia hormonami w dalszych okresach życia" b.d.

Moszkowska Irena - ocena pracy doktorskiej "Przypadek częściowego olbrzymiego wzrostu" 1946

Nowakowski Tadeusz - opinie o działalności naukowej 1946

A N E K S 8

J. 153. Zjazdy i kongresy pediatryczne

VIII Międzynarodowy Kongres Pediatryczny w Kopenhadze, 22-27 VII 1956

XI Ogólnopolski Zjazd Pediatrów we Wrocławiu, 6-8 VI 1958

V Tydzień Pediatrii Socjalnej w Sarajewie 8-12 VI 1959

IX Międzynarodowy Kongres Pediatrów w Montrealu, 19-25 VII 1959

XVII Kongres Pediatrów Francuskich w Montpellier, 12-14 X 1959

Centre International de l'Enfance w Paryżu, 19-21 X 1959

Sympozjum zorganizowane przez Institut für Gerichtliche Medizin w Berlinie, 10 XI 1960

XVIII Kongres Pediatrów Francuskich w Genewie, 16-18 V 1961

X Międzynarodowy Kongres Pediatrów w Lizbonie 9-15 IX 1962

Zjazd Lekarzy Czechosłowakich w Pradze, 12-17 XI 1962

A N E K S 9

J. 172. Korespondencja wychodząca. Osoby i instytucje

Agopszowicz Maria
b.d., l.1

CIBA A. G., Bazylea
1960, l.1

Dreyfus Bernard
1954, l.1

Faragó Franciszek
1949, l.1

Goheen Harry
1950, l.1

Kiss Paul
b.d., l.1

Klyta Stefan
1962, l.1

Komitet Nagrody Nobla
1952, l.1

Masłowa Rita
b.d., l.1

Masse Nathalie
1958, l.1

Ministerstwo Zdrowia
1953-1954, l.3

Państwowy Instytut Wydawniczy
b.d., l.1

Piórkowski Jerzy
1960, l.1

Podroužek V.
1959, l.1

Prezydent m. Wrocławia
b.d., l.1

Prokop O.
1954-1960, l.2

Romaszkan-Matějčkowa Antonina
1959, l.1

Roszak J.
1960, l.1

Rytel Aleksander
1959-1960, l.2

Szarejko Piotr
1962, l.1

Tessuro G.
1951, l.1

Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Wydział Lekarski
1945, l.1

Wójcikiewicz Józef
1957, l.1

Listy do osób nieustalonych
1960 i b.d., l.4

A N E K S 10

J. 173. Korespondencja wpływająca. Osoby i instytucje

Ambramowicz Ignacy
1957, l.1

Agopszowicz Maria
1958, l.1

Akademia Medyczna w Lublinie
1959, l.1

Akademia Medyczna we Wrocławiu
1963, l.1

Aleksandrowicz Julian
1957, l.1

Anigstein Ludwik
1957, l.1

Bamatter Fred
1956-1961, l.3

Barański Rajmund
1958-1961, l.3

Bekierkunst Adam
1958, l.2+ tel.1

Belin Jacqueline
1958-1963, l.27 /w tym 2 l. od synka Jacqueline/

Belin Szymon
1958, l.2

Ber Artur i Irena
1958, l.2

Bernard Jean
1957, l.1

Beynar Lech, pseud Paweł Jasienica
1956-1963, l.9

Bossert Otto
1950, 1.1

Brahmer Mieczysław
1958, 1.1

Chevallier Paul
1954, 1.1

Chromińscy H. i C.
1962, 1.1

CIBA - Société Anonyme
1957, 1.1

Coos Artur i Ellen
1959-1961, 1.8

Coombs Robin R.A.
1958-1960, 1.2

Cwojdzińscy Zofia i Napoleon
1958-1960, 1.2

Daumanowie Olesia i Ignacy
1947-1959, 1.3

Debré Robert
1957, 1.1

Deutsch Helena
1950, 1.1

Dmochowska Janina
1958, 1.1

Drewnowski Jerzy
1958, 1.1

Dubiscy Hanna i Stanisław
1958-1964, 1.11

Erlich Marta
1957, 1.1

Fanconi Guido /?/
1957-1962, 1.3

Feer Emil /?/
1947, 1.1

Fedorowski Grzegorz
1964, 1.1

Frankowska Krystyna
1958-1963, 1.2

Futier D.
1958, 1.1

Gajewski Mieczysław
1963, 1.1

Gamski Mieczysław
1961, 1.1

Goheen Harry
1950, 1.2

Gonzenbach Rita
1956, 1.1

Gorazdowska Krystyna
1960, 1.1

Grumbach Artur /?/
1956, 1.1

Grzegorzewski Edward
1957, 1.1

Grzywo-Dąbrowski Wiktor
1957, 1.1

Handelsman Józef
1957, 1.1

Hetényi Géza
1957, 1.1

Holländer L. P.
1960, 1.1

Houštěk Josef
1961-1962, 1.2

Hottinger A. i Cl.
1960, 1.1

Hutton C. B. E.
b.d., 1.1

Instituto di Clinica Pediatrica della Universita di Napoli
1950, 1.1

Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej
1960, 1.1

Instytut Medycyny Pracy i Higieny Wsi, Lublin
1957-1958, 1.2

Jakobowicz Rachel
1959, 1.1

Jankowski - Moor Jan K.
1959-1960, 1.2

Jasienica Paweł zob. Beynar Lech

Jaworski Zdzisław
1962, 1.1

Junicki-Yasuda
1958, 1.1

J. 174. Kacprzak Marcin
1957-1962, 1.3

Kania-Wojciechowska Izabela
1960, 1.1

Kansy J.
1962, 1.1

Kellus Andrzej
1956-1963, 1.32+ zał.3

Kielanowski Tadeusz
1957, 1.1

Kiełbasińska Joanna
1959-1963, 1.50

Kiełbasiński Andrzej
1958-1963, 1.4

Kiss Paul Gegesi
1958-1960, 1.4

Kley Emily
1958-1961, 1.6+ zał.3

Klepacki Witold
1947, 1.1

Klicka Hanna
1958, 1.4

Kluz Stanisław
1961-1962, 1.2

Klyta Stefan
1962-1963, 1.3

Kominek Bolesław, bp.
1959-1962, 1.3

Konarski B.
1957, 1.1

Kordicz Janina
1957-1958, 1.2

Korsak Idalia
1957, 1.1

Kotarbińska Jadwiga
1958, 1.1

Kowalski Romuald
1958-1964, 1.7

Kozdroj Helena
1958-1963, 1.3

Kozłowska Janina
1959-1961, 1.2

Köhler W.
1959, 1.1

Krzysztoporski Stanisław
b.d., tel.1

Kurowski Czesław
1962, 1.1

J. 175. Lelong Marcel
1960, 1.1

Lewandowska J.
1963, 1.2

Levenfisch-Wojnarowska Teofila
1960, 1.2

Levine Philip
1960, 1.1

Levine Samuel Z.
1948, 1.1

Lille-Szyszkowicz Irena
1957, 1.1

Lipowska Koppa Helena
1959, 1.1

Lipschutz A.
1957, 1.1

Liwszycowie E. i St.
1957, 1.1

Łukaszewicz Józef
1950, 1.1

Mac Vay Anette i John
1960, 1.1

Małkowska Anna
1963, 1.1

Mande Raymond
b.d., 1.1

Mańska Anna
1958-1959, 1.6

Mański Władysław
1958, 1.1

Marzyńska Stefania
1953, 1.1

Masłowa Rita
1961, 1.2

Masse Nathalie P.
1958, 1.1

Michejda Adam
1960, 1.1

Milgrom Feliks
1958-1963, 1.16

Minkowski Mieczysław
1957, 1.1

Ministerstwo Zdrowia
1959, 1.3

Mollweide Werner
1960-1961, 1.2

Moro Grete
1951, 1.1

Mortkowicz-Olczakowa Hanna
1960, 1.1

Morzycka Maria
1957-1959, l.2

Mourant A. E.
1960-1961, l.2

Mouresu P.
1960, l.1

Mozziconacci P.
1964, l.1

Muralt Gasper
1957-1963, l.3

Nally J.
1958, l.1

Nawrocka Aleksandra
1963, l.2

Neymark Edward
b.d., l.1+ zał.2

Nowakowski B.
1957, l.1

Oberholzer Mira
1946, l.1

Olitzki A. L.
1958, l.1

Opieńska Blauth Joanna
1957, l.2

Państwowe Zakłady Tele- i Radiotechniczne
1947, l.1

Papernaja Ester
1959-1963, l.2+ zał.2

Parnas Józef
1947-1962, l.4

Piórkowski Jerzy
b.d., l.3

Pniewski Tadeusz
1957, l.1

Podroużek V.
1959, l.3

Polskie Towarzystwo Lekarskie
1951, l.1

Polskie Towarzystwo Pediatryczne
1958, l.1

Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika
1958, l.1

Polskie Towarzystwo Reumatologiczne
1963, l.1

Prawocheński Roman
b.d., l.1

Prentki Jacek
1948-1963, l.11

Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej, Wrocław
1955, l.1

Przesmycki Feliks
1958-1963, l.2

J. 176. Race Robert
1960, l.2

Redakcja "Nasza Księgarnia"
1946, l.1

Rejchman Ludwik
1963, l.1+ zał.1

Rogóyska Zofia
1963, l.1

Romaszkan-Matejckowa Antonina
1959, l.1

Rougemont André
1958, l.1

Rowiński Ksawery
1957, l.1

Ruske Helena
1951, l.1

Rutkowska Ada
1957, l.1

Rytel Aleksander
1959, l.4

Ryzner Stefan
1963, l.1

Rzewuscy Alicja i Jan
1961-1962, l.3

Sagan Zygmunt
1961-1963, l.4

Sąd Wojewódzki w Łodzi
1959, l.1

Schick Bela
1957, l.1

Schuldiener Regina
1943, l.1

Sexton Anna
1958-1960, l.6

Silberschmidt Paul
1957, l.1

Słomska Schmidt Janina
1962-1963, l.2

Sokołowska Julia
1962, l.1

Sparrow Helena
1958, l.1

Speiser Paul
1957-1960, 1.2

Starkiewiczowie Wanda i Szymon
1957-1959, 1.2

Steinhaus Hugo
1959, 1.1

Steyer Irena
1961-1962, 1.3

Ströder J.
1957-1960, 1.2

Supniewski Janusz
1957, 1.1

Szarejko Piotr
1962, 1.1

Sztachelski Jerzy
1947, 1.1

Śmiałowska N.
1958, 1.1

Teodorowicz Kosta
1947-1963, 1.9+ zał.1

Tesarz Zygmunt
1958, 1.1

Tessuro G.
1959-1960, 1.2

Tuszkiewiczowie
1957-1963, 1.2

Verzár Fritz
1957-1960, 1.2

Vicini Tomaso
1957-1964, 1.13+ zał.8

Wallgren Arvid
1957, 1.1

Wicher Konrad
1961-1963, 1.2

Wiener Aleksander S.
1960, 1.1

Wilkoszewski Edward
1963, 1.1

Winnicka Wiktoria
1959, 1.1

Witebsky Ernest
1950-1960, 1.2

Wójcikiewicz Józef
1957, 1.2

Zeidman M.
1959-1963, 1.4+ zał.1

Listy osób nieustalonych
1956-1963, 1.12

Karty z życzeniami okolicznościowymi i pozdrowieniami
1960-1964, 1.13

A N E K S 11

J. 161. Opracowania autorów obcych

H. Bobstyrowicz-Emitowa: Opieka nad noworodkami w szpitalach jako zagadnienie społeczne b.d.

Artur F. Coca: A. Brief Critical Review of Fundamental Knowledge Concerning Allergic Diseases 1943

Artur F. Coca: Dermatologic Manifestations of Familial Nonreaginic Allergy 1945

Artur F. Coca: Successful Therapy of a Dermatologic Syndrome with L. Casei Factor /Folic Acid/ 1945

Stefan Czarnota-Bojarski: O możliwościach zachowania zasady przyczynowości w przyrodoznawstwie i medycynie wobec indeterministycznych prądów nowej fizyki 1948

Kazimierz Czyżewski, Antoni Falkiewicz, Adam Pacyński i Stanisław Tarnowski: Stan wola na Dolnym Śląsku jako wynik 9-letniej profilaktyki jodowej Po 1959

Chrempiński Stanisław: Dalsze uwagi w sprawie nowelizacji przepisów dotyczących spędzania płodu. Ok. 1950

Henryka Doerffer: Spostrzeżenia nad epidemią wietrznej ospy wśród niemowląt i dzieci małych - oprac. pod kierunkiem H.

Hirszfeldowej w Klinice Pediatrycznej UMCS w Lublinie 1945

Wanda Dzierżkowa-Borodej, Alicja Kober-Kulesza, Alina Sujakowa: Badania nad izoprzeciwciałami w mleku kobiecym, w jęz. pol. i franc. Po 1958

Wanda Dzierżkowa i Alicja Kober-Kulesza: Współczesna profilaktyka serologiczna w leczeniu krwią 1959

Ferenc Faragó: Eine pathologische Komponente des Pertussisbazillus 1942

Ferenc Faragó: Präzipitation des spezifischen Stoffes des Keuchhustenbazillus als einfaches diagnostisches Verfahren 1943

Ferenc Faragó: Untersuchungen über die serologischen Eigenschaften der spezifischen Substanz des Keuchhustenbazillus 1944

Ferenc Faragó: Human hyperimmun pertussis serum a szamárköhögés gyógyításában és megelőzésében 1948

Ferenc Faragó: Kombinierte Scarlatina-Petrussis-Schutzimpflung Ok. 1948

Ferenc Faragó: Zagadnienie odporności przeciwkrztuścowej 1948

Marcin Kacprzak i Bogusław Kożusznik: La Protection de la Santé en Prologue 1957

Witold Klepacki: O odosobnionej skrobiawicy seros i stosunku skrobiawicy wielogniskowej do jednoogniskowej 1924

Witold Klepacki: Ogniska przerzutowe w splotach naczyniowych mózgu jako punkt wyjścia zapalenia nagminnego opon, j. pol. i franc. 1926

Witold Klepacki: Sprawozdania z działalności Szpitala dla Dzieci w Lublinie za lata 1927 i 1928

Witold Klepacki: Nawrót płatowego zapalenia płuc pod wpływem odry 1931

Witold Klepacki: Kilka uwag w sprawie ropnego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych u dzieci Ok. 1946

Witold Klepacki: W sprawie chemoterapii pneumokokowego zapalenia opon u dzieci 1947

Alfred Kazimierz Łukasiewicz: Węglarka nr 62, opowiadanie 1948

Józef Łukasiewicz: Matematyczne komentarze do Hirszfelda teorii konfliktu RM b.d.

J. 182. Henryk Makower: Etiologia nagminnego porażenia dziecięcego 1952

Roman Markuszewicz: O niedorozwiniętej postaci schizofrenii Ok. 1930

Irena Moszkowska: Częściowy wzrost ol-

brzymi /streszczenie/, j. pol. i franc. Po 1945

Stefan S. Nicolau: Hepatities Epidemiques Inframicrobiennes, j. franc. Ok. 1950

Oliver Wade: Nowe postępy bakteriologii b.d.

Józef Parnas: Katedra Mikrobiologii Lekarskiej /1944-1959/ Po 1959

Józef Parnas: Kilka wspomnień z budowy ośrodka nauki na Lubelszczyźnie /1944-1959/ Po 1959

K. Potocki: Rutina - nowy środek w leczeniu zwiększonej łamliwości naczyń włosowatych Po 1948

Robertson: Sterylizowanie powietrza para glycolu b.d.

Jerzy Rybczyński: Immunologiczny charakter niepłodności u ludzi spowodowany niezgodnością grupową krwi 1962

J. 183. J. Sessowa: Niektóre zagadnienia z metabolizmu wapnia Ok. 1963

Wilbur A. Sawyer: Epidemiologia i zwalczanie żółtej febry i influenzy, j. pol. i angielski Ok. 1946

Wilbur A. Sawyer: Developments in the public health field b.d.

Hugon Steinhaus: W sprawie dochodzenia ojcostwa 1951

Hugon Steinhaus: O dochodzeniu ojcostwa 1952

A. Szniolis: W sprawie szkolenia inżynierów sanitarnych w Polsce, j. pol. i ang. 1946

Tadeusz Turczyński: Immunologia poronień w świetle teorii Hirszfelda i dalszych doświadczeń klinicznych, j. pol. i niem. Po 1955

A. J. Weil: Bacilliary dysentery Po 1946

N. N.: Etiologia przedłużającej się żółtaczki noworodków z konfliktem grup głównych Po 1955

N. N.: Zapobieganie chorobom dzieci, odczyt lekarza z USA b.d.

N. N.: Znaczenie odczynu Munk-Andersena w ocenie charakteru przeciwciał w surowicy i pokarmie matek z konfliktem grup głównych Po 1958

A N E K S 12

J. 184. Wydawnictwa i czasopisma medyczne

O dziecku w Polsce, jednodniówka

Tydzień dziecka w Warszawie 1945

Patologia ciąży w świetle immunologii, praca zbiorowa pod red. Ludwika i Hanny Hirszfeldów, wyd. przez Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich 1956

Warunki dopuszczalności przerywania ciąży, wyd. przez Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich	1956
Supplément du Paris Medical	1949
Seminaire itinerant sur lhygiene de la maternité et de l'enfance en Norvege et en Pologne, 3-23 juin 1959 Copenhague	
Outline of infant feeding, wyd. Cornel University Medical Cclege	1946
Outline of history and physical, wyd. New York Hospital Children's Clinic	b.d.
Deutsche Medizinische Wochenschrift	1951
Therapia Hungarica	1962

NOTATKI BIBLIOGRAFICZNE I OMÓWIENIA

Пъеводител по фондовете на научния архив на БАН. Редактор: Давид Коен. София 1981, с.272. Българска Академия на Науките. Научен Архив.

Przewodnik po zespołach Archiwum Naukowego Bułgarskiej Akademii Nauk, pod red. D. Kõena, Sofia 1981, s. 272. /Autorzy opracowań C. P. Antowa, K. W. Gerdew, L. I. Kostadinowa, E. G. Nonczewa, S. K. Stojkowa, W. I. Florowa/.

Archiwum Naukowe Bułgarskiej Akademii Nauk opublikowało cenne wydawnictwo informacyjne - przewodnik po swych zbiorach. Otwiera go zwięzły wstęp pióra D. Kõena podający zarys dziejów Archiwum oraz krótką charakterystykę jego zbiorów /s. 5-8/. Następnie zamieszczony jest wykaz skrótów /s. 9-11/ po którym zaczyna się właściwy przewodnik. Podzielony jest na dwie części: część I - zespoły okresu kapitalistycznego /s. 15-140/ - w tej części znajdujemy omówienie 5 zespołów pochodzenia kancelaryjnego, 8 kolekcji oraz 79 spuścizn po uczonych; część II - zespoły okresu socjalistycznego /s. 141-218/ posiada odmienne proporcje: jest tu omówionych 61 zespołów wytworzonych przez Bułgarską Akademię Nauk od 1944 r. do 1962 r. oraz jej komórki /wydziały, instytuty, placówki, komitety itp./ oraz 11 spuścizn. Trzecią część wydawnictwa stanowią informacje uzupełniające /s. 219-255/ oraz rozbudowane indeksy: nazwisk, nazw geograficznych i instytucji /s. 227-266/.

Notatki informacyjne mają układ przejrzysty i celowy; po nagłówku, w którym podane są ostatnie i ewentualnie poprzednie nazwy oraz daty działalności danej instytucji, następuje sygnatura, rozmiar i daty krańcowe zespołu. Dalej,

drobniejszym drukiem, omówiona jest krótka historia instytucji, wskazane jej główne wydawnictwa oraz podstawowa literatura przedmiotu. Po tych informacjach wstępnych następuje część główna notatki omawiająca zawartość materiału.

Przy spuściznach nagłówek stanowi imię /imiona/ i nazwisko twórcy zespołu. Następnie podany jest biogram wraz z podstawową literaturą o danej osobie, po czym właściwa informacja o zawartości zespołu. Drobne odchylenia występują w opisach kolekcji. Tutaj podane jest hasło tytułowe, sygnatura, liczba jednostek oraz czasokres. Adnotacja informuje zwięźle o dacie zapoczątkowania zbioru i podaje niezbędne objaśnienia.

Głównym i pierwszym z opisanych zespołów są akta Bułgarskiej Akademii Nauki i Sztuki /1940-1944/ wraz z jej poprzednikami: Bułgarskim Towarzystwem Książki i Bułgarską Akademią Nauk /1869-1911, 1911-1940/. Zespół liczy 2059 jednostek. Łączy się on z opisanym w części II Przewodnika zespołem Bułgarskiej Akademii Nauk /1944-1962/, przy którym odnajdujemy notatkę, iż obejmuje również dokumenty od 1931 r. do 1970 r. Ten drugi zespół /lub druga część/ jest podobna objętościowo, liczy bowiem 1959 jednostek.

Następny z opisanych w części I zespołów to Bułgarski Instytut Archeologiczny /1920-1944/ wraz z dokumentacją Bułgarskiego Towarzystwa Archeologicznego /1901-1920/ - razem 194 jednostki /w tym dokumenty sięgające r. 1953/. Kontynuację odnajdujemy w części II /o 162 strony dalej/ w postaci zespołu: Instytut Archeologiczny i Muzeum Archeologiczne BAN, 260 jednostek z lat 1945-1962. Muzeum to w części I występuje jako odrębny zespół z lat 1879-1944

z 370 jednostkami - połączenie z instytutem nastąpiło w czasie reorganizacji Akademii w 1948 r.

Po opisach zespołów pochodzenia kancelaryjnego idą notatki poświęcone kolekcjom; są to: zbiór akt personalnych z lat 1907-1962 liczący 122 teczki /nazwiska podane są w tekście/, kolekcja prac naukowych z lat 1827-1959 /192 jedn./, zbiór fotografii, nagrań i taśm filmowych /razem 2241 jedn./ - w zbiorze znajdują się m.in. fotografie i fotokopie rękopisów od XI wieku, dalej niewielki zbiór pieczęci, orderów i medali /8 sztuk z lat 1874-1971/, kolekcja map i planów /13 jednostek - 1870-1964/, zbiór portretów i rysunków /13 jedn./ kolekcja luźnych dokumentów historycznych z lat 1783-1944 licząca 258 sztuk, wreszcie kolekcja "rękopisów starobułgarskich i innych słowiańskich" 120 jedn. od XI-XIX wieku.

Następują opisy spuścizn uczonych w układzie alfabetycznym. Zaznaczyć należy, że nie są to tylko spuścizny naukowe: z specyfiki rozwoju Bułgarskiej Akademii Nauk, której korzenie wywodzą się z ruchu społecznego wynika, że znaczna część zespołów pochodzenia prywatnego wytworzona została przez działaczy społecznych i oświatowych, polityków, literatów, w tym poetów, kupców ba, nawet bankierów i przemysłowców. Zespoły są bardzo różnej objętości, a ich rozmiary wahają się od szczątków /np. 11 jednostek/ do obszernych, liczących ok. 3000 jednostek. Najliczniej reprezentowana jest właśnie grupa działaczy społecznych /16 zespołów/, historyków /10/, poetów i pisarzy /9 w tym spuścizna słynnego I. M. Wazowa licząca 803 jedn./ oraz filologów i językoznawców /również 9 zespołów/. Najobszerniejszy jest zespół znanego historyka W.I. Złatarskiego /1866-1935/ liczący 3112 jedn. Podkreślić nale-

ży, że w nagłówku notatki zamieszczona jest widoczna adnotacja informująca o ewent. przechowywaniu innej części danej spuścizny w innych zbiorach np. Biblioteki Narodowej Cyryla i Metodego tj. w tzw. Bułgarskim Archiwum Historycznym.

W "Przewodniku" znajdujemy liczne ślady kontaktów nauki bułgarskiej z polskim światem nauki. Członkami Polskiej Akademii Umiejętności byli m.in. M. S. Drinow /1838-1906/ historyk i filozof, L. G. Miletioz /1863-1937/ językoznawca i etnograf, S. S. Kładenow /1898-1963/ językoznawca. Liczne związki z uczonymi polskimi utrzymywał m.in. B. P. Nikołow /1882-1927/ historyk literatury, który w latach 1923-1924 miał wykłady na uniwersytetach w Krakowie, Warszawie i Lwowie; w jego spuściźnie zachowała się obszerna korespondencja, m.in. z Janem Grzegorzewskim, Tadeuszem Grabowskim, Marią i Janem Kasprowiczami, Tadeuszem Lehr-Spławińskim, Kazimierzem Nitschem, Stanisławem Słońskim, Witoldem Taszyckim, Stanisławem Szoberem. W części drugiej, poświęconej jak podkreślono już, okresowi po 1944 r. charakter stosunków bułgarsko-polskich zmienia się, przybierając raczej charakter instytucjonalny; dominują tu zespoły pochodzące z placówek Bułgarskiej AN, w których znajdują się wzmianki o organizowanych wspólnych badaniach, udziale w sesjach i konferencjach naukowych itp.

Przewodnik zamykają zwięzłe informacje o zespołach nieopracowanych /12 kancelaryjnych i 85 spuścizn/, wykaz bibliograficzny opublikowanych inwentarzy i informacji o poszczególnych zespołach oraz dwa spisy spuścizn członków BAN przechowywanych w innych zbiorach: pierwszy dotyczy Bułgarskiego Archiwum Historycznego /w Bibliotece Narodowej Cyryla

i Metodego/ drugi zbiorów Centralnego Państwowego Archiwum Historycznego.

Przewodnik jest cennym wkładem zespołu pracowników naukowych Archiwum Naukowego Bułgarskiej Akademii Nauk w badania nad dziejami nauki, nie tylko bułgarskiej.

Należą im się za tę piękną i przejrzystą publikację wyrazy uznania i gratulacje. Badaczom dziejów nauki polskiej opracowanie ich udostępnia szereg interesujących informacji szczegółowych i otwiera nowe możliwości.

Z. K.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ARCHIWUM PAN

ZA ROK 1981

I. SPRAWY OGÓLNE

1. Sprawy organizacyjne

Archiwum PAN dysponuje 26-cioma etatami. Przyrost 1 etatu w stosunku do stanu wykazanego w sprawozdaniu za 1980 r. jest w istocie formalny, gdyż nastąpiło zalegalizowanie istniejącego od kilku lat stanu faktycznego.

Archiwum PAN w Warszawie zatrudniało: 4 pracowników naukowych /1 profesora zw., 1 docenta dra hab., 2 adiunktów/, 4 st. dokumentalistów dypl., 7 archiwistów,/1 kustosza, 3 st. archiwistów, 2 archiwistów, 1 konserwatora archiwalnego, 1 mł. archiwistę/, 1 kustosza bibliotecznego oraz 1 samodzielnego referenta technicznego. Ponadto 2 osoby zatrudnione są w niepełnym wymiarze czasu. Łącznie Archiwum PAN w Warszawie zatrudniało 19 osób, w tym 2 w niepełnym wymiarze czasu.

W kwietniu 1981 r. wręczona została prof. Z. Kolankowskiemu nominacja na profesora zwyczajnego. Zatrudniona na corocznie odnawianej umowie o pracę doc. dr hab. J. Żurawicka uzyskała status docenta kontraktowego zatrudnionego na czas nieograniczony.

Z dniem 30 września przeszła na emeryturę ob. J. Libchaber-Krajewska. 1 października podjęła pracę w Archiwum ob. E. Nieporęt.

Oddziały terenowe Archiwum zatrudniały: krakowski - 3 osoby /w tym 1 st. dokumentalista dypl., 1 dokumentalista dypl. i 1 starszy archiwista/; poznański - 4 osoby /w tym 1 dokumentalista dypl., 3 archiwistów/, w tym 1 w niepełnym wymiarze czasu i Oddział w Zabrzu - 2 osoby/w tym 1 starszy archiwista i 1 archiwista/.

Przejęcie przez Oddział w Krakowie w roku ubiegłym w samodzielne użytkowanie obiektu przy ul. św. Jana stwarza potrzebę wzmocnienia obsady personalnej przynajmniej o 1 etat. Pożądane byłoby również przekształcenie w Oddziale poznańskim etatu cząstkowego w pełny.

W minionym roku funkcjonowały regularnie organa opiniodawczo-doradcze: a/ 26 II odbyło się posiedzenie Rady Naukowej /kadencja w dawnym składzie wygasła 30 VI br./, na którym przedstawiono sprawozdanie z działalności Archiwum za rok 1980 i plan pracy Archiwum na rok 1981; b/ odbyły się 4 posiedzenia Kolegium Archiwum /18 II, 20 V, 28 IX i 10 XII/, na których omawiane były najistotniejsze problemy bieżącej działalności placówki.

W styczniu - Samodzielny Oddział Inspekcji PAN przeprowadził w Archiwum kontrolę. Nie stwierdzono poważniejszych uchybień w funkcjonowaniu placówki. Zalecenia pokontrolne zostały wykonane.

W związku z ogłoszeniem stanu wojennego podjęto niezbędne przedsięwzięcia dla lepszego zabezpieczenia

zbiorów. Ustanowiono stałe dyżury, a udostępnianie zbiorów zostało na pewien czas zawieszone.

2. Warunki lokalowe

Nie najlepsza jest sytuacja lokalowa Archiwum PAN. W Warszawie rezerwy magazynowe są w istocie wyczerpane, a warunki pracy dla pracowników Archiwum nadz yczaj trudne: w jednym - wprawdzie dość obszernym pomieszczeniu - pracuje 13 osób. W tym też pomieszczeniu, w wydzielonym fragmencie sali, zmuszeni są pracować korzystający ze zbiorów liczni badacze krajowi i zagraniczni.

W Krakowie zaspokojone zostały warunki w zakresie powierzchni magazynowej. Przejęty w ubiegłym roku lokal charakteryzuje się wysoką wilgotnością powietrza, zaś w porze zimowej temperatury są niezwykle niskie /poniżej 15°C/. Wszystko to razem nie stwarza najlepszych warunków dla "zdrowia" zbiorów, a również i pracowników.

Oddział w Poznaniu nie dysponuje rezerwami magazynowymi. Użytkowany lokal jest niezbyt funkcjonalny, stan instalacji wodno-sanitarnych stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa zbiorów /w 1980 r. doszło do zalania pomieszczeń Oddziału przez współużytkownika gmachu/

Zdecydowanej poprawy należy oczekiwać w bieżącym roku w sytuacji lokalowej śląskiego Oddziału Archiwum. W następstwie usilnych zabiegów i dzięki przychylności władz miejscowych pozyskano lokal w obrębie "zielonego" Śląska - w Wodzisławiu. Przewiduje się przeprowadzenie w najbliższym czasie niezbędnych prac remontowych i adaptacyjnych, co pozwoli opuścić dotychczasową siedzibę w Zabrzu, usytuowaną w sąsiedztwie koksowni /stwarzało to zagrożenie dla akt oraz pracowników wskutek nadmiernego zagęszczenia spalin w atmosferze/.

3. Zasób Archiwum

Zasób Archiwum w Warszawie powiększył się o 37,15 mb. /24,64 mb. materiałów pochodzenia kancelaryjnego i 12,50 mb. materiałów pochodzenia prywatnego/. Oddział w Krakowie powiększył swój zasób o 27,70 mb., a Oddział w Poznaniu o 2,20 mb. Zasób Oddziału w Zabrzu nie uległ istotnym zmianom.

Ogólny zasób Archiwum PAN na 31 XII osiągnął więc stan 1803,90 mb., z czego: w Warszawie i w magazynie terenowym - 1241,70 mb, w Krakowie - 390,70 mb., w Poznaniu - 144,50 mb. i w Zabrzu około 27 mb. /szczegółowe zestawienie pozyskanych materiałów podaje załącznik nr 1/.

Komisja Oceny Zakupów, pod przewodnictwem czł. koresp. PAN prof. dra E. Czetwertyńskiego, odbyła 2 posiedzenia, na których zakupiono 9 spuścizn.

Zbiór medali naukoznawczych powiększył się o 7 szt. /6 z darów i 1 z zakupu/, osiągając na 31 XII liczbę 677 medali.

II. ARCHIWUM PAN WARSZAWA

1. Naukowo-techniczne opracowanie materiałów archiwalnych

W Archiwum PAN w Warszawie zakończono prace nad porządkowaniem spuścizn: H. i L. Hirszfeldów, R. Rosłońskiego i T. Żylińskiego. Kontynuowano prace nad

porządkowaniem materiałów W. Antoniewicza. Podjęto prace wstępne nad porządkowaniem materiałów W. Żenczykowskiego.

Uzupełniano kartotekę korespondencji uczonych i kartotekę członków PAN, kartoteki inwentarzy i zespołów. Kontynuowano prace nad uzupełnieniem kartoteki "Wykazu ludzi nauki polskiej" oraz gromadzeniem materiałów do teczek biograficznych i zagadnieniowych.

K o m i s j a M e t o d y c z n a odbyła 7 posiedzeń, na których poddano ocenie jakość i metodę opracowania inwentarzy archiwalnych. K o m i s j a B r a k o w a n i a A k t udzieliła placówkom PAN i towarzystwom naukowym dotowanym przez PAN 40 zezwoleń na przekazanie na makulaturę 279 mb. akt kat. "B". W związku z tym zaszła także potrzeba przeprowadzenia 5 ekspertyz.

O p i e k a n a d n a r a s t a j ą c y m z a s o b e m. Przeprowadzono 20 wizytacji w komórkach organizacyjnych Sekretariatu Administracyjnego PAN oraz w placówkach PAN w Warszawie i towarzystwach naukowych. Udzielano na bieżąco konsultacji w zakresie opracowania instrukcji kancelaryjnych i prowadzenia kancelarii systemem bezdziennikowym, a także w zakresie metod porządkowania, brakowania i trybu przekazywania akt do Archiwum oraz organizacji pracy w archiwach.

2. Dział mikrofilmów, fotokopii i fotografii.

Kontynuując prace nad zabezpieczeniem zbiorów, przygotowano i przekazano do zmikrofilmowania /w Stacji Reprograficznej OIN PAN/ cenniejsze materiały ze

spuścizn W. Abrahama, S. Baleya i W. Stysia. Wykonano 155 223 klatki negatywów i 150 248 klatek pozytywów, 59 szt. fotografii i fotokopii, 3 904 kserokopie różnych materiałów /częściowo dla potrzeb Archiwum/. Realizując zamówienia instytucji i indywidualnych użytkowników, wykonano 345 klatek mikrofilmów, 121 fotografii i fotokopii oraz 202 kserokopie. Wypożyczono 5 mikrofilmów oraz 15 fotografii.

Stan zbiorów mikrofilmów /wraz z depozytami w Oddziałach/ osiągnął: 1 022 650 klatek negatywów, 2 663550 klatek pozytywów, 24 619 fotografii i fotokopii, 950 szt. kserokopii, 40 mulaży wystawowych i 3 taśmy magnetofonowe.

Poddano kontroli stan zachowania mikrofilmów po zalaniu pomieszczeń w Oddziale Archiwum w Poznaniu. Przeprowadzono skontrum zbiorów fotografii, fotokopii i kserokopii.

3. Biblioteka

Księgozbiór biblioteki powiększył się o 158 vol. druków zwartych /w tym 18 vol. z wymiany a 33 z darów/ i 104 vol. czasopism. Stan zbiorów Biblioteki Archiwum osiągnął 8 717 vol. druków zwartych i 7 512 czasopism.

Wykonano katalog księgozbioru podręcznego. Do katalogu alfabetycznego zbiorów zwartych powielono kartki katalogowe zbioru wydawnictw Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Przystąpiono do melioracji katalogu alfabetycznego. Przygotowano i oddano do oprawy 135 vol. druków zwartych i czasopism.

Udostępnianie: wypożyczono 53 vol. druków zwartych i 29 vol. czasopism. Na miejscu udostępniono 333 vol.druków zwartych i 319 czasopism. Wypożyczono innym bibliotekom 40 vol. książek i czasopism, sprowadzono z innych bibliotek 21 książek i czasopism. W ramach wymiany wysłano ponad 280 egzemplarzy wydawnictw archiwalnych, głównie "Biuletynu Archiwum PAN".

4. Udostępnianie i popularyzacja zasobu.

W pracowni naukowej odnotowano 314 odwiedzin osób korzystających z materiałów archiwalnych i z księgozbioru. Załatwiono 14 kwerend, w tym 2 zagraniczne. 16 razy wypożyczano materiały poza Archiwum.

Przekazano do druku 24 nr "Biuletynu Archiwum PAN" /według zapowiedzi drukarni powinien był się ukazać w 1981 r./. Zamieszczono w nim artykuł J. A. Igielskiego o "Użytkowaniu materiałów archiwalnych w Polsce", 3 inwentarze spuścizn /A. Joszta, K. Rodowicza i Cz. Zakaszewskiego/ i sprawozdanie z pracy Archiwum za rok 1980.

Przygotowano informację o nabytkach Archiwum PAN do kolejnego nru /3/4 z 1981 r./ "Kwartalnika Historii Nauki i Techniki". Opracowano również 39 pozycji bibliograficznych do wspólnego wydawnictwa "Ekspress -bibliografii archiwów akademii nauk krajów socjalistycznych".

Zorganizowano ekspozycję niektórych materiałów archiwalnych z zasobu Archiwum PAN dla uczestników międzynarodowej letniej szkoły archiwalnej.

5. Szkolenie

W Archiwum odbywali cotygodniowe zajęcia praktyczne z archiwistyki słuchacze /37 osób/ Policealnego Studium Archiwistyki. Grupa słuchaczy tej szkoły /10 osób/ odbywała także w Archiwum miesięczną praktykę, zaś dwóch spośród nich opracowało prace dyplomowe w oparciu o materiały z zasobu Archiwum. Miesięczną praktykę odbyło też 5 studentów specjalizacji archiwistycznej przy Uniwersytecie M. Kopernika w Toruniu /prowadzono prace nad spuścizną T. Żylińskiego i W. Żenczykowskiego/.

6. Łączność z zagranicą

Utrzymywano na bieżąco roboczą współpracę z archiwami akademii nauk krajów socjalistycznych /wymiana publikacji i informacji/.

W dniach 6-9 IV przeprowadzono rozmowy z dwiema archiwistkami z Archiwum Akademii Nauk ZSRR, członkami komitetu organizacyjnego międzynarodowej letniej szkoły archiwalnej, zorganizowanej zgodnie z decyzją konferencji grupy współpracy archiwów akademii nauk krajów socjalistycznych w Sofii w 1979 r. Stosownie do powyższego w dniach 26 VII - 6 VIII zorganizowana została w Jachrance Międzynarodowa Letnia Szkoła Archiwalna, w której wzięło udział 25 osób z 5 krajów socjalistycznych. Tematem wiodącym było gromadzenie informacji retrospektywnej w archiwach akademii nauk. Przedstawiono ogółem 10 referatów, z których 4 przygotowali pracownicy Archiwum PAN. Wyniki szkoły zostały uznane za pozytywne.

7. Współpraca z placówkami PAN i innymi instytucjami.

Archiwum PAN utrzymywało bliską współpracę z Instytutem Historii Nauki i Techniki PAN, Instytutem Historii PAN, Biblioteką PAN w Warszawie, Komitetem Historii Nauki i Techniki, Ośrodkiem Informacji Naukowej PAN oraz z Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych. Podtrzymywano też żywą współpracę z Kołem ZBOWiD przy PAN, Centrum Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej, Muzeum Historycznym m. st. Warszawy oraz z Uniwersytetem M. Kopernika w Toruniu.

We współpracy z tymi instytucjami zaangażowany był zwłaszcza prof. dr Z. Kolankowski. Zasiada on w Radach Naukowych niektórych spośród tych placówek naukowych oraz przewodniczy Komisji egzaminacyjnej dla dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej.

8. Prace indywidualne pracowników Archiwum zmierzały do podwyższenia kwalifikacji naukowych i zawodowych, w tym także do uzyskania kolejnych stopni naukowych. Siedmiu pracowników uczestniczyło w międzynarodowej letniej szkole archiwalnej, a jeden pracownik /mgr E. Wasiak/ delegowany był przez PAN na miesięczny kurs języka niemieckiego do NRD. Szczegółową informację o pracach indywidualnych podaje załącznik nr 2.

III. ODDZIAŁY TERENOWE ARCHIWUM PAN

1. Naukowo-archiwalne opracowanie zasobu.

W Oddziale krakowskim przeprowadzono wstępne prace porządkowe kolejnych fragmentów spuścizn S. Dorto-

rowicz-Szabłowskiego i A. Vetułaniego oraz materiałów W. Friedberga. Podjęto też prace nad scaleniem otrzymanego z Warszawy zbioru mikrofilmów.

Oddział w Poznaniu kontynuował prace nad inwentaryzacją materiałów K. Kaczmarczyka i S. Helsztyńskiego. Wykonano końcowe prace inwentaryzacyjne materiałów S. Koziorowskiego oraz przeprowadzono melioracje inwentarza S. Glixellego. Uporządkowano wstępnie materiały Z. Kaczmarczyka i J. Jachowskiego. Prowadzono też prace porządkowe nad spuściznami W. Kowalenki i M. Pollakówny.

Oddział w Zabrzu zakończył prace inwentaryzacyjne nad obszerną spuścizną J. Wierzbickiego. Wstępnie uporządkowano materiały T. Noblera. Przystąpiono do opracowania inwentarza ciągłego materiałów A. Schimitzka.

2. Opieka nad narastającym zasobem.

W ramach nadzoru nad narastającym zasobem Oddziały przeprowadziły kilkanaście wizytacji archiwów zakładowych w placówkach i towarzystwach naukowych dotowanych przez PAN. Oddziały w Krakowie i w Poznaniu przeprowadziły po 6 wizytacji, Oddział w Zabrzu wizytował 4 placówki. Podczas wizytacji udzielono konsultacji oraz zaleceń w przedmiocie sposobu prowadzenia kancelarii, opracowania instrukcji archiwalnej i kancelaryjnej oraz organizacji archiwów zakładowych. Sprawowano też nadzór nad brakowaniem akt w placówkach i towarzystwach naukowych.

3. Udostępnianie i popularyzacja zasobu.

Oddział w Krakowie, mimo blisko dwumiesięcznego zawieszenia udostępniania zbiorów, odnotował 140 odwiedzin i opracował 35 kwerend. Ze zbiorów Oddziału korzystało 43 użytkowników.

Ze zbiorów poznańskiego Oddziału korzystało 25 użytkowników. Odnotowano 60 odwiedzin. Pięciokrotnie wypożyczano akta na zewnątrz, trzykrotnie sprowadzano materiały dla potrzeb miejscowych użytkowników. Oddział opracował 19 kwerend pisemnych i bezpośrednich.

Oddział w Zabrzu odnotował 3 wizyty. Opracowano 8 kwerend. Kierownik Oddziału przedstawił na konferencji naukowo-technicznej w kopalni "Katowice" komunikat na temat przydatności niektórych materiałów Archiwum PAN dla potrzeb prowadzonych prac górniczych.

4. Księgozbiory podręczne Oddziałów wzbogaciły swoje zasoby: krakowski - o 66 vol., osiągając na dzień 31 XII - 1 625 vol., poznański - o 101 vol., osiągając na dzień 31 XII - 1 788 vol., zaś księgozbiór podręczny Oddziału w Zabrzu osiągnął liczbę 329 vol.

5. Współpraca z innymi placówkami.

Oddziały terenowe Archiwum Polskiej Akademii Nauk utrzymują żywe kontakty z miejscowymi placówkami PAN, zwłaszcza z bibliotekami Oddziałów PAN, a także wyższych uczelni. Ścisłe kontakty utrzymywane są także z wojewódzkimi archiwami państwowymi, Oddział w Poznaniu współpracował ponadto z Biblioteką PAN w Kórniku oraz z Ośrodkiem Informacji Naukowej PAN w Poznaniu.

Załącznik nr 1

Nabytki Archiwum PAN w 1981 r.

W a r s z a w a

Dział I

Akta państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach /materiały dodatkowe/ - 0,02 mb.

Stowarzyszenie /korporacja Akademicka/ "Sparta" /materiały dodatkowe/ - 0,01 mb.

Dział II

Materiały PAN na podstawie 12 wykazów zdawczo-odbiorczych - 24,62 mb.

Dział III

1. Z. Czeczot-Gawrak: Wspomnienia okupacyjne - 0,01 mb.
2. S. Guzicki /organizacja pracy/ - 4, 27 mb.
3. J. Herse /botanika/ - 0,28 mb.
4. K. Koranyi /historia prawa/ - 4,96 mb.
5. J. Marszewska-Ziemięcka /korespondencja ze Stanisławem Lencewiczem/ - 0,02 mb.
6. A. Pol /wykłady własne i innych osób z zakresu mechaniki/ - 0,08 mb.

7. M. Sczaniecki /historia prawa/ - 0,38 mb.
8. J. Siemieński /historia, archiwistyka/ - 0,28 mb.
9. Skrypty prawnicze z obozów uniwersyteckich ze Szwajcarii 1941-1945 /zbiór dra A. Petscha/ - 0,14 mb.
10. A. Szwejcerowa-Gruszczyńska /historia medycyny i nauk przyrodniczych/ - 3,00 mb.
11. W. Witwicki /psychologia, filozofia/ - 1,02 mb.
12. Zeszyt z ćwiczeniami z łaciny z 1830 r. prowadzonymi przez W. A. Maciejowskiego - 0,01 mb.
13. M. Żebrowska /pedagogika/ - 0,26 mb.

Pozycje 1, 2, 6, 8, 11, 13 - dary
Pozycje 5, 14 - przekazanie
Pozycje 3, 4, 7, 9, 10, 12 - zakupy

Nadto materiały dodatkowe:

1. B. Berezowski /historia geodezji, kartografia/ - 0,03 mb.
2. K. Drewnowski /miernictwo elektryczne/ - 0,07 mb.
3. K. Manteuffel /ekonomika rolnictwa/ - 0,49 mb.
4. A. Mazaraki /historia gospodarki rybnej i majątków rybnych SGGW/ - 0,18 mb.

5. L. Ręgorowicz i E. i O. Ręgorowiczowe /historia szkolnictwa/ - 0,08 mb.

6. J. Smulikowski /pedagogika, oświata/, życiorys - 0,01 mb.

Pozycje 1, 3, 5 - dary

Pozycje 2, 6 — przekazanie

Pozycje 4, 5 - zakup

K r a k ó w

Dział II

Akta Oddziału i placówek PAN w Krakowie ok. 23,60 mb.

Dział III

Materiały Wilhelma Friedberga /geologia, paleontologia/ - zakup ok. 0,32 mb.

Nadto materiały dodatkowe:

Stanisława Doktorowicz-Hrebnickiego /geologia/ - dar ok. 1,30 mb.

Adama Vetulaniego /historia prawa/ - zakup ok. 2,50 mb.

P o z n a ń

Dział III

Materiały Zdzisława Kaczmarczyka /historia prawa/ - zakup ok. 1,60 mb.

Nadto materiały dodatkowe:

Stanisława Helsztyńskiego /filologia/ - dar ok. 0,45 mb.

Kazimierza Śląskiego /historia/ - depozyt ok. 0,15 mb.

Z a b r z e

Dział III

Materiały Tadeusza Hoblera /inżynieria chemiczna/ - depozyt ok. 0,25 mb.

Załącznik nr 2

Zakres czynności i prace indywidualne

pracowników Archiwum PAN w 1981 r.

A. Archiwum PAN Warszawa

1. Prof. zw. dr Zygmunt Kolankowski - dyrektor Archiwum PAN - ogólne kierownictwo pracą placówki, redakcja "Biuletynu Archiwum PAN". Został ponownie powołany na przewodniczącego Komisji egzaminacyjnej dla dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej na lata 1981-1984. Pełnił funkcję przewodniczącego ZG Stowarzyszenia Archiwistów Polskich. Jest członkiem wyższej komisji dyscyplinarnej dla pracowników nauki PAN. Współpracował z Kołem ZBOWiD przy PAN, pełniąc funkcję wiceprezesa zarządu Koła. Był współredaktorem wydawnictwa seryjnego "Materiały i dokumenty do dziejów nauki polskiej w czasie II wojny światowej". Brał udział w pracach Komitetu Redakcyjnego Słownika Biograficznego Archiwistów Polskich, był członkiem Komitetu Redakcyjnego "Archeionu" i redaktorem "Archiwisty" oraz członkiem Rady Redakcyjnej "Rocznika Biblioteki Narodowej". Powołany także został do składu Komisji do spraw bibliotek, informacji naukowej i archiwów PAN /uczestniczy w pracach dwóch zespołów tej Komisji/. Jest członkiem Rady Archiwalnej przy Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych.

Uczestniczył w obradach zarządu sekcji stowarzyszeń archiwistów Międzynarodowej Rady Archiwów /Warszawa 29 IV - 3 V/ oraz konferencji okrągłego stołu Międzynarodowej Rady Archiwów /Oslo 3-8 IX/, w ramach której odbyło się posiedzenie zarządu oraz doroczne plenarne delegatów tej sekcji. Brał udział w zjeździe Stowarzyszenia Archiwistów RFN /Heilbronn 4-8 X/. Brał udział w pracach wyłonionej przez Radę Archiwalną komisji dla opracowania projektu ustawy o materiałach archiwalnych i archiwach. Wygłosił wykłady: na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika, dla studentów archiwistyki - o działalności Międzynarodowej Rady Archiwów oraz dla Policealnego Studium Ekonomicznego /profilu archiwistycznego i księgarskiego - z dziejów nauki i oświaty w czasie II wojny światowej. Pełnił funkcję przewodniczącego komitetu organizacyjnego międzynarodowej letniej szkoły archiwalnej oraz przedstawił referat dla uczestników tej szkoły nt. "Doświadczenia Archiwum PAN w pracach nad opracowaniem spuścizn". Wziął udział w otwarciu nowego lokalu Oddziału Archiwum PAN w Krakowie /15 VI/ oraz przeprowadził rozmowy z władzami miasta Wodzisławia i wizję lokalną obiektów proponowanych na siedzibę śląskiego Oddziału Archiwum PAN.

2. Mgr Genowefa Bryzek, archiwista w dziale mikrofilmów, fotokopii i fotografii. Przeprowadziła skontrum fotografii, fotokopii i kserokopii oraz prowadziła na bieżąco katalog fotografii. Brała udział w przeprowadzaniu kwerend i przygotowaniu materiałów do mikrofilmowania. Uczestniczyła w międzynarodowej letniej szkole archiwalnej.

3. Dr Stanisław Chankowski, st. dokumentalista dypl. Nadzór nad udostępnianiem i ewidencją materiałów archiwalnych. Udział w pracach Komisji Metodycznej,

sekretariat redakcji "Biuletynu Archiwum PAN", popularyzacja zbiorów Archiwum. Zbierał materiały do rozprawy habilitacyjnej nt. dziejów Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu /1870-1927/, w związku z czym przebywał na miesięcznym stypendium w Paryżu /czerwiec/ i 4-rotygodniowym w Szwajcarii /wrzesień/.

Złożył do druku: "Społeczeństwo ziem północno-wschodnich Rzeczypospolitej wobec powstania styczniowego" /2 ark./ do księgi zbiorowej na 120 rocznicę powstania styczniowego. Opublikował: 1/ "Materiały źródłowe do dziejów Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu 1870-1927" - "Biuletyn Archiwum PAN" nr 23/80; 2/ recenzję pracy Fr. Ramotowskiej "Rząd Narodowy Polski 1863-1864", "Archeion" t. 71: 1981. W druku: Nabytki Archiwum PAN w 1980 r., "Kwartalnik Historii Nauki i Techniki" nr 3/4 z 1981 r.

4. Ob. Marian Czoski, konserwator archiwalny. Pomocnicze prace archiwalne, zaopatrzenie w materiały pomocnicze oraz wykonywanie zadań doraźnie zlecanych przez dyrektora Archiwum. Brał udział w zespole inwentaryzacyjnym środków trwałych i nietrwałych.

5. Mgr Hanna Dymnicka-Wołoszyńska, st. dokumentalista dypl. - naukowo-archiwalne opracowanie zasobu i jego udostępnianie, prace ewidencyjne, udział w pracach Komisji Metodycznej i w szkoleniu praktykantów. Załatwianie kwerend i konsultacje niektórych bieżących prac porządkowych.

Kontynuowała pracę nad rozprawą doktorską pt. "Sejm Boni Ordinis 1748", uczestnicząc w seminarium prof. dra A. Zahorskiego. Przygotowała do druku biografię Fr. M. Ossolińskiego i A.K. Ostrowskiego /dla Encyklopedii Historii Polski "Wiedzy Powszechnej" / oraz Joachima, Józefa i Stanisława Potockich /dla Polskiego Słownika Biograficznego/. Pełniła funkcję członka zarządu Pracowniczej Kasy Pożyczkowej.

6. Ob. Janusz Gzyl, mł. archiwista - wykonywanie pomocniczych prac archiwalnych, udział w przejmowaniu i udostępnianiu zbiorów. Wizytował archiwa zakładowe niektórych towarzystw naukowych. Brał udział w pracach nad skatalogowaniem księgozbioru podręcznego biblioteki i katalogu zbioru wydawnictw Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Uczestniczył w międzynarodowej letniej szkole archiwalnej.

7. Mgr Jan A. Igielski, kustosz - opieka nad Oddziałami terenowymi Archiwum PAN, w związku z tym wizytacja Oddziału w Zabrzu /5 VII/ oraz wyjazdy do Zabrza, Katowic i Wodzisławia związane z załatwianiem nowego lokalu dla śląskiego Oddziału Archiwum PAN /1 IV i 29 X/. Opieka nad magazynami Archiwum w Warszawie i udział w udostępnianiu oraz w załatwianiu wypożyczeń międzyarchiwalnych. Przygotował referat dla międzynarodowej letniej szkoły archiwalnej nt. "Problemy udostępniania i wykorzystania materiałów archiwalnych w Archiwum PAN". Brał udział w przygotowaniu ekspozycji materiałów Archiwum PAN z okazji letniej szkoły archiwalnej. Uczestniczył w przeprowadzaniu inwentaryzacji środków

trwałych i przedmiotów nietrwałych w Oddziale Archiwum PAN w Zabrzu.

Prowadził prace końcowe nad rozprawą doktorską nt. "Użytkownicy materiałów archiwalnych w Polsce". Brał udział w redagowaniu Biuletynu SAP "Archiwista". Jest członkiem ZG Stowarzyszenia Archiwistów Polskich. Pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ "Solidarność". Opublikował: "Problematyka popularyzacji i wykorzystania zasobów archiwalnych w świetle IX Międzynarodowego Kongresu Archiwów" /"Archiwista nr 1/2/81/ oraz "Sytuacja polskich archiwów kościelnych" /"Archiwista" nr 1/2/81/.

8. Dr Kazimierz Krzos, adiunkt - zastępstwo dyrektora Archiwum i wykonywanie prac doraźnie zleconych przez dyrektora Archiwum. Opracował niektóre dokumenty normatywno-porządkowe Archiwum /Regulamin organizacyjny i Regulamin kontroli wewnętrznej Archiwum/. Prowadził prace obronne, opracowując i aktualizując niektóre dokumenty z zakresu obrony cywilnej oraz planowanie i sprawozdawczość Archiwum.

9. Mgr Marta Machura, kustosz biblioteczny - kierownictwo i nadzór nad pracą biblioteki Archiwum. Prowadziła gromadzenie, inwentaryzację i katalogowanie zbiorów. Koordynowała pracę i współuczestniczyła w porządkowaniu magazynu czasopism i księgozbioru podręcznego. Opracowała katalog księgozbioru podręcznego i brała udział w powielaniu kart katalogowych zbioru wydawnictw Tow. Naukowego Warszawskiego. Podjęła melioracją katalogu alfabetycznego. Uczestniczyła w udostępnianiu księgozbioru.

10. Mgr Józef Mizikowski, st. archiwista - naukowo-archiwalne opracowanie zasobu i jego udostępnianie, prace magazynowe, opieka nad zasobem w terenowym magazynie depozytowym. Prowadzenie zajęć praktycznych ze słuchaczami Policealnego Studium Archiwistyki oraz z odbywającymi praktykę studentami specjalizacji archiwalnej UMK. Konsultował prace dyplomowe dwóch słuchaczy, opracowywane na podstawie zasobu Archiwum PAN. Uczestniczył w międzynarodowej letniej szkole archiwalnej. Przewodniczył pracom zespołu inwentaryzacyjnego środków trwałych i nietrwałych. Kontynuował pracę nad przygotowaniem rozprawy doktorskiej nt. "Szkolnictwo wyższe w Warszawie w latach 1915-1939/ pod kierunkiem prof. dra M. M. Brozdowskiego. Przekazał do druku artykuł dla "Rocznika Sopockiego" nt. "Oddział Akademii Nauk Politycznych w Sopocie. Zarys dziejów 1946-1947".

11. Ob. Eugenia Nieporęt, samodzielny referent techniczny - prowadzenie sekretariatu i spraw administracyjno-finansowych Archiwum PAN.

12. Mgr Elżbieta Sztraj, st. archiwista - naukowo-archiwalne opracowanie materiałów archiwalnych i ich udostępnianie, nadzór nad narastającym zasobem /wizytacje i przejmowanie akt/, prowadzenie zajęć praktycznych ze słuchaczami Policealnego Studium Archiwistyki oraz z odbywającymi praktykę studentami specjalizacji archiwalnej UMK. Udział w pracach Komisji Brakowania akt. Uczestniczyła w międzynarodowej letniej szkole archiwalnej. Podjęła pracę nad rejestracją prac naukowych

opracowanych w latach 1939-1945, znajdujących się w zasobie Archiwum PAN. Kontynuowała pracę nad przygotowaniem rozprawy doktorskiej nt. "Rola "Biblioteki Warszawskiej" jako organizatora nauki w okresie międzypowstaniowym".

13. Mgr Ewa Wasiak, st. archiwista - prowadzenie sekretariatu Komisji Oceny Zakupów i związanej z tym korespondencji oraz poszukiwanie spuścizn. Prowadzenie korespondencji dotyczącej współpracy z zagranicą i opieka nad gośćmi zagranicznymi. Udział w pracach przygotowawczych oraz pełnienie funkcji sekretarza naukowo-technicznego międzynarodowej letniej szkoły archiwalnej. Brała udział w miesięcznym kursie języka niemieckiego w NRD.

14. Mgr Maria Wrzosek, st. dokumentalista dypl. - nadzór nad narastającym zasobem /wizytacje, udzielanie konsultacji w zakresie opracowania przepisów kancelaryjnych, prowadzenie kancelarii i archiwów zakładowych oraz przejmowanie akt i ich udostępnianie/. Udział w pracach Komisji Brakowania Akt. Naukowo-archiwalne opracowanie materiałów archiwalnych, prowadzenie kwerend, gromadzenie wycinków prasowych do tek biograficznych i zagadnieniowych. Przewodnictwo Komisji Metodycznej Archiwum PAN. Udział w szkoleniu praktykantów specjalizacji archiwalnej UMK. Podczas zajęć międzynarodowej letniej szkoły archiwalnej przedstawiła referat pt. "Gromadzenie materiałów pochodzenia kancelaryjnego w Archiwum PAN". Przygotowała referat materiałowy dla potrzeb Komisji do spraw bibliotek, informacji naukowej i archiwów PAN pt. "Dokumentacja retrospektywna w placówkach PAN i towarzystw naukowych dotowanych przez PAN". Przygotowała do druku inwentarz materiałów A. Joszta /nr 24 "Biuletynu Archiwum PAN"/ oraz dla "Archiwisty" artykuł pt. "Prowadzenie kancelarii i gromadzenie dokumentacji aktowej w towarzystwach naukowych dotowanych przez PAN". Jako członek KZ NSZZ "Solidarność" załatwiała do 13 XII 1981 r. sprawy socjalno-bytowe pracowników Archiwum PAN.

15. Dr Joanna Zimińska, adiunkt - prowadzenie sekretariatu Rady Naukowej Archiwum PAN oraz organizacja praktyk studenckich w Archiwum. Prowadziła zbiór tek bio-bibliograficznych i zagadnieniowych. Gromadziła materiały do pracy habilitacyjnej o T. Czackim.

16. Dr Halina Zubala, st. dokumentalista dypl. - kierowanie działem mikrofilmów, fotokopii i fotografii Archiwum oraz sprawowanie opieki nad tymi działami pracy w Oddziałach i w magazynie terenowym. Inwentaryzacja, ewidencja i udostępnianie wykonywanych w Archiwum reprodukcji. Przewodnictwo Komisji Brakowania Akt. Przygotowała referat dla międzynarodowej letniej szkoły archiwalnej nt. "Dział zbiorów mikrofilmowych Archiwum PAN". Gromadziła materiały do pracy habilitacyjnej nt. "Polskie towarzystwa naukowe I połowy XIX w. jako instytucje tworzące źródła do historii nauki".

17. Dr hab. Janina Żurawicka, docent kontraktowy - nadzór nad melioracją i gromadzeniem materiałów do "Wykazu ludzi nauki polskiej". Prowadziła pracę nad przygotowaniem do publikacji I zeszytu tego wydawnictwa. Prowadziła sekretariat Kolegium Archiwum PAN. Zorganizowała zebranie naukowe dla pracowników Archiwum na temat wyników kwerend źródłowych przeprowadzonych przez pracowników Archiwum PAN w zagranicznych archiwach i bibliotekach. Brała udział w zebraniach naukowych Pracowni Dziejów Warszawy Instytutu Historii PAN, gdzie przedstawiła m. in. referat na temat dziejów Uniwersytetu Warszawskiego, a także w zebraniach naukowych Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki. Na zlecenie tego instytutu opracowała recenzję fragmentów przygotowanej przez J. Piskorowicza rozprawy doktorskiej na temat podstaw finansowych działalności kasy Mianowskiego. Przekazała do druku 2 recenzje dla kwartalnika "Studia z dziejów nowożytnych i najnowszych" oraz rozprawę /2,5 ark./ o instytucjach dobroczynnych w Warszawie w XIX w.

Zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu

1. Ob. Jolanta Auleytner, bibliotekarz - wypożyczenia, wymiana, opieka nad magazynem zbiorów zwartych i ciągłych. Przygotowanie zbiorów do oprawy introligatorskiej. Inne prace związane z bieżącym funkcjonowaniem biblioteki.

2. Ob. Lucja Litwa, st. archiwista - udział w naukowo-archiwalnym opracowaniu zasobu i w prowadzeniu prac obronnych.

B. Oddziały terenowe Archiwum PAN

Oddział w Krakowie

1. Mgr Zofia Bonarowska, st. archiwista - naukowo-archiwalne opracowanie zasobu i jego udostępnianie oraz nadzór nad narastającym zasobem.

2. Mgr Rita Majkowska, dokumentalista dypl. - naukowo-archiwalne opracowanie zasobu i jego udostępnianie, nadzór nad narastającym zasobem, opieka nad księgozbiorem i mikrofilmami. Uzyskała recenzję przygotowanej rozprawy doktorskiej nt. "Władysław Łoziński - historyk sztuki i kultury - organizator i twórca". Ogłosiła drukiem /wraz z dr T. Ostrowską/ życiorys J. Pileckiego w Polskim Słowniku Biograficznym.

3. Mgr Jan Poradzisz, st. dokumentalista dypl. - kierownictwo Oddziału, naukowo-archiwalne opracowanie zasobu, pozyskiwanie materiałów archiwalnych. Kontynuował pracę nad drugą wersją pracy doktorskiej nt. "Działalność konserwatystów krakowskich w okresie 1918-1939". Przygotował do druku artykuł nt. "Komisja Balneologiczna w Krakowie 1858-1877".

II. Oddział w Poznaniu

1. Mgr Tomasz Dymaczewski, archiwista - naukowo-archiwalne opracowanie zasobu i nadzór nad narastającym zasobem. Uczestniczył w międzynarodowej letniej szkole archiwalnej. Kontynuował gromadzenie materiałów do pracy doktorskiej nt. "Koła polityczne rycerstwa wielkopolskiego w I połowie XV w." /pod kierunkiem doc. dr J. Krzyżaniakowej/.

2. Mgr Jacek Latzke, archiwista - naukowo-archiwalne opracowanie zasobu i nadzór nad narastającym zasobem. Kontynuował pracę nad przygotowaniem rozprawy doktorskiej nt. "Sędziwój Ostroróg - ze studiów nad możnowładztwem wielkopolskim I poł. XV wieku" pod kierunkiem prof. dra A. Gąsiorowskiego. Opublikował życiorys Stanisława Kozierowskiego /Dołęgi/ 1877-1949 w Wielkopolskim Słowniku Biograficznym.

3. Dr Anna Marciniak, dokumentalista dypl. - kierownictwo Oddziału, naukowo-archiwalne opracowanie zasobu i jego udostępnianie, pozyskiwanie materiałów archiwalnych. Przygotowała artykuł dotyczący 25-lecia poznańskiego Oddziału Archiwum PAN dla "Studiów i Materiałów do dziejów Wielkopolski i Pomorza" oraz dwa odrębne artykuły nt. mecenatu naukowo-kulturalnego Fytusa i Jana Działyńskich. Opublikowała biogramy K. Kaczmarczyka, A. Kozikowskiego, W. Mrowińskiego, A. Peretiakowicza i W. Schramma w "Wielkopolskim Słowniku Biograficznym".

4. Ob. Danuta Samberger, archiwista /zatrudniona w niepełnym wymiarze godzin/ - pomocnicze prace archiwalne, opieka nad zbiorem tek biograficznych i zagadnieniowych, prowadzenie kancelarii Oddziału.

III. Oddział w Zabrzu

1. Mgr Maria Konopka, archiwista - naukowo-archiwalne opracowanie zasobu i nadzór nad narastającym zasobem. Udział w seminarium doktorskim prof. dra M. Komaszyńskiego /z zakresu historii II połowy XVII w./. Uczestniczyła w międzynarodowej letniej szkole archiwalnej.

2. Mgr Paweł Porwoł, st. archiwista - kierownictwo Oddziału, gromadzenie, opracowanie i nadzór nad narastającym zasobem. Pozyskiwanie materiałów archiwalnych. Ogłosił artykuł "Znakiem naszym Orzeł Biały" w 38 nrze tygodnika "Nowiny" oraz przedstawił informację w oddziale wojewódzkim Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Społecznego w Katowicach nt. "Związki Górnego Śląska z Częstochową w latach plebiscytu i powstań śląskich".

Inwentarze zespołów archiwalnych

ogłoszone w numerach 1-24 "Biuletynu Archiwum PAN"

/układ chronologiczny/

str.

Nr 1 /1959/

- Towarzystwo Naukowe Warszawskie 1907-1953 /H. Dymnicka/ 21 - 77

Nr 3 /1960/

Materiały Aleksego Bachulskiego /M.Flis/ 33 - 39

- Materiały Stanisława Borowskiego /Z. K./ 44 - 48
- Materiały Olgierda Górki /M. Wrzoskowa/ 50 - 61
- Materiały Stanisława Kętrzyńskiego /S. Chankowski/ 64 - 69
- Materiały Adama Kłodzińskiego /H. Dymnicka/ 69 - 71
- Materiały Jerzego Manteuffla /S. Chankowski/ 73 - 77
- Materiały Władysława Namysłowskiego /M. Wrzoskowa/ 77 - 86
- Materiały Eugeniusza Przybyszewskiego /M.F./ 87 - 89
- Materiały Heleny Salskiej /S. Chankowski/ 89 - 93
- Materiały Adama Skałkowskiego /M. Wrzoskowa/ 93 - 109

Nr 4 /1961/

- Materiały Wisławy Knapowskiej /H. Zubalowa/ 30 - 71

- Materiały Artura Śliwińskiego /S. Chankowski/ 72 - 126

Nr 5 /1962/

- Akta I Kongresu Nauki Polskiej /M. Wrzoskowa/ 23 - 70

Nr 6 /1963/

- Akta Polskiego Towarzystwa Historycznego /H. Dymnicka - M. Wrzoskowa/ 39 - 79
- Materiały Antoniego Wróblewskiego /J. Szajbel/ 80 - 127

Nr 7 /1964/

- Materiały Janusza Iwaszkiewicza /S. Chankowski/ 33 - 53
- Materiały Aleksandra Lednickiego /M. Wrzoskowa/ 54 - 70
- Materiały Zygmunta Moczarskiego /Z. Wardęska/ 71 - 93
- Materiały Ludwika Skubiszewskiego /J. Szajbel/ 94 - 105

Nr 8 /1965/

- Materiały Tadeusza Mańkowskiego /A. Kamiński/ 13 - 54
- Materiały Wiktora Ormickiego /O. Staroń/ 55 - 78
- Materiały Edwarda Schechtla /A. Marciniak/ 79 - 102

Nr 9 /1966/

- Materiały Kazimierza Bassalika /S. Chankowski/ 35 - 54

- Materiały Ludwika Kęgorowicza
/M. Wrzoskowa/ 55 - 81
- Materiały Adama Szymanskiego
/H. Obuchowska-Pysiowa/ 82 - 87

Nr 10 /1967/

- Materiały Wiktora Schramma
/A. Marciniak/ 20 - 106

Nr 11 /1968/

- Akta Komisji Naukowej Obchodu Roku
Mickiewicza PAN /1953-1956/
/H. Dymnicka/ 30 - 64
- Materiały Antoniego Artymiaka
/S. Chankowski/ 65 - 85
- Materiały Ludwika Chmaja
/R. W. Wołoszyński/ 86 - 111
- Materiały Eugeniusza Dziewulskiego
/A. Brachfogel/ 112 - 120
- Materiały Władysława Dziewulskiego
/M. Wrzoskowa/ 121 - 148

Nr 12 /1969/

- Materiały Witolda Chodźki
/M. Wrzoskowa/ 40 - 81
- Materiały Franciszka Czubalskiego
/M. Wrzoskowa/ 82 - 97

Nr 13 /1970/

- Materiały Józefa Grodeckiego
i Katarzyny Grodeckiej /M. Wrzoskowa/ 26 - 84
- Materiały Stefana Rygla
/S. Chankowski/ 85 - 117

- Materiały Bożeny Stelmachowskiej
/J. Szajbel/ 118 - 161

Nr 14 /1971/

- Materiały Joachima Metallmanna
/R. Majkowska/ 18 - 26
- Materiały Antoniego Peretiatkowicza
/A. Marciniak/ 27 - 66
- Materiały Tadeusza Strumiłły
/R. Wojciechowska/ 67 - 105
- Materiały Zygmunta Zawirskiego
/A. Woltanowski/ 106 - 125

Nr 15 /1972/

- Materiały Bronisława Dembińskiego
/K. Dopierała/ 11 - 71
- Materiały Włodzimierza Dzwonkowskiego
/H. Dymnicka/ 72 - 100
- Materiały Wiktora Hahna
/M. Wrzoskowa/ 101 - 182

Nr 16 /1973/

- Materiały Ludwika Eckerta
/M. Wrzoskowa/ 26 - 52
- Materiały Tadeusza Kowalskiego
/J. Poradzisz/ 53 - 99
- Materiały Felikse Kazimierza
Ferlikowskiego /M. Adamczewska/ 100 - 125

Nr 17 /1974/

- Materiały Bronisława Pawłowskiego
/H. Dymnicka-Wołoszyńska/ 39 - 48
- Materiały Edmunda Jana Reymana
/J. Mizikowski/ 49 - 81

- Materiały Stanisława Tynca /M. Wrzoskowa/ 82 - 125

Nr 18 /1975/

- Materiały Stanisława Karwowskiego /J. Szajbel/ 19 - 41
- Materiały Jerzego Landego /J. Mizikowski/ 42 - 54
- Materiały Mariana Magdańskiego /E. Sztraj/ 55 - 62
- Materiały Michała Rawity-Witanowskiego /H. Dymnicka-Wołoszyńska/ 63 - 124

Nr 19 /1976/

- Materiały Kazimierza Abgarowicza /M. Adamczewska/ 24 - 35
- Materiały Aleksandra Kozikowskiego /A. Marciniak/ 36 - 54
- Materiały Edwarda Lubicz-Niezabitowskiego /Z. Wardęska/ 55 - 63

Nr 20 /1977/

- Materiały Jana Dembowskiego /M. Wrzoskowa/ 10 - 32
- Materiały Mariana Gieysztora /A. Brachfogel/ 33 - 54
- Materiały Teodora Marchlewskiego /A. Brachfogel/ 55 - 81

Nr 21 /1978/

- Materiały Władysława Abrahama /E. Sztraj/ 41 - 54
- Materiały Stefana Baleya /M. Wrzoskowa/ 55 - 93

- Materiały Natalii Gąsiorowskiej-Grabowskiej /J. Mizikowski/ 94 - 116
- Materiały Wincentego Stysia /M. Wrzoskowa/ 117 - 153

Nr 22 /1979/

- Materiały Włodzimierza Demetrykiewicza /R. Majkowska/ 35 - 59
- Materiały Kazimierza Drewnowskiego /E. Sztraj/ 60 - 78
- Materiały Stanisława Kossutha /P. Porwoł/ 79 - 106
- Materiały Bronisława Niklewskiego /M. Adamczewska-Jackowiak/ 107 - 144

Nr 23 /1980/

- Materiały Andrzeja Grodka /M. Wrzoskowa/ 31 - 101
- Materiały Janusza Wolińskiego /H. Dymnicka-Wołoszyńska/ 102 - 150

Nr 24 /1981/

- Materiały Adolfa Joszta /M. Wrzoskowa/ 15 - 42
- Materiały Kazimierza Rodowicza /O. Staroń/ 43 - 52
- Materiały Czesława Zakaszewskiego /J. Mizikowski/ 53 - 74

Inwentarze zespołów archiwalnych

ogłoszone w numerach 1 - 24 "Biuletynu Archiwum PAN"

/w układzie alfabetycznym/

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Abgarowicz Kazimierz	19	24 - 35
Abraham Władysław	21	41 - 54
Artymiak Antoni	11	65 - 85
Bachulski Aleksy	3	33 - 39
Baley Stefan	21	55 - 93
Bassalik Kazimierz	9	35 - 54
Borowski Stanisław	3	44 - 48
Chmaj Ludwik	11	86 - 111
Chodzko Witold	12	40 - 81
Czubalski Franciszek	12	82 - 97
Dembiński Bronisław	15	11 - 71
Dembowski Jan	20	10 - 32
Demetrykiewicz Włodzimierz	22	35 - 59
Drewnowski Kazimierz	22	60 - 78
Dziewulski Eugeniusz	11	112 - 120
Dziewulski Władysław	11	121 - 148
Dzwonkowski Włodzimierz	15	72 - 100
Eckert Ludwik	16	26 - 52
Gąsiorowska-Grabowska Natalia	21	94 - 116
Gieysztor Marian	20	33 - 54

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Górka Olgierd	5	50 - 61
Grodecki Józef	13	26 - 84
Grodek Andrzej	23	31 - 101
Hahn Wiktor	15	101 - 182
Iwaszkiewicz Janusz	7	33 - 53
Joszt Adolf	24	15 - 42
Karwowski Stanisław	18	19 - 41
Kętrzyński Stanisław	3	64 - 69
Kłodziński Adam	3	69 - 71
Knapowska Wisława	4	31 - 71
Komisja Naukowa Obchodu Roku Mickiewicza PAN	11	30 - 64
Kossuth Stanisław	22	79 - 106
Kowalski Tadeusz	16	53 - 99
Kozikowski Aleksander	19	36 - 54
Lande Jerzy	18	42 - 54
Lednicki Aleksander	7	54 - 70
Lubicz-Niezabitowski Edward	19	55 - 63
Magdański Marian	18	55 - 62
Manteuffel Jerzy	3	73 - 77
Mańkowski Tadeusz	8	13 - 54
Marchlewski Teodor	20	55 - 81
Metallman Joachim	14	18 - 26
Moczarski Zygmunt	7	71 - 93
Namysłowski Władysław	3	77 - 86
Niklewski Bronisław	22	107 - 144
Ormicki Wiktor	8	55 - 78
Pawłowski Bronisław	17	39 - 48

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Peretiatkowicz Antoni	14	27 - 66
Pierwszy Kongres Nauki Polskiej	5	23 - 70
Polskie Towarzystwo Historyczne	6	39 - 79
Przybyszewski Eugeniusz	3	86 - 89
Reyman Edmund Jan	17	49 - 81
Ręgorowicz Ludwik	9	55 - 81
Rodowicz Kazimierz	24	43 - 52
Rygiel Stefan	13	85 - 117
Salska Helena	3	89 - 93
Schechtel Edward	8	79 - 96
Schramm Wiktor	10	20 - 106
Skałkowski Adam	3	93 - 109
Skubiszewski Ludwik	7	94 - 105
Stelmachowska Bożena	13	118 - 161
Strumiłło Tadeusz	14	67 - 105
Styś Wincenty	21	117 - 153
Szymański Adam	9	82 - 87
Śliwiński Artur	4	72 - 126
Terlikowski Feliks	16	100 - 125
Towarzystwo Naukowe Warszawskie	1	21 - 77
Tync Stanisław	17	82 - 125
Witanowski Michał Rawita	18	63 - 124
Woliński Janusz	23	102 - 150
Wróblewski Antoni	6	80 - 127
Zakaszewski Czesław	24	53 - 74
Zawirski Zygmunt	14	106 - 125

SPIS TREŚCI

Od Redakcji 3

Stanisław Chankowski: Źródła do dziejów Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu w zbiorach zagranicznych . . . 4

Inwentarze archiwalne 19

Maria Wrzoskowa i Łucja Litwa: Materiały Władysława Dybowskiego 21

Maria Wrzoskowa i Łucja Litwa: Materiały Ludwika Hirszfelda i Hanny Hirszfeldowej 45

Notatki bibliograficzne i omówienia 149

Sprawozdanie Archiwum PAN za rok 1981 154

Inwentarze zespołów archiwalnych ogłoszone w n-ch 1—24 „Biuletynu Archiwum PAN" (układ chronologiczny) 182

Toż (układ alfabetyczny) 188